

Áldás, békesség!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség lapja

VI. évfolyam 2. szám

2017. március – április

„Hiszen ha nem támadnak fel a halottak, akkor Krisztus sem támadt fel. Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a mi igehirdetésünk, de hiábavaló a ti hitetek is. ... Amde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengeje. ... első zsengeként támadt fel Krisztus, aztán az ő eljövetelkor következnek azok, akik a Krisztuséi.” (1Kor 15,13-14. 20. 23)

Tartalom

- 1 Sarkadi Nagy Pál: A Feltámadás és az Élet
- 2 Puskás Attila: Reformáció 500
- 3 Dr. Kiss Ferenc: Új reformáció
- 4 SZÓLAZ IGE – A nagy parancsolat
Nyilas Zoltán esp. igehirdetése
- 6 Máthé Zoltán: A Megváltó magvető és arató
- 8 „Én veletek vagyok minden napon”
Felnőtt konfirmáció Pomázon
- 10 Hardi Péter: Tíz éve a gyülekezetünk élén
Beszélgetés Nyilas Zoltánnal
- 12 Missziói munkaterv 2017
- 15 Soós László lpt. temetése
200 éve született Arany János –
Arany János: Magányban - vers
- 16 Cseri Kálmán lpt. temetése
- 18 Hamar Jánosné: A Psalmus kórus Leányfalun
- 19 Cseri Kálmán: A református keresztyén hit
- 23 Osváth Dóri: Nyitott kapuk, nyitott szívek
Az Ifi vendége volt Benedek Ferenc
Kiránduló kör látogatása a pomázi temetőben
- 24 Valaha madarak voltak
A ref. Cigánymisszió bemutatkozása
- 28 Úton Jézussal – Az emmausi tanítványok
Pogrányi Károly evangélicizációja Pomázon 1.
- 31 A református túrakör hírei
- 32 Sebestény-Jáger Orsolya: Versek
Sné Jáger Orsolya: Gyógyulás a félelemből
- 34 Benedek F. és Júlia: Mátraházán voltunk
- 35 Református jelenünk, jövőképeink (1. rész)
Steinbach József előadása Mátraházán
- 38 Istené legyen a dicséret és a dicsőség
Dr. Sipos Gábor előadása
- 41 Mit adott a reformáció a magyarságnak?
Dr. Kulin Ferenc előadása Budakalászon
- 44 RÉGI HISTÓRIÁK
Könczöl Dné: Adománygyűjtő em. körrel
- 46 KÖNYVAJÁNLÓ
Hamar Jánosné: A zárándok útja
- 47 NAPLÓ – NÁLUNK KERESZTELTEK
Vendégkórus fellépése
- 48 A jubileumi emlékv. pomázi programjai

DR. SARKADI NAGY PÁL

A FELTÁMADÁS ÉS AZ ÉLET

„Én vagyok a Feltámadás” (Jn 11,25). Ez a kijelentés elsősorban azt jelenti, hogy Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lett azoknak, akik elaludtak (1Kor 15,20). Krisztus az Élet. Ezt az életet velünk Igéjében közli: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általmant a halálból az életre.” (Jn 5,24) Ő azért jött, hogy életünk legyen (Jn 1,4). És neki hatalma van arra, hogy életet adjon azoknak, akiket Isten neki adott (Jn 17,2).

Tanulságos Pál apostolnak az 1Kor 15-ben a feltámadásról szóló bizonyítétele. Olvasóit a feltámadásról akarja meggyőzni, de nem a feltámadásról beszél, hanem a feltámadás eredményéről. A névsornak nem az a célja, hogy a feltámadásról bizonyítékot adjon. A felsoroltak nem bizonyítanak, hanem életükkel a feltámadásról bizonyyságot tesznek. Úgy beszél a feltámadásról, hogy evangéliumot hirdet.

Az élet, melyet Krisztus ad, nem a testi élet. „Ami testtől született, test az, ami

Lélektől született, lélek az” (Jn 3,6). Egyformán meghal a hívó és a hitetlen ember. De a hívó élete tovább folytatódik... „Mert tudjuk, hogy ha e mi földi sátorházunk elbomol, épületünk van Istentől, nem kézzel csinált, örökké való házunk a mennyben.” (2Kor 5,1)

A feltámadott Jézus életében való részvétel eszköze a hit. „Én vagyok az élet; aki hisz bennem, ha meghal is, él” (Jn 11,25). A részesedés csak hit által történhet. A magunk erejével nem tudunk benne részesedni.

Mi az Ő élete elfogadásának a bizonyossága? Az, hogy a benne részesedő követi Őt. „Aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” (Jn 8,12)

Az ellenség megöli Jézust, és Jézus mégis él. Amikor azt hiszik, hogy munkájának véget vetnek, munkája akkor kezdődik. Amikor azt hiszik, hogy győztek, vereséget szenvednek. Krisztusról a döntő szót nem emberek mondják ki, hanem Az, aki erre a világra elküldte. Isten ebben a világban Krisztus feltámadásával új időt kezdett el, ✠

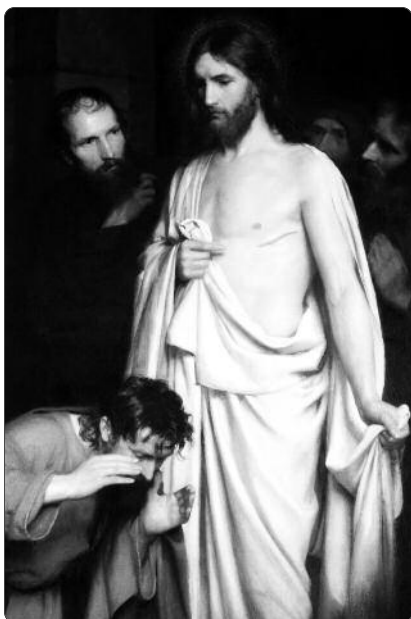

melyben Isten országát a feltámadott Jézus életével építi.

A halállal szemben meg lehet állni kö-zönyösen, kétségkedve, de meg lehet állni diadalmasan is, ahogyan Pál írja: „Hála az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által” (1Kor 15,57). A halál lehet nyereség és veszteség. Pál számára nyereséget jelentett. „Mert nekem az élet Krisztus, és a meghalás nyereség” (Fil 1,21). Számunkra a halál akkor lesz nyereség, ha számunkra az élet Krisztus.

A feltámadást nem lehet emberi értelem-mel megérteni és bizonyítani. Ki hiszi el a feltámadást? Aki már itt a földi életben átment a halálból az életbe. A hazatérő tékozló fiúról ezt mondja az apja: „ez az én fiam meghalt, és feltámadott” (Lk 15,24). Pállal meggyőződéssel vallhatjuk: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyón a mi Urunk Jézus Krisztusban.” (Róm 8,38-39) Húsvétot ünnepelni nem azt jelenti, hogy Krisztus feltámadására emlékezünk. Ez az ünnep a feltámadott Jézussal való találkozás drága alkalmá. Az Ő jelenlétében, közös-ségében való élet: Ez az élet győzi le szí-vünkben a kételkedést. Ezért Tamás története a kételkedők számára a legnagyobb ígéret. Azért van a Tamás története számunkra megírva, hogy biztatást nyújtson a kételke-dőknek: Az első húsvétkor a legnagyobb két-elkedőből lett a legnagyobb hívő. Ő lett a feltámadás legnagyobb bizonyossága, mert ő kételkedett legjobban a feltámadásban. Urunk húsvétkor a kételkedőkért is jön. Nem veti meg őket, mint ahogyan nem vetette meg Tamást sem, hanem át akarja vezetni a kétel-kedésből a hitbe, az új életbe, melyet Ő ké-szített el az Őt szeretőknak.

(Részlet Dr. Sarkadi Nagy Pál lelkipásztor „Krisztus teljessége” című könyvéből) ■

500 reformáció

Református egyházunk nagy jubileumi éve az idei. A hagyomány szerint 500 évvel ezelőtt, 1517. október 31-én szögezte ki Luther Márton Ágoston-rendi szerzetes 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára, ettől a naptól számítjuk a reformáció kezdetét. Az Isten kegyelméből, hit által való megigazulás hitvallása hatalmas megújító, megleveleítő erővel söpört végig az egyetemes egyházon és a világon, nem kerülve el hazánkat sem. Református őseink egyedül Isten kegyelmében bizakodó és Urunkat, Jézus Krisztust követő élete és szolgálata nyomán a reformáció a magyarság számára is olyan kincseket adott, mint például az anyanyelvünkre fordított Biblia, amely az ön-álló állami lét elvesztése idejétől kezdve a magyar nyelv és a magyar nemzet megmaradását nemcsak elősegítette, hanem lehetővé tette.

De nemcsak Isten Igéjéhez vezetett vissza a reformáció (reformáció = visszaalakítás, visszatérés az alaphoz). Nemcsak biblikus tanítások, teológiai tételek megújítását, helyreállítását jelentette / jelenti, hanem azoknak az élet minden területén történő következetes alkalmazását is. A reformáció megtérésre és Isten Szentlelke által vezérelt cselekvésre hívja az embert, ami által magunk is megreformálódunk. „Mert sokan szeretnék megreformálni az emberiséget, de senki nem akarja megreformálni önmagát” (Lev Tolsztoj). Ez alázat, áldozat, nem ritkán szenvedés árán vezet bennünket a célhoz: a Jézus Krisztussal való közösségbe.

Isten semmihez nem fogható szeretete nélkül ez nem is lehetséges számunkra. Az Ő feltétlen szeretete vezetheti el az önmaga reformációjára szívből igyekvő embert Jézus Krisztushoz, aki a golgotai kereszten a bűn ítéletét magára véve legyőzte a halált, megváltást és szabadítást szerzett minden ember számára, aki azt elfogadja. Az igazi reformáció horgonya a kereszt, mely hánykolódó életünk

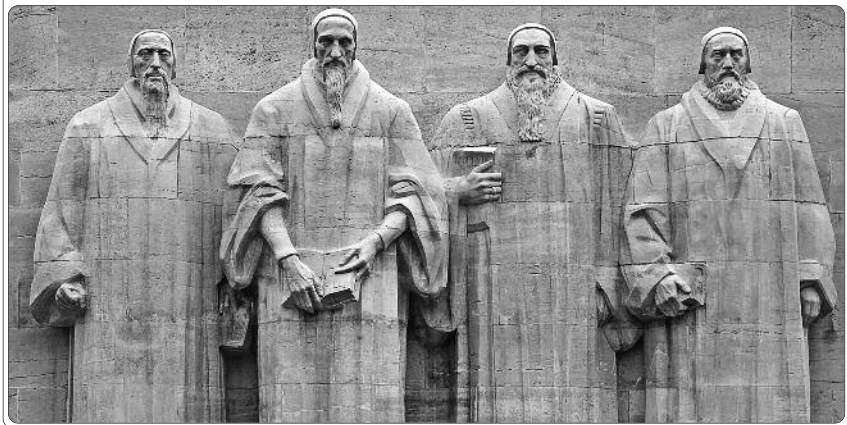
hajóját a biztos alaphoz, a feltámadott Úr Jézus Krisztushoz rögzíti, aki a feltámadás erejével reformálja hitünket szüntelenül.

A protestáns felekezetek ebben az évben világszerte megemlékeznek az évfordulóról, így mi is, pomázi és csobánkai reformátusok szeretnénk méltóképpen megünnepelni a reformációt. Szeretnénk hálát adni reformátor eleinknek azért, hogy hitünk hajóját visszakormányozták a hit szerzőjéhez és beteljesítőjéhez, Urunkhoz, és hogy Isten kijelentése, szava kormányozza hajónkat, anyanyelvünkön alkalmassá téve a teljes Írást tanításunkra, feddésünkre, megjobbításunkra és az igazságban való nevelésünkre.

Gazdag programkínálatunk alkalmaira szeretettel hívunk és várunk minden pomázi és csobánkai polgárt, nemre, korra, felekezetre tekintet nélkül; ünnepeljük együtt a reformáció 500. születésnapját. Ünnepelni szeretnénk, de nem önmagunkról beszélni. A testet öltött Istenről szeretnénk beszélni, aki önmagát áldozta értünk, hogy elhagyva önistenítő önmagunkat, visszataláljunk Őhozá, megismerjük Őt, és emberi szellemünk, elménk gyökeresen megújuljon általa. Mert az „Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami benne van, aki mennye-nek és földnek Ura, nem lakik emberkéz alkotta templomokban, nem szorul emberi kéz szolgálatára, mintha hiányt szenvedne valamiből, hiszen ő ad mindenkinek életet, lehetet és mindent. Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakjon az egész föld színén, meghatározta elrendelt idejüket és lakóhelyük határait, hogy keressék az Istent, hátha kitapinthatják és megtalálhatják, hiszen nincs messzire egyikünkől sem, mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.” (ApCsel 17,24-28)

(A részletes programot gyülekezeti újságunk utolsó oldalán olvashatják kedves olvasóink!)

Puskás Attila ■

Mindenki előtt ismert a világkeresztynység első nagy reformációja, amely főképpen Luther és Kálvin nevéhez fűződik. Ez a reformáció a világ történelmének azzal a nagy fordulójával esett össze, amikor a középkor lezárulásával megnyílt az újkor. A világkeresztynség az ókor és a középkor határán tűnt fel nagy méreteiben, amikor egymás után hódította meg a népeket, leváltotta az addigi pogányságot és lerakta a középkori történelem erkölcsi alapjait. Az emberek kezében a nagy vallási mozgalom – sajnos – egyre inkább gyengült, sőt megromlott.

Kétségtelen, hogy most ismét a világtörténelem korszakos fordulóját éljük. A korábbi korszakot annyira megterhelte az egyének és a társadalmi osztályok önzése, hogy bukniuk kell. Sok tekintetben a világkeresztynség is beleesett a letűnő korszak hibáiba. A szelíd Úr Jézusnak sok türelmetlen képviselője lett, az alázatos Jézust gőgös papi fejedelmek akarták képviselni. Ő nem tudta fejét

hová lehajtani, a világkeresztynség nagy vagyonnal és állami befolyással túlságos jószágban élt a körülötte levő nagy lelki és anyagi szükségletek láttán is. Ez a letűnő gazdag egyházi keresztynség nem mondhatta, amit Pilátusnak mondott az Úr, hogy: „*az én országom nem e világból való!*”, mert nagyon is a világi javak megszerzése vált elsődleges céljává. Jézus igazi követői hiába figyelmeztették nemzedékről nemzedékre ezt a gőgös, gazdag és nagyvilági hatalmat képviselő keresztynséget az apostoli őskeresztynség egyszerű útjára. A jeruzsálemi írástudók és főpapok modern utódai őket sem illették jobb névvel, mint Pál apostolt, aki a római ezredes előtt vállalta ezt a gúnynak szánt nevet, amikor így szólt a jeruzsálemi tömeg hallatára: „*Erről pedig vallást teszek neked, hogy én aszerint az út szerint, amelyet szektának mondanak, úgy szolgálók az atyám istenének...*” (Csel 24,14-15).

A mostani történelmi idők az egész világon igazolják az evangéliumi keresztynség bizonyágtételét. A történelmi idők megszabadítják a keresztynséget az idők folyamán magára vett sallangjaitól, világi hatalmától, vagyonától, túlméretezett világi szervezeteitől, a hozzá nem illő papi uralmaktól stb. Ezek helyett a világi támasztékok helyett a keresztynség minden formájának vissza kell ülnie az apostoli idők háromlábú székére. Mit értünk ezen? Mik ezeknek a biztosan álló székeknek a lábai?

Az első keresztynségekről azt olvassuk, hogy foglalatosak voltak

1. az apostolok tudományában (ami a Szentírás),
2. a közösségben (a kenyér megtörésével együtt) és
3. a könyörgésben (Csel 2,42).

Ezeket mindenhol megtették, valahol csak ketten-hárman összejöttek, még a kata-

kombákban is. Övék volt, tapasztalták az Úr ígését: „*valahol ketten vagy hárman egy akarattal összejöttök az én nevemben, ott leszek köztetek*”.

Ne gondolja senki, hogy az igazi evangéliumi keresztynség élete csak ebből a közösségi, gyülekezeti mozzanatból áll. A vérkeringésben van egy kis és egy nagy vérkör. A nagy vérkör a szívből indul ki és oda tér vissza, s útjában a vér bejárja és táplálja az összes szerveket. A szívbe mintegy kifáradva tér vissza, de mielőtt új útjára indulna, átáramlik a tüdőn. Ez a kis vérkör. A tüdőben a vér leadja a nagy vérkörben elhasznált, szennyezett levegőt, és friss levegővel telik meg.

Ez a felfrissítő

tüdőkeringés vagy kis vérkör a keresztyn életben a lelki közösség (gyülekezet). Miként a vér könnyen és gyorsan megy át a tüdőn, ugyanúgy a hívő keresztyn életének is legnagyobb része nem a gyülekezetben, hanem a nagy vérkörben, vagyis a gyakorlati élet legkülönbözőbb területein zajlik. Ott adja le a Szentírásból, a gyülekezet lelki közösségéből és az imádkozásból nyert erejét. Ha az egyéni és társadalmi életnek nincs felfrissítő, megújító tüdeje, akkor annak erkölcsi (lelki) vérkeringése beteg.

Az új reformáció értelmében a keresztynség minden formájának lehetőleg vissza kell ülnie az őskeresztynség meg nem ingó háromlábú székére. Egyik tehát a Szentírás rendszeres olvasása, másik a lelki-szellemi közösség rendszeres ápolása, harmadik a rendszeres imádkozás mind az egyéni, mind a közösségi életben. Az új reformáció nem új világi tömeggyházakat fog szülni, hanem őszinte, bensőséges és egészséges lelki közös-

ségeket. Saját magukról és hozzátartozóikról a tagok továbbra is tulajdon munkájukkal gondoskodnak, részt akarnak venni a társadalom építésében, hogy így „megadják Istennek, ami az Istené és a császárnak, ami a császáré”.

Végül még egy általános törvényszerűséget figyelhetünk meg. A világmindenség körforgásán alapul. Körben forognak az égitestek, a víz (tenger, felhő, eső, patak, folyók, vissza a tengerbe), körben forog a vér és szervezetünknek minden életfolyamata. Az energia megmaradásának törvényszerűsége is körforgás.

Az Őszövetség népe negyvenéves pusztai vándorlása után bezárta a kört ugyanott, ahol elkezdte – minthogy előbb engedetlensége miatt nem mehetett be Kánaánba. A világkeresztynségnek, mint újtestamentumi népnek be kell látnia, hogy sokféle próbálkozása után egyetlen út mutatkozik: visszakanyarodni

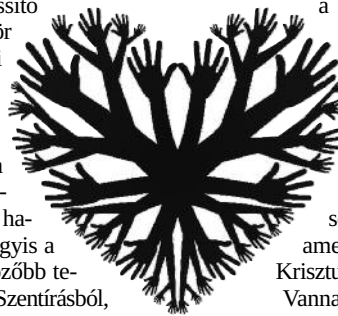
a kiindulópontoz, az őskeresztynséghez. Megfelelő történelmi szemlélet mellett nyilvánvaló, hogy mind a fehér ember, mind a színes népek világában lezajló események hajtják, sőt kényszerítik a keresztynséget vissza eredeti állapotába, amelyben megvalósul Jézus Krisztus tanítása.

Vannak olyan vallási alakulatok, amelyek az idők szavát megértették, de vannak olyanok is, amelyek görcsösen ragaszkodnak eddigi szervezeti és eszmei beállítottságukhoz. Ezek éppen úgy elvetik az Evangélium „új bor és új tömlő” gondolatát,

miként a jeruzsálemi főtanács kivetette Jézust tanítványával együtt. Jeruzsálem pusztulása a főtanács végét, a keresztynségnek pedig diadalmas igazolását jelentette.

Az evangéliumi keresztynség a történelmi események hatása alatt megtisztult, mint az arany a tűzben, és így fejezi be pályáját az idők végén.

(Dr. Kiss Ferenc orvosprofesszor – 1889-1966)

„Jézus így válaszolt: A legfőbb ez: „Hallj meg, Izráel: az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr!” és: „Szeresd az Urat, a te Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből!” A második ez: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” Nincsen más, ezeknél nagyobb parancsolat.”

Kedves testvérek, sokat gondolkodunk és beszélünk arról, hogy mi a legfontosabb az életünkben, mi az, amire Isten is azt mondja, ez a legtöbb, legnagyobb, amit meggondolhatunk, hihetünk, és amit megcselekedhetünk. Mai igénk nem kevesebbre vezérel bennünket, minthogy életprogramot adjon. Megszoktuk Márk evangélistától, hogy ő nagyon koncentráltan beszél az egyes kérdésekről, és most Jézus is nagyon tömören válaszol az írástudó azon kérdésére, hogy mi a legfőbb parancsolat.

Milyen bölcsnek voltak őseink, és mennyire restek vagyunk mi, amikor átgondolták a konfirmációt a gyülekezet közösségében, és azt mondták, hogy a konfirmáció a hitről való tudás is. Az ő bölcsességük azáltal is megnyilvánult, hogy a vizsgát évről-évre behozták a templomba, és a fiatalok, vagy éppen az idősebbek számot adhattak arról, mi az, amit megértettek Isten dolgaiból. Azért volt fontos, hogy a gyülekezet közösségében történt mindez (és azért vagyunk restek, mert mi ezt elfelejtettük), tudniillik így nemcsak a konfirmandusok vizsgáztak, hanem a gyülekezet sem felejtette el a korábbi években hallottakat, tanultakat. Ők is felfrissítették mindazt, ami számukra egykor fontos üzenet, ismeretanyag volt.

Felteszem a kérdést: hogyan szól a kátéknak legutolsó, 113. kérdése a Szénási konfirmációs könyvben? Lehet, hogy van közöttünk olyan, aki tudja: „Hogyan foglalta össze a mi Urunk Jézus Krisztus a Szentírásban található 365 parancsolatot és 248 tilalmat?” Úgy, ahogy az előbb Jézus szájából hallottuk (most csak rövidítve): Szeresd az Urat, a te Istenedet, és szeresd felebarátodat, mint önmagadat. Az Istennel való kapcsolatunk esszenciáját Jézus ebben foglalta össze, ebben adott valódi életprogramot számunkra. Nos, hát essék szó erről a mai istentiszteleten néhány gondolat erejéig.

Az első, amit Jézus szájából hallunk, hogy összefüggés van a szívünk és a hallásunk között. Talán nem mondom botorságot, ha azt mondom, hogy ha nem pumpál megfelelően a szívünk, akkor esetlegesen megromolhat a hallásunk is. Azt olvastam konkrétan, hogy ha szív- és érrendszeri betegségeink vannak, akkor az alacsony frekvenciájú hallásunkat elveszíthetjük, mert csökken a véráramlás a szervezetenkben, csökken a belső fülünkben is, és egy olyan károsodás jöhet létre, amelyen az alacsonyabb frekvenciájú hangokat nem halljuk meg. Természetesen nem vagyok ennek a szakembere, de azt gondolom, hogy lelki értelemben is igaz ugyanez a tétel: Ösz-

SZÓL AZ IGE

A NAGY PARANC SOLAT

Textus: Márk 12,29-31

szekapcsolódik a szívünk és a hallásunk.

Márk evangéliumában pedig különösképpen is látjuk ennek a kettőnek az összefonódását. Jézus, amikor megjelenik a kezdetekben, már az első mondataiban tanított. Nem meglepő, hogy Jézus azt kéri a környezetében lévőktől, hogy hallják meg, amit mondott. Például azt mondja Jézus: „Halljátok! Íme, kiment a magvető vetni...” (Mk 4,3). Értsétek meg, hogy amikor a megvető hinti a magot, akkor némely mag az út szélére esik, némelyik a köves talajra esik, más része a gyomok közé esik, a többi pedig a jó földbe esik.

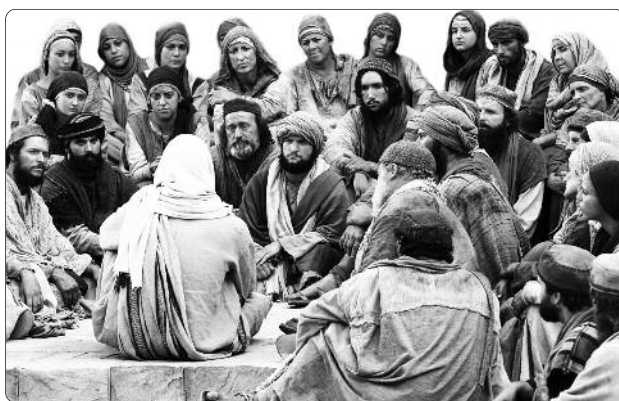
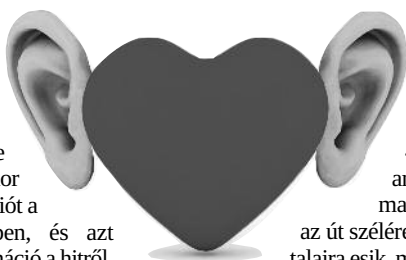
Vajon mit értettek meg ebből? – teszi fel Jézus a kérdést. Nem értitek? Nem hallottátok meg, hogy itt az Isten Igéjéről van szó, amit befogadhat az ember. Így fogalmazzuk meg a gyermekeinknek, itt a szívünkről van szó, hogy hallás után a szívünkben gyökeret verhet. Vagy amikor Jézus találkozik a beteggel: hallja meg mindenki, „megbocsáttattak a te bűneid” (Mk 2,5). Nem titokban, hanem nyílt színen mondja Jézus: bocsánatod van. Aztán azt is olvassuk Márk evangéliumában, hogy a siketet meggyógyítja, hallóvá teszi. Vagy – és ez talán a csúcspont az evangéliumban – a szenvedéstörténet előtt a böjtös időszakban

akkor az alapige ez volt: „De hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek? Hogyan is higgyenek abban, akiről nem hallottak? Hogyan hallják meg igehirdető nélkül? És hogyan hirdessék, ha nem küldettek el? Amint meg van írva: „Milyen kedves azoknak a jövelete, akik az evangéliumot hirdetik!” Csakhogy nem mindenki engedelmeskedett az evangéliumnak, hiszen Ézsaiás is ezt mondja: „Uram, ki hitt annak, amit tőlünk hallott?” A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.” (Róma 10,14-17)

Hallás, hit, bizonyosság, életprogram – összekapcsolódnak. Azért is, mert Isten szól. A teremtés hajnalán is ezt halljuk: „mondta Isten... És lett!” (1Móz 1,3) Így formálódott ez a világ. A kietlen és pusztá föld, a kaos meghallotta Isten teremtő, rendező szavát. Lennie kellett annak, amit Isten kimondott. Nem gondolkodott azon a világ, annak elemei, hogy összeálljanak-e. Nem gondolkodott azon sem, hogy legyen-e égbolt, és legyen-e víz a földön. Nem gondolkodott azon a világ, hogy legyen-e nappal, és legyen-e éjszaka, hogy legyen-e időmértékünk, és hogy hajtsone a föld sarjat, legyenek-e állatok – hanem Isten mondta, és lett. Minden úgy lett, ahogy azt meghallotta a teremtett világ a mi Urunk parancsát. Milyen szép, hogy Isten nem csak ezt mondta, hanem amikor vörös agyagból megformálta az embert, akkor a saját lelkét lehelte belé. Beleszólt a sajátjából a föld porából vett ember életébe.

És milyen szép, hogy ugyanez a mozdulat, ugyanez a pillanat jelenik meg Pál apostol visszaemlékezésében, hitvallásában is, amikor azt mondja, hogy „A teljes Írás – a Biblia – Istentől ihletett, és hasznos a tanításra, a fedésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre; hogy az Isten embere tökéletes és minden jó cselekedetre felkészített legyen” (2Tim 3,16-17), hogy kipróbált legyen az Isten embere. Ugyanez a mozdulat, ugyanez a szó, ugyanaz a lélek az, amit hallunk – „mert a betű megöl, a Lélek pedig megelevenít.” (2Kor 3,6)

És végül miért fontos a hallás? A Zsidókhoz írott levélben olvassuk: „Mert az Isten igéje élő és ható, élesebb minden kétélű kardnál” (Zsid 4,12). Hát erre figyelmeztet bennünket a mi Urunk Jézus Krisztus.

Jézus elhúzza a fátylat (apokalipszis), és bepilantást enged a feltámadás csodájába a megdicsőülés hegyén. Amikor felmegy a tanítványokkal, Péterrel, Jakabbal és Jánossal, akik azt látják, hogy Jézus elváltozik. Isten megmutatja nekik a feltámadott krisztusi testet, és ami az igazi nagy csoda volt, hogy egy hang hallatszott a felhőből: „Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!” (Mk 9,7)

Néhány héttel ezelőtt, amikor a Cigánymisszió munkatársai szolgáltak közöttünk,

Mi az Írás tartalma? Azt hallottuk, hogy Isten egy: „az Úr, a mi Istenünk egy Úr”. Nem több. Isten azt mondja, hogy „*Én Úr vagyok*”, és evvel Isten kijelenti az Ő függetlenségét, az Ő szabadságát. Istent nem korlátozhatja semmi, a maga természetében, gondolkodásában, a maga jellemében. Isten nem túri a bűnt. Isten nem hazudik. Isten nem szerzője a gonosznak. Isten nem túri az igazságtalanságot. Isten nem túri azt, hogy maga helyett vagy mellett mások

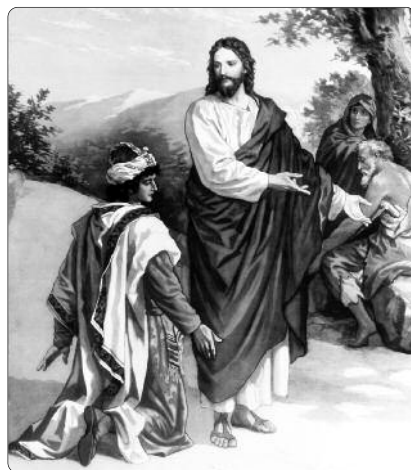

is megjelenjenek. Isten féltőn szerető Úr, vagy ahogy Szűcs Ferenc professzor a lelkünkre kötötte: Isten féltékeny Úr. Jeremiás is ezt mondja: „*De az ÚR igaz Isten, élő Isten, örökkévaló Király! Haragjától megrendül a föld*” (Jer 10,10). Vagy azt olvassuk Zakariásnál: „*Az ÚR lesz a király lesz az egész földön. Azon a napon az ÚR lesz az egyetlen Isten, és a neve egyetlen név.*” (Zak 14,9) Isten egy! Egy angolszász prédikátor azt mondta – rész gondolat, de igaza van –, hogy Isten nem skizofrén. Nem lehet ilyen is, meg olyan is. Isten csak egy, és egységben gondolkodik.

Milyen az Isten? Mi az alap jellegzettsége ennek az egyetlen egy Úrnak? Hogy Ő maga a szeretet. „*Isten szeretet*” (1Jn 4,16). Isten Igéje újra és újra felhívja erre a figyelmet. Most, ahogyan ájtottunk Csobánkáról Pomázra, a Kossuth rádióban egy metodista istentiszteletbe hallgattunk bele, melyben elhangzott egy verses biznyságtétel, amit én eddig csak prózában hallottam. *Túrmezei Erzsébet* versét mondták el, melyben egy gyermek áll a rendelőben, fél és retteg beülni a fogorvosi székbe, ezért faggatni kezdi a doktor bácsit: *Értesz-e ahhoz, amit csinálni fogsz velem? A doktor bácsi elmondja szépen, versbe szedve, hogy hát kérdezd meg a Sárkát, a Jancsikát és a többi pajtásaidat, mi történt velük, majd ők elmondják neked, hogy értek hozzá, mert meggyógyultak. De a kislány még egyet kérdez, mielőtt beülné a székbe: És szeretsz-e engem? A költő erre emlékezve mondja a versben, hogy Isten ugyanígy ért a mi nyelvünkön, és szeret bennünket. A legdrágábbat adta értünk, az Ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust, „*hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent*” (Róm 8,32) Ez az Isten jelenik meg. Ezt az Isten kell szeretni! Erre az Istenre vonatkozóan mondja Jézus, hogy az Úr, a mi Istenünk egy Úr, hát szeresd az Urat, azt az Urat, aki *mindent* odaadott érted! Szeresd teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből!*

Azt olvassuk Márk evangéliumában, hogy van egy fiatalember, egy gazdag ifjú, aki odamegy Jézushoz, és felteszi a döntő kérdést: „*mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?*” (Mk 10,17) Jézus azt válaszolja: „*Tudod a parancsolatokat*” – tartsd meg a törvényt! Ez az ifjú azt mondja erre Jézusnak: „*mindezeket*

megtartottam ifjúságomtól fogva”. Mire Jézus: „*Egy hiányosságod van még: menj, add el, amid van, és oszd szét a szegények között, akkor kincsed lesz a mennyben; azután jöjj, és kövess engem!*” (Mk 10,21) A Szentírás pedig azt írja, hogy az ifjú erre „*szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt*”. Jobban szerette önmagát, a maga biztonságát, mint Krisztust. Egy amerikai baptista lelkipásztor egy igehirdetésében a következő kérdést teszi fel népes gyülekezetének, a Betlehem Közösségnek: Mit szeretnél a mennyben? Elégedett lennél-e akkor, ha a mennyben ott lenne a teljes családod? Ha szeretne ott téged mindenki? Ha egészséges lennél a mennyben, és helyreállna minden nyavalyád? Ha olyan lenne a mennyben minden, hogy megvalósulna ott minden álmod? Ha végtelen erőforrás állna rendelkezésedre, és annyi pénzt költhetnél, amennyit szeretnél? – De nem lenne ott az Isten. Kedves testvérek, ez a kérdés, és az a parancs, hogy „*Szeresd az Urat, a te Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből!*”, erre utal. Mi gyakran összekeverjük a tökéletes szociális hálót az Isten szeretetével. Mert az igaz, amit a Jelenések könyvében olvasunk, hogy az embereknek Isten „*letöröl minden könnyet a szemükről!*”

(Jel 21,4), tehát nincsen sírás, nincsen bűn, nincsen halál, nincsen gyász, nincsen betegség, de Isten Igéje hozzát teszi, hogy de Isten lesz minden mindenkben (1Kor 15,28). Amikor úgy gondolkozunk, hogy az életünkben csak a világi nyavalyák múlnak el, és legyeny rendben benne minden, de abban nincs helye az Istennek – az nem az Isten országa! Az nem ennek a parancsolatnak a beteljesedése, komolyan vétele!

Testvérek, Isten nem azt kéri tőlünk, hogy amikor hozzá közeledünk, akkor etikailag, morálisan legyünk tökéletesek, mert akkor senki sem juthatna be az Isten országába. Hanem Isten azt kéri, hogy amikor benne vagyunk, az látszódjék a cselekedeteinken, az életünkön. Akkor virágozzék, hozzon gyümölcsöt a mi életünk! Akkor lássa meg valóban a világ, hogy valami másképpen is működhet! A gazdag ifjú úgy gondolta, hogy az élete akkor lesz rendben, ha erkölcsileg tökéletes életet él, ha jó ember lesz. De Jézus most másra hív bennünket: „*Szeresd az Urat, a te Istenedet, teljes szívedből, teljes*

lelkedből, teljes elmédből és teljes erődből!”

Miért fontos ez? Jól érezte ezt már az Ószövetség nagy imádkozó mondata is, amit Mózesről idézett Jézus ebben a részben. Fontos szeretni a mi Urunkat, Istenünket, és jó, ha ezeket az ígéket mondogatjuk: „*Ismételgesd azokat fiaid előtt, és beszélj azokról, akár a házaiban vagy, akár úton jársz, akár lefekszel, akár fölkelés! Kösd azokat jeként a kezre, és legyenek fejdíszként a homlokodon; írd föl azokat házaid ajtófélfáira és a kapuidra!*” (5Móz 6,7-9) Fontos ezt megtennünk, ez a mi kötelességünk. Azonban eljöhetnek azok a napok, amikor eltűnik az életünkben az erre való emlékezés, amikor idős korunkra nem marad más, csak a szeretet. Amikor annyira kristálytisztává válik minden, hogy ez nem múlhat el. Ezért fontos, hogy szeresd az Urat, a te Istenedet.

És a második ez: „*Szeresd felebarátodat, mint magadat!*” Jézus megint egy ószövetségi ígét idéz: „*Ne gyűlöld szívedben embertársadat! Fedd meg bátran honfitársadat, hogy ne légy részes a vétkében. Ne légy bosszúálló, se haragtartó néped fiaival szemben! Szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az ÚR!*” (3Móz 19,17-18). Szeresd felebarátodat. A Leviticusban (Léviták könyve), Mózes harmadik könyvében szó szerint: „*Szeresd a te szomszédodat!*” Azt mondaná Jézus, hogy szeresd felebarátodat úgy, mint az irgalmas samaritánus. Volt egy ember, aki vérében feküdt az úton, elkerülte őt a pap, a templomszolga (a lévita), de jött egy ellenség, egy samáriai idegen, kimosta a sebeit, bekötözte, feltette a szamarára, elvitte a vendégfogadóba, kifizette érte a gondozás költségét, és azt ígérte, ha többre kerülne, azt is megadja. Jézus tágra nyitja a „*felebarát*” fogalmát. A mai napi ígékben olvasott az egyetlen történet, melyben nem ellenfélként jelennek meg az írástudók, hanem akik Jézussal egy véleményen vannak. Mintha Jézus azt mondaná az írástudóknak, hogy hát ha nektek is ez a legfontosabb, ti is megtehetnétek, hogy így élitek az életeteket! Isten országa előttetek is nyitva van! Mint ahogy a samáriaiak előtt is nyitva van!

Ma pedig azt mondaná Jézus, hogy úgy szeresd felebarátodat, mint önmagadat, úgy szeresd a feleségedet, a férjedet, a gyermekedet, a főnököt, az ellenfeledet, az üzleti életben azt, aki a másik oldalon harcol – mint önmagadat! Jézus nem rózsaszín ködről, hanem valóságos szeretetről beszél. Lehet, hogy sok ígét tudunk, lehet, hogy sok minden fel van írva ígés kártyára, mint lelki homlokdíszre, de Jézus azt mondja, hogy amikor az életed utélagázáshoz érkezik, akkor eszerint cselekedj! Ha azt kérdezted, hogy hol van ennek a parancsolatnak a gyakorlati haszna, nos, akkor az életben újra és újra jegyezd meg ezt az ígét; ha nem tudod, hogy mit tegyél, mit higgyél, mert annyi mindent hallasz, akkor mondd el ezt az ígét, a legfőbbet, aminél nincs több, ami összefoglalása Jézus tanításának, és hiszem, hogy az utélagázásokban konkrét üzenetet ad: szeresd az Urat, a te Istenedet, és a te felebarátodat, mint önmagadat! Ámen!

Nyilas Zoltán esperes
(Az igehirdetés elhangzott 2017. április 2-án a pomázi református templomban)

„Maga Jézus pedig mintegy harminc esztendő volt, mikor tanítani kezdett...” (Lk 3,23)
 „Némely mag a jó földbe esett; és növekedő és bővülő gyümölcsöt adott, némely harminc annyi, némely hatvan annyi, némely pedig száz annyi.” (Mk 4,8)

Kedves testvérek! „A fiatalság velejéig romlott. A fiatalok elvetemültek és semmirekellők. Sohasem lesznek olyanok, mint a régi idők fiatalsága. A mai fiatalok nem lesznek képesek megőrizni kultúránkat.” Ha azt gondoljuk, hogy az imént elhangzott mondatok jelenkorunk egyik iskolai szülőértekezletéről, utcai vagy közértbeli beszélgetéséből származnak, akkor tévedünk. Nem, ezek a mondatok valójában nem a XXI. század termékei, hanem babiloni agyagtábla feliratok Kr.e.1000-ból. Szinte elképzelhetetlen számunkra az, hogy már akkor is ezt mondták, és hogy még ma is ezt mondják a fiatal nemzedékről. Higgyük el azt is – és ez is az elképzelhetlenséget súrolja –, hogy ezt gondolták eleink 50, 150, 300 és 1000 évvel ezelőtt is, sőt még a biblia korában is így vélekedtek.

A már hallott igékre gondolva, a rómaiak által megszállt Júdeában és Galileában is hasonló véleményen voltak a vallásos hagyományokban jártas emberek egy különleges, figyelemfelkeltő, nagy befolyással rendelkező fiatal tanító tevékenységével kapcsolatban is. Ő volt maga Jézus, az Ő származásával („Származhat-e valami jó Názáretből?” – olvassuk az Igében), az Ő gyermekkorával (álméltoktak a 12 éves Jézus kérdéseire és tanításaira a bölcsék a jeruzsálemi templom lépcsőjén), Ő volt Jézus, a maga fiatal, nyers, kendőzetlenül őszinte, igazság-szerető, sokak szemében felforgató személyiségével. Hiszen a 30 éves Jézus, mikor elkezdte evangélium-hirdető és -cselekvő működését, igazán kiérdemelte mások tiszteletét, megbecsülését, hitét, de haragját, megbotránkozását is. Hiszen fiatalnak számított, forradalmi új gondolataival pedig radikális, lázító és hagyományellenesnek, mind a római, mind a zsidó vallásos törvények típrójának állították be a mi Urunkat.

Nehéz a mai fiataloknak, mint ahogyan a régi fiataloknak is az volt, de az Igével és a lélekkel bírő és szolgáló fiataloknak nehéz csak igazán! Még 30 évesen is, hiszen magam is éppen annyi vagyok, ezt alá tudom támasztani. Sokszor csak a kitaszítottság, a meg nem értés, a tapasztaltabbak felől érkező lenézetség, a szavak süket fülekre, és a tettek vak, semmibe néző tekintetekre találása marad a fiataloknak. Nem volt Jézus sem kivétel ez alól, de abban viszont igenis kivétel volt, hogy Ő hatalommal mondta és tette azt, amit az Atya küldetésként adott neki. Magvetése ezért termőre fakadt, mert voltak és ma is vannak, akik

meghallják és értik: **Hiszen akinek van füle a hallásra, az ma is hallja!**

Isten fiában, a mi Urunkban, a hit ereje, az imádság, a bűnös világért való tökéletes áldozat munkálta ki azt az áldott magvetést, aminek a virágzását mind a mai napig látjuk, hisszük, és amiben élünk. Micsoda életpályamodell ez fiatalon! Megismételhetetlen, de követhető mindnyájunknak. Az elmúlt heti evangelizáció hallottam, hogy semmi kényelem, csak áldozat a Krisztus-követés, hiszen az Ő élete, szolgálata is ebben az egy szóban érte el célját: áldozat! A kérdés tehát az, ami foglalkoztatott az elmúlt időben, hogy: Hány évig élt Jézus? Hány évesen tette meg mindezt, hány év alatt vitte végbe a megváltás csodálatos, életünkben, halálunkban és az örökkévalóságban is visszhangzó és megmaradó művét?

*

A hagyomány azt mondja, hogy 33 esztendeig. Három évig tevékenykedett, tanított és gyógyított, és harminc évig csendben volt, tanult, és betelt Isten bölcsességével. Lukács evangéliumában ezt olvassuk: „Jézus pedig

gyarapodott bölcsességben, testben, Isten és emberek előtt való kedvességben.” (Lk 2,52) Az elmúlt évszázadok alatt nem volt fontos Jézus életkora a világban, de még az egyházban sem. Hogyan alakult ki mégis a 33-as szám? Sokféle érdekes találgatást lehet naptár alapú számítgatásokból találni arról, vajon mikor működött Pilátus? Mikor esett a páska ünnepe, Nissan 14-e péntekre? Akkorra, amikor még hideg volt, tehát egy korai időpontra esett húsvét? Ezek alapján a mi időszámításunk szerinti 34. évre. Számít ez valamit hitünk szempontjából, vagy nem? Nem számít, ugyanakkor mégis. Hiszen

Isten világában nem az év és a kor, hanem az evangélium szeretett személyében és erejében való hit a döntő!

A 33 év hagyományának a lényege nyilván az arány. Jézus három évig beszélt, cselekedett, és harminc évig csendesesen tanult és hallgatott a zsinagógákban, a családjában, és földi nevelőapja, József mellett az ács-mesterségben. Figyeljük csak meg, tíz az egyhez. Különösen mai szemmel furcsa ez az arány. Mennyit beszélünk mi! Mennyit telefonálunk!

Hány telefonos, vagy internetes üzenetet küldünk egy nap! Mennyi facebook-os bejegyzést, megosztást teszünk közzé! Mennyi videót, filmet nézünk, zenét hallgatunk meg, és mennyi hírt és információt teszünk magunkévá, amiről csak gondolkodunk és beszélünk és beszélünk! Csak azért hallgatunk, mert aludnunk is kell valamikor. Jézus életének harminc évéről nem tudunk szinte semmit sem.

Erről az időről csak a Szentírásból kimaradt nem kanonizált evangéliumok, apokrif szövegek írnak valamit, például *Tamás evangéliuma*. Csak következtetni tudunk Jézus gyermek és fiatal korára. Azonban egy biztos, hogy abban a társadalomban nehezen volt elképzelhető, hogy valaki harmincéves koráig nőtlenül a szüleiével éljen. Ma inkább elképzelhető ez, hogy egy fiatal felnőtt férfi vagy nő otthon marad az atyai háznál, majd onnan rugaszkodik el az életbe. Jézusunknál sokkal valószínűbb, hogy valamilyen iskolában töltötte ezeket az éveket az ácsmesterség kitanulása mellett. Egy zsidó keresztény tanulmány szerint az esszénus közösségben Qumránban tanulhatott. De ami különösen érdekes, hogy Jézus nem lépett be közéjük, tanult tőlük, de nem követte őket. Mégsem volt kidobott idő az Ő harminc éve, mai korunkban sokan annak tartanák, ha valaki addig várna színre lépésével. A mai reklámvilág téveszméje, hogy akkor telik jól az idő, ha hatékony vagy ott és akkor, ahol éppen vagy. Jók az előkészületek is természetesen, ha azok pontosan beépülnek egy későbbi eredménybe. Így a cél szentesítheti az eszközt is, amit éppen akkor és ott használsz fel! De Jézus tanulása semmibe nem épült bele igazán hatékonyan. Nem lehet kiszámolni az értelmét ennek az aránynak, hogy tíz egység hallgatás, tanulás, és egy egység tett. Mintha ezzel azt mondaná nekünk, nem is a mennyiség, hanem az arány számít. Egyetlen nagy hatalmas szó és tett volt az élet célja, ami a mi életünk lett. A szó az „Elvégeztetett” volt, a tett pedig: a feltámadás. Halál és élet 72 óra leforgása alatt, amelyre az Úr Jézus 33 évig készült!

Az a különös, hogy a legújabb pszichológiai iskolák is abba az irányba kutakodnak, hogy az ember voltaképpen arányszámokat észlel. A gyerekek a számokat is

valahogy így tanulják meg: érzékelik a kevés és a sok arányát. És azért érezzük azt, hogy egyre gyorsabban telnek az évek, mert idősebb és tevékenyebb korunkban, mondjuk az eltelt ötven évhez képest és a feladatainkhoz képest érzékeljük az időt.

Egy kicsi gyerek egy évként az életének mondjuk, egy ötödét érzi. Tehát arányokat észlelünk, és nem megszámlálható valóságot. A hívó élet lényege pedig az arány – mondhatjuk így is. Nem életévek mennyisége, hanem élet évek Isten szerint való minősége. Ahogy mondják: „Céltalanul nem leélni az életet, hanem céllal élni az életet.”

Vajon hogyan látod a visszahúzó és az előrelépés arányát életedben? Azt nem is merem kérdezni, hogy megvan-e a jézusi tíz az egyhez arány. De vajon lehetséges-e az, hogy ne tartsd tragédiának, rettenetnek azt, ha hallgatnod kell valamikor, valahol az életedben? És azoknak, akik mindig csendben vannak: vajon azt a néhány szót, amit Isten rád bízott, nem kell-e kimondanod idejében? Most a böjt idejében sajnos magamról elmondhatom, eddig nem tudtam eleget és eléggé elcsendesedni, sajnos kevés időt szánok az igazán mély beszélgetésekre az Istennel, amikor készsülök valamire, amit majd az Isten megad, megáld. Pedig ettől függ sok minden az életemben, sőt csak ettől függ minden az életemben! S ez az igazság!

S bizony hatékonyak akarunk lenni, de még mennyire, és folytonosan tesztünk-tesztünk, és közben sokszor üres luftballonok lesznek a szavaink és tetteink. Ahogyan egy keresztyén zenész és dalszövegíró testvérünk, *Pintér Béla* éneklí egy dalában:

„Ki vagyok én igazán, / Hol az igazi hazám, / Szimplán, pórén, meztelen / Mennyit ér az életem? / Teszem csak a dolgomat, / Cipelem a sorsomat, / A lellem mélyén legbelül / Istentalakú az úr.

Keresek, egy tükröt, / Mely megmondja végre az igazi nevemet, / Azt, hogy ki lehetek.”

Jézus tudta, hogy ő ki és a tanítványoktól is azt kérdezte: „Kinek mondanak engem az emberek? S ti kinek mondotok engem?” Péter kimondja: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia!” 30 évesen a Messiás, mint magvető, 33 évesen, mint arató jelenik meg előttünk. Igen, jól tudom én is, hogy a harmincas számról elsőre Júdás 30 ezüstpénze juthat az eszünkbe. Ez 30 tetradrachma volt, amelyet tiruszi ezüstnek is neveznek, körülbelül félmillió forintot ér, és ez az ár egy rabszolga ára volt. Itt emberkereskedelem folyt. Ráadásul valaki, aki végignézte a csodákat, aki lelkesen követte három éven át, Júdás az, aki egyszer csak eladja, mert feladja a Krisztus-követést és elárulja, egy rabszolga árért. Egy 33 éves fiatalember kiszámolhatóvá, eladhatóvá lett. Belekerült az „ennyiért megéri” gondolkodási formába, kategóriába. 30 darab anyag = egy emberi lélek. Cserélhető. Pontosabban nem cserélhető. Hiszen a történet folytatása, hogy Júdás visszavitte a pénzt. Indulattal kérte, hogy fordítsák vissza a cserét, de ez már nem volt lehetséges. Az árulás és a csere üzeni szá-

munkra, hogy az ember, ha felcseréli az életét vagy mások életét tárgyakkal, akkor már nagyon nehezen elképzelhető a visszaút. Szóval nem a mai korunknak szóló jövődőlés ez? Dehogynem!

2017-ben az ember egy dolgozó géppé alakul át, s vigyázni kell, mert még igaza lesz

az evolucionistáknak, akik azt mondják, hogy az ember még mindig a tökéletesedési állapotra fejlődik a környezetében. Igen a bűnével és annak minden hozadékával együtt tökéletesen érzéketlen géppé fejlődik, „tökéletesedik” az ember.

Drágaságokat, dolgokat termel, és ebben a tárgyasulásban feláldozza az életét. Észre sem vesszük, hogy Isten nélkül nincs is semmink, és csak úgy kiesik a kezünkől a teremtett világ, a gyermek, a nemzet és a jövő, mintha sohasem lett volna mindez a kezünkben. Mi tévők lehetünk ebben a világban? Mit tud tenni valaki, aki nem akar embert árusítani, de egy gépiesített, szabados és liberális rabszolgapiac közepén él? Jézus az áldozat útját mutatja ebben nekünk, hogy fiatalon, 33 évesen, Úrként, Ő maga lett rabszolgává. Nem karddal ment szembe ezzel a világgal. Nem akadályozta meg Júdást sem, sőt tovább vetette a magot még benne is. Szinte kérte, tegye meg, amit akar, hiszen előre tudta, hogy ez az embervásárlás prófétai üzenet lesz. Hiszen minden számlád rendezve lesz az Atya előtt, és a Sátán nem tud tovább uzsorás köl-

csönöket adni, és kamatokat felszámolva adósságot követelni.

Mert a te és az én Uram, Jézus, valóban kifizetett adóssággá lett. A fiatal Jézust helyettünk gyerekekért, fiatalokért, felnőttekért és idősekért adták el! Jézus lázadás és harc helyett mindent fölült. Mindennek új értelmet adott és mindent újjáteremtett. Káprázat az, amit látunk, és amit elért három évtizeddel a

háta mögött! Mert Isten valósága nem az, amit a szemünk tapasztal, hiszen van egy másik világ. Ez pedig a harmincszoros termés valósága. A magvető veti a magját, és bizony nincs ebben semmi különös. De ez a kép új értelmet nyert, Krisztus újjáteremtett világában: a szerető Isten és az önfeláldozó és újjászülető ember képévé vált! Hiszen sokak élete mindenképp rámege valamire. Rámege az önzésre, örült vágycakra, a cigire, a drogra, az italra, a pénzre, a testi kívánságokra, a mértéktelen egészségtelen étkezésre, a robotmunkára, és elpusztítják testüket és lelküket, és vár rájuk az ijesztő öregség, ahogyan ránk is. De a hívók számára az öregedés nem kell ijesztő legyen, hiszen a cél adott, és ez nem valami, hanem valaki: Jézus!

Jézus ezért ma azt kéri tőled, hogy tudatosan áldozatként éld az életedet. Azt meg hogyan? – kérdezheted. A válasz: magként! Amely arra van, hogy a földben elhalva gyümölcsöt teremjen. Legalább harmincannyit. Manapság átlagosan 200 kg vetőmagot vetnek egy hektár területre, és mondjuk, hogy 5-6 tonna termést kapnak. Ennek az aránynak mindenki nagyon örül. De a bibliai időkben műtrágya és vegyszer nélkül ez nem volt lehetséges. A harmincszoros termés elképesztően nagy, és akkor még nem vagyunk a hatvanszoros és a százszoros termésnél. Jézus számvilága eltér a miénktől. Azt mondja, hogy ha odaadom magam neki, ha tényleg kilépek a megvásárolható világból, ha nem hiszem el ezt az örületet, hogy a tárgyak megszerzéséből és a pénzből áll az élet, akkor csodákat látok. Mert az életem már egy nagy csoda. Akinek van füle, hallja! Annyi a feltétel tehát, hogy figyeljünk és kövessünk. De rezeg a mobilunk, kezdődik a kedvenc sorozatunk, jön a meccs, itt a jó idő, jövő héten kezdünk az új munkahelyen, jön a vizsgaidőszakunk, és már kopogtatnak a nyugdíjunkkal is az ajtónk előtt! Annyi mindenre kell egyszerre figyelnünk! Jaj, vajon képesek vagyunk egyáltalán összeszámolni, mennyi minden vesz körül bennünket?

Ki kell ebből a kacatvilágból lépnünk, ahogyan a magvető is kiment, különben nem látjuk, nem értjük meg Őt, és csak a harmincezüstös világunkban maradunk! Érdemes rá figyelni, és beállni az Ő magvetői és aratói munkájába, mert Ő mindent odaadott értem is, érted is. Áldozattá lett, és ezzel gyümölcs-termessé változtatott minden akkori és mai áldozatot, ami az Ő neve alatt történik. 33 évig élni, 3 évet vetni és 3 nap leforgása alatt learatni mindent, mindez egy szép és tiszta vasárnapi hajnalon. Ezért a feltámadás győzelmében mondhatjuk el a vers szavaival: Jézus, „Te vagy az, akiről írtak a próféták, / Jövedeleddet előre megmondták. / Önként jöttél a bűnös emberért, / Megváltoztatta földünket / az a harminchárom év.” Ámen!

Máthé Zoltán b. lelkipásztor
(Az igehirdetés elhangzott 2017. március 12-én a pomázi református templomban)

„Menjete el tehát, tegyete tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve öket az Atyának, Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítva öket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam nektek” (Mt 28,19-20). Jézus parancsáról van szó tehát, amikor most felnött konfirmandusaink biznyságot tesznek a gyülekezet előtt, hogy Jézus Krisztushoz szeretnének tartozni, benne maradni és benne élni – mondta Nyilas Zoltán esperes úr a február 12-i pomázi ünnepi istentiszteletünkön, melyen öt felnött testvérünk tett konfirmációs fogadalmat: Vívó Péter, Aszódi Melinda, Tóth Gábor Zoltán, Serege Gábor és Dr. Serege-Siket Nikolettta.

Isten megszólította öket, a nevükön szólította. Mert Isten név szerint ismer bennünket. Minden Isten hívásával kezdődik. Egyszer csak azt hallottuk: Jöjj! Az igével így mondanánk: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,28) Ez az elhívás. Isten nemcsak tudja, hogy vagyunk, hanem megszólít bennünket. Konfirmáló testvéreinket is Isten hívta el. „Jól tettétek, hogy eljöttetek” – tette hozzá a tiszteletes úr. A keresztség az Istenben való életnek a kezdetét jelenti, a konfirmációban pedig megvalljuk, hogy én bűnös ember vagyok, és Krisztus

hogy Krisztusban nyerjük el az örök életet. Ez az evangélium, ez jelenik meg minden konfirmációban, minden szövetségkötésben. És aki igent mond, az követheti Jézust, aki eljött erre a világra, aki megváltotta őt, aki megszólította és aki megszentelte. Ezért mondja parancsként: „tegyete tanítvánnyá minden népet, megkeresztelve öket az Atyának, Fiúnak és a Szentléleknek nevében”, és ezért teszi oda ígéretként, hogy „*íme, én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig.*”

A fogadalomtétel után Vívó Péter olvasta fel Isten ígését Pál apostol kolossébéliekhez írott levelének 1. fejezetéből, a 12-től a 20. versig, mely rövid összefoglalása a teljes Írásnak.

Nyilas Zoltán esperes úr igehirdetését és a konfirmáltak megáldását követően pedig Sántha János főgondnok úr szolgált közöttünk a Lukács evangéliumának 5,31-32. versei alapján: „*Jézus így válaszolt nekik: Nem az egészségeseknek van szük-*

folyamata abban van, hogy

- bűnösnek vallod-e magadat, illetve kárhozatra méltónak?
- bánod-e bűneidet, és igyekszel-e ezért mindent megtenni?
- hiszed-e, hogy a bűnösön megkönyörül az Úr Isten?

Hiszen Jézus bűneinkért már elszenvetde a büntetést a keresztfán, ezért Jézust keressük Isten Igéje által, és ha megtalál az Ige, elindít bennünk egy folyamatot Krisztus keresztye felé. Az ember szíve úgy tud igazán működni, hogy az Úrtól jön a megszólítás: Jöjj, légy az Isten országának az építője! A legnagyobb dolog az, amikor Krisztus elhív, mert akkor Ő odaáll melléd. De csak az lehet Isten országának építője, aki megtért!

Isten országa mennyei öröm. Áldott az, aki az Istenben bíz. A megtért ember új életet kap az Úrtól, azaz meg kell halnia az ömberi bűneinknek bennünk. Aki tehát meghalt a bűnnek, az tudhatja magáról, hogy él tovább Istennek, Krisztus Jézusban, ezáltal elnyeri az örök életet. A megtért embernek át kell adnia a szívét Jézus Krisztusnak. Ő ott áll a szíved ajtaja előtt, és vár, hogy engedd be Őt. Az Isten törvényével vezet bennünket.

Tóth Gábor Zoltán, Aszódi Melinda, Vívó Péter

keresztthalála nélkül büntetést, halált és kárhozatot érdemelnek.

Az evangélium azonban arról is beszél, hogy amikor Jézus elküld bennünket, hogy ne csak tanítvánnyai legyünk, hanem másokat is tanítvánnyá tegyünk – lesznek próbák. A Krisztusban való elköteleződés próbákkal jár. A kísértések megpróbálják velünk elhítenni, hogy Istennek nincs igaza. Ez a legnagyobb kísértés. A legnagyobb tusa éppen az, hogy azt hiteli el a kísértő velünk, hogy nincs bűncsánat, hogy nincs értelme az életnek. Nincs esély, nincs lehetőség. A kísértő megtanít arra, hogy ellentmondjunk Istennek, és hogy ellentmondjunk egymásnak. De a mi bizonyosságunk az, hogy megnyílik az ég, hallunk egy hangot, az Atya hangját, mely a Fiúra tekint, és ezt mondja: „*Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok*” (Mt 17,5)

Elhívás, konfirmáció, próba egyedül Jézus Krisztusban nyeri el célját, benne kerül nyugvópontra. Az az Istennek igazán tetsző,

ségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket megtérésre.” Biznyságtételében a következőket mondta el:

„A gyülekezeti Biblia átadása alkalmával több biznyságtételben hallottam azt, hogyan szólította meg Isten Igéje a felolvasót, és hogyan vezette megtérésre. Mi is a megtérés? Azt jelenti: uralomváltás. Isten lehetőséget hirdet meg – nincs uralom. Jézus így prédikál a Márk 1,15-ben: „*Beteljesedett az idő, és elközelített az Isten országa. Térjete meg, és higgyete az evangéliumban!*” – Az első bűneset óta mi földi emberek bűnben születünk és abban is élünk, ezért vagyunk betegek. Úgy szól az ige: „*Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek*” – azért, hogy meggyógyuljunk. A gyógyulás

Vívó Péter biznyságot tesz

Nyilas Zoltán lelkipásztor Isten áldását kérte Serege Gáborra és Dr. Serege-Siket Nikolettára

A hit ajándéka az Ő örök hűsége, és minket is hűségre hív. Jöjj, fogadd el, bízd rá magadat! Légy az Ővé, és Ő elvezet oda, ahol az igazság, a békesség, a szeretet jár, azaz Jézus Krisztus!

Ekkor mindenki megérti, hogy miért mondja Jézus: „Kövess engem!” A követés azt jelenti, hogy tanítványa vagy, vele kelsz, vele jársz, vele imádkozol, vele maradsz egy közösségben. De azért tudom, milyen vagyok, sok a pótolni valóm, mégis szívem szerint Jézus követője akarok lenni, és az is vagyok, vele együtt vállalom a feladatokat, és a rendelkezésére állok.

Az, hogy önmagunkban nem lettünk

jobbak, kitűnik napi kudarcainkból. Tudjuk, hogy rá vagyunk utalva Isten kegyelmére, amely naponta felsegít, ha elbukunk. Semmit nem várunk önmagunktól, hanem mindent attól, aki elhívott, hogy kövessük őt, és aki önmagához hasonlóvá akar tenni minket. Ővé legyen minden hála, tisztesség és dicsőség!

Mégis, mi látszik azon az emberen, aki visszatért Jézus Krisztushoz? Békesség, szelíd-ség, szorgalmas, nyugodt, adakozó, szereti a családját, szereti a felebarátját, segítőkész, igazmondó, nem bosszankodik, nem szitkozódik, nem irigy, nem gyűlölködő, nem ítélkezik, nem rágalmaz, türelmes, engedékeny, meg tud bocsájtani, de tud bocsánatot is kérni – és még sok más tulajdonsága is van az ilyen embernek.

Pap Lászlóné Erzsike néni, korábbi lelkipásztorunk úgy 12-13 évvel ezelőtt hívott a parókiára, van itt egy ember, segíteni kellene egy keveset neki. Odamentem, és Simonfi Bélát találtam ott. Kérdeztem tőle: Béla, egyedül vagy? Ő azt mondta: Nem! Ketten vagyunk! Körülnéztem, de nem láttam senkit. Rákérdeztem: Ki a másik? Azt válaszolta: „Hát velem van az Úr!” Bizony, ekkor én nagyon megsze-gyenültem, mert abban a pillanatban döbentem rá, hogy akinek Istene van, az SOHA NINCS EGYEDÜL!

A padok szélére több mint egy éve ki van helyezve egy cédula, amire írni lehet, imádságot kérni. Az az ige áll rajta: „Minden gondotokat ő reá vessétek, mert neki gondja van rátok.” (1Pt 5,7)“

Az ünnepi istentisztelet végén a konfirmációi emléklapok átadására került sor.

P.A.

Sántha János főgondnok köszöntötte a konfirmáltakat

BÓDÁS JÁNOS FELTÁMADOTT

Zeng-bong a húsvéti harang,
s mint millió fehér galamb,
ujjongva röppen szét a hang
elűzni gondot, bánatot:
– Feltámadott! Feltámadott!

Tavaszi szél repes, dalol,
fű kacag az avar alól,
fa a fának, hegy a völgynek
adja tovább a szózatot:
– Feltámadott! Feltámadott!

Feslő levél erről susog,
kicsiny és nagy legátusok
viszik a nagy hírt szerteszét:
nem maradt sírban a Halott,
– Feltámadott! Feltámadott!

Ne sírj özvegy, ne sírj árva,
nincs a sír örökre zárva,
ölelheted még boldogan,
ki egy időre itt hagyott...
– Feltámadott! Feltámadott!

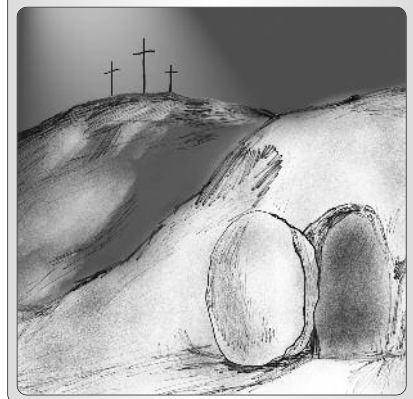
Ne sírjatok édesanyák,
a síron túl egy új világ,
tökéletes öröm árad,
és semmi meg nem rothad ott...
– Feltámadott! Feltámadott!

Ujjongj béna, szegény, beteg,
vívni fog még életed,
gazdag leszel, ép és erős,
jövőd Krisztusra bízható:
– Feltámadott! Feltámadott!

Halld meg te is, küzdő magyar:
bús sorsod éje nem takar,
higgy annak, ki örökre él,
s felkél, majd fényes szép napod!
– Feltámadott! Feltámadott!

Húsvéti hit lobogj, lobogj,
s minden szívet egy hitbe fogj,
ez a szegény, beteg világ
higgye a boldog szózatot:
– Feltámadott! Feltámadott!

Ujjongj szívem, dalolj remény!
Él Krisztus, s Benne élek én,
nem ijesz halál, sem pokol:
porrá lesz bár szívünk, agyunk,
feltámadunk! Feltámadunk!

NYILAS ZOLTÁN nagytiszteletű úrral, gyülekezetünk lelkipásztorával öt évvel ezelőtt készült interjú az akkoriban induló **Áldás, Békesség!** számára.

Ideje tehát számba vennünk az azóta eltelt időszakban történeteket. Beszélgetésünknek az is apropója, hogy Nyilas Zoltánt 2007 áprilisában, vagyis tíz esztendővel ezelőtt iktatták be pomázi lelkési tisztségébe.

– Külső szemlélő számára az elmúlt évek egyik legfontosabb történése az, hogy immár nem „csupán” a Pomáz-Csobánkai Társegyházközség élén állsz, hanem a gyülekezetek megválasztottak az Északpesti Református Egyházmege esperesévé is.

– Vannak olyan pillanatok, percek az ember életében, amikor az igei látás különösen fontos. Egy lelkipászornál ilyen minősített időszak az, amikor tisztségre kap elhívást. Ehhez természetesen szükséges a mások és a saját szándéka, valamint az imádságban meghozott döntés is.

– Milyen eligazítást kaptál „fentről”?

– Pálnak a Rómabeliekhez írt levele 12 fejezetének az 1-2. verse adott útmutatást: „Az Isten irgalmára kérlek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; és ne igazodjatok e világhoz, hanem változtok meg értelmeket megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” A hangsúlyt az okos istentiszteletre teszem, amely által nem e világhoz igazodom.

– Mit jelentett ez a gyakorlatban?

– Azt, hogy egy zavaros helyzetben vettem át az egyházmege vezetését két lépcsőben. 2014 júliusától a megüresedett főjegyzői tisztséget töltöttem be, majd fél év múltán 2015. január 1-től a gyülekezetek bizalmából az esperesi.

– Mit szólt a változáshoz a családod, a gyülekezet?

– Mielőtt igent mondtam volna a felkérésre, természetesen megbeszéltem a családommal, feleségemmel, Takács László akkori főgondnokkal, valamint a presbitériummal. Mindenholnan támogattak.

– Egy ilyen tisztség betöltése nyilvánvalóan rengeteg időt vesz igénybe. Miként lehet bírni a megsokasodott teendők ellátását?

– Napjaimat az esperesi tisztség átvétele

TÍZ ÉVE GYÜLEKEZETÜNK ÉLÉN Beszélgetés Nyilas Zoltán lelkész-esperessel

előtt is kitöltötte a lelkipásztori szolgálat, viszont az időbeosztásom kétségtelenül sűrűbb lett, illetve átrendeződött. Talán a legfontosabb változás a hitoktatás területén következett be. A három iskolában, valamint az óvodások között 28 hittanocsoporthoz a református gyülekezet. Korábban ezek zömét én tartottam, ami egyébként önmagában is egy teljes állást jelentett volna. Ezen kívül hétköznap még el láttam a temetési szolgálatot, estéknél pedig a bibliaórákat, imaórákat.

– Ma már ezeket a szolgálatokat ketten látjátok el.

– Sőt, az esperesi tisztségre való megválasztásomat követően feleségem, Andrea segített először. Gyülekezetünkben és az egyházmegegyében ő kezeli a teljes adminisztrációt. Feladata a háttér szép és rendezett biztosítása, ami 52 gyülekezet és majdnem 90 lelkipásztor támogatását is jelenti. Neki köszönhetem, hogy körülöttem minden rendezett és naprakész. Mindemellett gyülekezetünkben a látogatás szolgálatában, alkalmak előkészítésében, a gyermekfelügyelet szervezésében is napi szinten részt vesz. Emellett ő végzi gyülekezetünk könyvelését is. Hálas vagyok türelméért és minden tanácsáért.

– Nem sokkal az esperessé választásodat követően beosztott lelkésze is lett a gyülekezetnek.

– Valóban. 2015 bőjtjében keresett meg Máthé Zoltán, s jelezte, hogy szívesen szolgálna az egyházmegegyében. Én említettem neki néhány lehetőséget, közöttük a pomázi gyülekezet beosztott lelkési tisztségét, amelyek közül ő ez utóbbit választotta. Bemutatkozott a gyülekezetnek, s így lett közös akarattal szolgálat-sam és segítségem a szolgálatok ellátásában.

– Hamar megtaláltátok egymással a közös hangot?

– A közös munkát mindkettőnknek tanulnia kellett, nekem is, hiszen korábban sosem volt beosztottam, sosem voltam „főnök”. Az

én ideám az, hogy ki-ki a gyülekezetben meglátja a feladatot és elvégzi azt. Ehhez természetesen az első évben Zoltán még igényelt apróbb támogatást.

– Mekkora energiát vesz igénybe az esperesi feladat betöltése?

– Bő két év elteltével most már beáll a rendes munkamenet. Az elvarratlan ügyek nagyját elrendeztük, bár még mindig van min dolgozunk. Különösen igaz a mondás, hogy az elvégzetlen dolgok hetedmagukkal köszönnek vissza, akár évek múltán is.

– Az elmúlt öt év történései közé tartozik a gondnokváltás is.

– Az annak idején megjelent interjúban említettem, hogy nincsenek konfliktusok, azok – ahogy a házasságban, úgy a gyülekezetek életében is – a 7-8. évben szoktak bekövetkezni. És lőn... Ezeket most már Isten segítségével túl vagyunk, mégpedig nem válással, hanem megújulással. A tisztségéről lemondott Takács László helyébe pedig Sántha János szolgálat-samat választotta a gyülekezet.

– Benne milyen segítőtőre leltél?

– Jánosban csendes, önmagához is szigorú, megbízható és elsősorban a háttérből segítő munkatársat adott a Jóisten, aki megtalálja a munkát. Tervezzük, hogy hetente találkozzunk, ahol megbeszéljük az előttünk álló feladatokat.

– Az elmúlt öt évben újultak meg a gyülekezet épületei is.

– A legfontosabb ezek közül a templomé. Ez régi vágya volt a gyülekezetnek, és egyben kötelessége is, hiszen nem csupán vasápról vasápra szembeültünk az állapotával, de egy olyan eleinktől kapott örökség is, amelyet méltó állapotban kell az utódainkra hagynunk. Ráadásul a templom része a városképnek is. Az épületek karban tartása egyébként folyamatos feladat, bár mi most már igen jól állunk benne: a templom mellett megújult a lelkész-lak is. A bibliai növényeket bemutató templomkert és emlékpark kialakítása ennek az esztendőnek a feladata.

– Közben megújult az épület a társ egyházközségben is.

– Csobánkán teljesen felújítottuk az imatermet, s Isten dicsőségére, lelkes testvérek munkájából és felajánlásából, elkészült az új szószék. Az imaház fennállásának 70. évében pedig új székeket vásároltunk.

– Miként látod az egykor „legendás” ifjúsági gyülekezet munkáját?

– Az ifit a munkába állása óta teljes egészében Máthé Zoltán szolgatársam vezeti. Természetesen rendszeresen beszámol az ott történekről, viszont folyamatos közös élményeim az ifjúsági gyülekezettel nincsenek, az egyik múltkori alkalmon magam is meghívottként vettem részt. De hogy kérdésekre válaszoljak, ha nem is látványos, de folyamatos növekedést tapasztalok. Azt is hozzá kell azonban tennem, hogy ma már sokkal nehezebb ifjúsági közösségeket szervezni az egyházban, mint évtizedekkel korábban.

– Mi lehet ennek az oka?

– Talán az, hogy a fiataloknak is egyre kevesebb az idejük. Ez korjelenség.

– Országos jelenség, hogy a megkeresettek töredéke lesz később templomjáró. Mi az elképzelésed, miképpen lehetne változtatni ezen az arányon?

– Amikor 2006 novemberében a gyülekezet élére kerültem, átlagosan 70-en jártak templomba. 2012-ben átlagosan 142-en. Ez a szám kis eltéréssel azóta is változatlan, vagyis a templom vasárnapról vasárnapra megtelik, ám pótszékekre kevés kivételtől eltekintve azóta sincs szükség – vagyis a növekedés megállt. Az okok sokfélék lehetnek, mögötte a társadalmi elégedettség éppen úgy állhat, mint az elkényelmesedtség. A mi feladatunk, hogy az okokat megtaláljuk és változtassunk rajta.

– És milyen elképzelésed van e tekintetben?

– Sámuel könyvének 14. fejezetében olvassuk, amint azt mondja Saul a filiszteusok ellen harcoló hadinépének: „Végyétek számba, és nézzetek utána, hogy ki ment el közülünk!” (1Sám 14,17) Ezért nekünk most az a feladatunk, hogy megkeressük, mi a mi feladatunk. Például az a 250 hittanos gyerek, akivel hétről hétre találkozunk, milyen háttal lehet a szüleire, hogy a gyülekezet tagjaivá váljanak? Felkeressük azokat, akik a gyülekezet templomlátogató tagjai, ám valami miatt egy idő óta nem látjuk őket az alkalmainkon. Mindennek az alapja azonban természetesen az ígihirdetés, hiszen Isten

Ígéje az, ami a szükséges változásokat elhozhatja.

– A megújulásnak idén egy igen fontos állomásához érkezhetsz a gyülekezet: presbiterválasztás lesz. Van-e olyan elképzelés, hogy a presbiterok és szolgálatot vállalók személye a jelenleginél jobban fedje egymást?

– A presbiteri tisztséggel kapcsolatban többféle felfogás létezik az egyházunkban. Van, olyan is, amely szerint a szolgálatban leginkább kitűnő gyülekezeti tagoknak kell betöltenie a tisztséget, és olyan is, amely szerint az az ideális presbitérium, amelynek tagjai lefedik az igazgatási tisztségeket. Vagyis legyen benne olyan, aki a pénzügyekhez ért, más az építéshez és még sorolhatnám. Egy bizonyos: azért nem érdemes valakit presbiterre választani, hogy kilegyen a létszám.

– Éppen a napokban érkezett meg a meghívód a reformáció 500 éves évfordulójának méltó megünneplésére. Ez is hatalmas feladat a gyülekezet számára.

– Rengeteg munkával, sokszor aprómunkával is jár, ami különösen jól érzékelhető a gyülekezet összetartását. Nekem, lelkipásztorként fontos feladatomban a szervezésben, hogy figyeljek a feladatok minél szélesebb körű szétosztására. Emlékszem, két évvel Pomázra érkezésemet követően rendeztük a Biblia-kiállítás. Óriási volt a gyülekezet lelkesedése, mindenki megtalálta a maga feladatát a szervezésben, lebonyolításában. Remélhetőleg ez most is így lesz.

– Öt évvel ezelőtt a gyülekezet előtt álló feladatok között említettél az óvoda létesítését. Ez az ügy hol tart?

– A hitéletre való neveléssel kapcsolatban különösen fontos a kicsinyek magunk köré gyűjtése, hiszen ők – hogy egy képpel éljek – olyan könyvek, amelynek a lapjai még üresek. Hat éves korig még könnyebb a gyerekeknek látásmódot adni. Rajtunk is múlik, mi kerül ebbe a bizonyos könyvbe, hiszen ez még a magvetés ideje, s ezt az egyház vezetése is így látja. Az óvoda létesítése az előttünk álló legfontosabb feladatok egyike. A fő nehézsége az, hogy nincs hozzávaló ingatlanunk. Bár megfelelő eladó épületet nem nehéz találni, megvásárlásához hiányzik az anyagi fedezet.

– Milyen egyéb terveid vannak a gyülekezetben?

– Dr. Szabó István püspök úr 2014 márciusában arra kérte egyházkerületünk minden gyülekezetét, hogy terveiről / fejlesztéseiről készítsen egy rövid kimutatást. Ebben szerepelt a templom és parókia megújítása és egy Csobánkán felépítendő beosztott lelkészi garzonlakás. Bevallom, hogy e mellett létezik egy komplexebb csobánkai terv is, mely egy református ifjúsági konferenciaközponttal egészítené ki a lakóépületet. A realitást figyelembe véve presbitériumunk úgy döntött, hogy a szolgálati lakás építési terveit még ebben az esztendőben elkészítteti. Hiszem, hogy ha a szándékunk egyezik a Jóisten akaratával, akkor mindezek megvalósulhatnak. Ezért imádkozom.

Hardi Péter

DSIDA JENŐ KRISZTUS

Krisztusom,

én leveszem képedet falamról. Torz hamisításnak érzem vonalait, színeit, sohase tudlak ilyennek elképzelni, amilyen itt vagy. Ilyen ragyogó kékszeműnek, ilyen jóllakottnak derűsnek, ilyen kitelt arcúnak, ilyen enyhe pirosnak, mint a tejbeesett rózsa. Én sok éjszaka láttalak már, hallgattalak is számtalanszor, én tudom, hogy te egyszerű voltál, szürke, fáradt és hozzánk hasonló. Álmatlanul csavarogtad a számkivetettek útját, a nyomor, az éhség siralomvölgyeit s gyótró aggodalmaid horizontján már az eget nyaldosták pusztuló Jeruzsálemed lángjai. Hangod fájó hullámokat kavart, mikor a sok beszéd után rekedten újra szólani kezdte. Megtépett és színehagyott ruhádon vastagon ült a nagy út pora, sovány, szeltől-naptól cserzett arcodon bronzvörösre gyúlt a sárgaság s két parázsló szemedből sisteregve hullottak borzas szakálladra az Isten könnyei –

PHILIPP FRIEDRICH HILLER

ÁTÖLELT ISTEN NAGY KEGYELME

Átölelt Isten nagy kegyelme
Méltatlanul, érdemtelen.
Csodák csodáját látom benne,
És hála tölti el szívem.
Boldogan ujjong énekem,
Ha kegyelmét dicsérhetem.

Haragot, átkot érdemeltem,
És Isten megkegyelmezett.
Szent Fia vérzett énhelytettem,
Hogy eltörölje vétkeket.
Mért történt, fel nem foghatom!
Csak kegyelem, csak irgalom!

Jó voltod hálás szívvel vallom,
Örömmel áldom, hirdetem.
Kegyelmed el nem hallgathatom,
Épüljön rá az életem.
Boldogság térdre hullani,
Irgalmasságod áldani!

Míg egykor véget ér itt az út,
Kegyelmed védjen, Istenem!
Szent Fiad vére tárjon kaput,
Ha én szegény, megérkezem.
Befogad ott az irgalom,
S örök örömmel áldhatom.

(Fordította: Túrmezei Erzsébet)

Andrea, a legjobb segítő

MISSZIÓI MUNKATERV 2017

A Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség Missziói Bizottsága a Magyarországi Református Egyház 1995. évi II. törvénye (Missziói Törvény, a továbbiakban MT) 10.§ (1) bekezdése alapján a presbitérium elé terjesztette a 2017. évre vonatkozó munkatervet. A munkatervet a presbitérium 2017. február 19-i ülésén elfogadta.

A 2017. évi missziói munkaterv három részre osztható:

I. Gyülekezeti misszió [MT 1.§ (1)],

II. Belmisszió [MT 1.§ (2)],

III. Egyéb missziói ágak [MT 11. és 12.§]

A budapesti agglomerációban lévő társegyházközségünk igei megalapozottságú célja Isten dicsőségének felmutatása és az üdvösség evangéliumának hirdetése. Küldetésünk alapja a Szentháromság Isten küldő szavának felismerése. A társegyházközség „által végzett misszió ezért az Atyától eredően, a Fiú iránti engedelmisségben, a Szentlélek hatalmával történik. Református hitünk szerint a misszió az Isten kegyelmi kiválasztásának gyakorlati megvalósulása.”

A 2017. esztendőben különös figyelemmel olvastuk az év vezéregyét: „mert a mi evangéliumunk nemcsak szavakban jutott el hozzátok, hanem erővel, Szentlélekkel és teljes bizonyossággal is. Ti is tudjátok, hogyan éltünk közöttetek, a ti érdeketekben, ti pedig a mi követőinké lettetek, és az Úrri, amikor sok zaklatás ellenére a Szentlélek örömevel fogadtátok be az ígét. Példává is lettetek minden hívó számára Makedóniában és Akhájiában, mert töletek terjedt tovább az Úr beszéde, de nemcsak Makedóniába és Akhájiába, hanem mindenová eljutott a ti Istenbe vetett hitetek híre.” (1Thessz 1,5-8)

Erősödésünk Krisztusozó való hűségünkben jelenhet meg, ezért szeretnénk folytatni a gyülekezeti tagokból álló lekciofelolvasást és a gyülekezeti Biblia átadását, az ún. „Biblia stafétát”.

Ebben az esztendőben konkrét feladatnak tekintjük a lelkipásztori munka segítőkkel történő megerősítését. Az imakéző lapok hátuljára nyomtatnánk rá a szolgálati ágakat, azzal, hogy ha valaki szeretne szolgálatot vállalni, írja rá a nevét, telefonszámát, húzza alá a megfelelő szolgálatot, majd dobja be az

imagyűjtő ládikába. A szolgálati ágat vezető pedig megkeresi a jelentkezőt.

Szeretnénk missziói lelkületű gyülekezetünk munkáját az elmúlt öt év pénzügyi, népegyházi adatainak elemzésével meg támogatni, különösen is figyelmeztetve a választói névjegyzékben található fluktuációra.

A Reformáció 500. emlékévében több színes programmal is készülünk, melyre városunk minden polgárát szeretettel hívjuk és várjuk! Gyülekezeti házunkban számos, Reformációt bemutató előadást szervezünk. Április 29-én gyülekezeti házunkba játékos vetélkedőre hívjuk az egyháztörténelmet és Bibliát ismerő testvéreinket. Aznap este Pozsgai Zsolt rendezésében az Árva Bethlen Kata monodrámat nézhetjük meg templomunkban. Április 30-án ünnepi istentiszteletet tartunk. Május 1-jén a gyermekeknek ugrálóvárral, arcfestéssel, bohócműsorral, evangéliumi színpaddal és este egy koncerttel készülünk. Ezen a napon gondunk lesz arra, hogy mindenki megtapasztalja a református vendégszeretetet és megízlelhesse a bográcsokban készült étkeket.

Kora nyárra szabadtéri evangelizációt szervezünk. Ősszel pedig egy futóversennyel és művészeti gálával készülünk. Mindemellett gyülekezeti kirándulást tervezünk (Szatmár-Beregi templomok). Gyermektáborunkat pedig a magyar-nyelvű Szentírás bölcsőjéhez (Vizsoly, Göncz) közel, Novajidrányban rendezzük meg.

A látogatási szolgálatban elhatározzuk, hogy sokszori nekifutás után végre meglátogatjuk településeinken élő református testvéreinket. Ehhez látogató csoport felállítását tervezzük.

A 2013. esztendőben bevezetésre került az erkölcsstan, vagy helyette választható felekezeti hit- és erkölcsstan tapasztalatait leszűrve folytatjuk a hittanosok és a pedagógusok közötti missziókat. Mára az 1-8 osztályban már mindenütt órarendi keretek között folyik a hitoktatás. Szükségesnek látjuk a hitoktatásban résztvevő családok bevonását gyülekezetünk közösségébe. Pedagógusaink számára a hitoktatási képesítés megszerzését támogatjuk. Mindemellett tovább vizsgáljuk egy református óvoda indításának lehetőségét.

2017-ban folytatjuk településünk kul-

turális misszióját, hangversenyek, előadások, irodalmi estek szervezésével.

Istentiszteleteink a gyermekfelügyeleti szobában is hallhatók, így a gyermekfelügyelő szülők is részesei lehetnek az igehirdetésnek.

I. Gyülekezeti misszió

1. Gyülekezeti alkalmak [MT 5.§ (1)]

1.1. Rendszeres alkalmak

Vasárnap:

- 9:00 Istentisztelet Csobánkán az Imaházban (Kántorok: Blaskóné Tímár Eszter, Csiszár Krisztina)

- 9:00 Gyermek istentisztelet Csobánkán a kisteremben (Szolgáló: Kerekes Balázs presbiter, Czákne Varga Ildikó gyermekmunkás, Kerekes Andrea gyermekmunkás, Ducza Katalin gyermekmunkás)

- 10:30 Istentisztelet Pomázon a templomban (Kántorok: Erdélyi Sándor presbiter, Kiss Árpádné, Demeter Miklós presbiter)

- 10:30 Gyermek istentisztelet két csoportban Pomázon a gyülekezeti házban (Szolgálók: Csiszár Krisztina hitoktató, Pálffyné Suhajda Erzsébet gyermekmunkás, Konczné Cseri Brigitta gyermekmunkás, Osváthné Laár Katalin gyermekmunkás, Izsóné Chromcsik Ildikó gyermekmunkás)

- 10:30 Gyermekfelügyelet az istentisztelettel párhuzamosan (Szolgálatvezető: Nyilasné Darabos Andrea)

- 17:00 Szórvány istentisztelet Pilisszentkereszten (Karácsony, Húsvét, Pünkösöd vasárnapján)

- 16:30 Fiala felnőttek beszélgetős bibliaórája (havonta egy alkalmammal) (Felelősei: Benkó Tamás, Benkó-Pályi Ágnes és Máthé Melinda)

Hétfő:

- 9:30 (hónap első és harmadik hétfője) Baba-mama kör Pomázon a gyülekezeti házban (Szolgálók: Czákne Varga Ildikó védőnő, Máthé Melinda)

- 17:00 (páratlan heteken) Imaóra Pomázon a gyülekezeti házban (Felelősei: lelkipásztorok)

- 18:00 Énekari próba Pomázon a gyülekezeti házban (Szolgálatvezetők: Blaskóné Tímár Eszter kamagy, Csiszár Krisztina kamagy)

Kedd:

- 18:00 Bibliaóra Csobánkán a kisteremben (Felelősei: lelkipásztorok)
- 18:00 Kékkereszt alkalom Pomázon a gyülekezeti házban (Szolgáltatvezető: Laár Endre)
- 18:30 (Kéthetente) Bibliaolvasó kör Pomázon a gyülekezeti házban (Szolgáltatvezető: Óváryné Herpai Dóra diakónus)

Szerda:

- 18:00 Bibliaóra a Pomázon a gyülekezeti házban (Felelősei: lelkipásztorok)
- 18:00 Férfikör/női kör (havonta egy alkalmmal) (Felelősei: Nyilas Zoltán és Nyilasné Darabos Andrea)

Csütörtök:

- 18:00 Imaóra (páratlan heteken) Csobánkán a kisteremben (Felelősei: lelkipásztorok)

Péntek:

- 19:00 Ifjúsági bibliaóra Pomázon a gyülekezeti házban (Felelősei: lelkipásztorok)

1.1.1. Rendszeres alkalom tematikája

Az év vezéregyje: „Mert a mi evangéliumunk nemcsak szavakban jutott el hozzátok, hanem erővel, Szentlélekkel és teljes bizonyossággal is. Ti is tudjátok, hogyan éltünk közöttetek, a ti érdeketekben, ti pedig a mi követőinkké lettetek, és az Úr éi, amikor sok zaklatás ellenére a Szentlélek örömevel fogadtátok be az igét. Példává is lettetek minden hívő számára Makedóniában és Akhájában, mert töletek terjedt tovább az Úr beszéde, de nemcsak Makedóniába és Akhájába, hanem minden-hová eljutott a ti Istenbe vetett hitetek híre.” (1Thessz 1,5-8)

• Vasárnapi alkalom tematikája:

- a) szabad textusválasztás (Felelősei: lelkipásztorok)
- b) bibliaolvasó vezérfonal szerint (evangelizáló és diakóniai istentisztelet) (Felelősei: lelkipásztorok)
- c) hónap utolsó vasárnapja ún. szolgáló vasárnap. Gyülekezeti tagok biznyságtétele, igelvasás, imádság; esetlegesen ekkor hangzanak jelentések, beszámolók.
- d) az istentiszteleti alkalom előtt Pomázon és Csobánkán a konfirmációi felkészítés részeként (is) kéthetente októbertől március végéig énekének tanulására is sor kerül. (Szolgálók: Kiss Árpádné, Csiszár Krisztina)

- Ifjúsági bibliaórák tematikája:

- a) előre megbeszéltek témák (Felelősei: lelkipásztorok)

- 1.1.2 Vendégszolgálók

- Rendszeres alkalom helyettesei: Sebestényné Jáger Orsolya lelkipásztor, hitoktató.
- Rendszeresen évente egy alkalommal szolgáló lelkipásztorok: Dr. Szűcs Ferenc (2017.04.15, nagyszombat) és Pap Lászlóné (2017 második félév) korábbi lelkipásztorok.

- Minden évben bemutatkozik istentiszteletünkön a MRE valamely társadalmi missziója. 2017. március 19-én Nyeső Ágnes országos cigánymissziós referens hirdeti az igét istentiszteletünkön. Az alkalom perselypénze a szolgálat támogatását szolgálja.

- Húsvétkor és pünkösdkor legátus szolgálatát várjuk.

2. Sákramentumok kiszolgáltatása [MT 5. § (2)]

2.1. Úrvacsora-osztás

- Egyházi ünnepünk a délelőtti istentiszteleten szolgáljuk ki a szent jegeket. (Egyetemes Imahét: január 22.; Böjt I.: március 5.; Nagypéntek: április 14.; Húsvét: április 16-17.; Konfirmáció: május 28.; Pünkösd: június 4-5.; Újkenyér: augusztus 20.;

Újbor: október 29.; Advent: december 3.; Karácsony: december 25-26.)

- Az úrvacsorai közösség előtt bűnbánati alkalomokat tartunk hétfőtől péntekig. Az alkalomok hétfőn, szerdán és pénteken Pomázon, kedden és csütörtökön Csobánkán 18 órakor kezdődnek. (Felelősei: lelkipásztorok)

- Betegeinkhez – az ünnep első napján – kérésre úrvacsorát viszünk. (Felelősei: lelkipásztorok)

2.2. Keresztelés

- Keresztelést kizárólag istentiszteleteinkben végzünk. A megkeresztelt gyermek szüleit a keresztelést követően a gyülekezeti erre alkalmas tagjai meglátogatják. (Felelősei: lelkipásztorok, Baba-mama kör)

- A megkeresztelt gyermekeket születésnapjukon levélben köszöntjük. (Szolgálók: Kalmár Ilona és Benedek Julianna)

3. Gyülekezeti evangéizációs alkalom [MT 5. § (3)]

- Pomázi evangéizáció március 6-10. Igehirdető: Pogrányi Károly lelkipásztor
- Pomázi evangéizáció június 20-23. Igehirdető: Nyilas Zoltán lelkipásztor
- Csobánkai evangéizáció november 27-december 1. Igehirdető: Gottfried Richárd lelkipásztor

4. Hitoktatás és konfirmációi előkészítő alkalom [MT 5. § (4)]

Tanrendi órabeosztás félevenként az iskolagazgatóival való egyeztetés szerint. Jelenleg 250 hittanosunk van. Hitoktatók: Nyilas Zoltán, Máthé Zoltán és Csiszár Krisztina.

4.1. Szülői értekezletek

- Tanévenként két alkalommal (novemberben és áprilisban) a családokkal való megismerkedés, a hitoktatással kapcsolatos témák megbeszélése és a többi családtag hívogatása végett.

- A hit és erkölcsoktatással kapcsolatban tájékoztató alkalom (2017. március 3.) szer-

vezünk a leendő elsős osztályfőnökök és igazgatók részére.

4.2. Konfirmációi előkészítők

- A konfirmáció évében 14. évüket betöltő fiatalok számára két évfolyamban péntekenként (Kiskáté, Nagykáté) Pomázon a gyülekezeti házban.

- A konfirmandusok (kiskátésok) október 29-én megkapják a Szentúrást. A nagykátésok pedig szolgálnak az ünnepi istentiszteleten.

- A felnőtt konfirmandusaink részére megegyezés szerinti időpontban, de minimum 12 alkalommal. (2017. február 12.)

- A konfirmációi vizsgára (2017. május 27.) meghívjuk a jubiláló (50 éve) konfirmáltakat és ünnepi istentiszteletünkön külön köszöntjük az 50. éve konfirmációi fogadalmat tett testvéreinket.

5. Családlátogatás [MT 5. § (5)], beteglátogatás

5.1. Családlátogatás

- A lelkipásztor – alkalmanként egy-egy presbiter vagy más gyülekezeti munkás kíséretében – lehetőségei szerint látogatja az egyháztagokat. Ebben az eszterdőben létrehozott látogató csoportunkkal szeretnénk minden református családhoz eljutni.

5.2. Megkeresztelt gyermekek, új házások látogatása

- Az anyakönyv alapján kigyűjtött címeken felkeressük a gyülekezeti területén élő szülőket, és megkíséreljük bevonni őket a gyülekezeti életébe, illetve a megkeresztelt gyermekeket hívjuk hitoktatásra, gyermek-istentiszteletre, majd konfirmációi előkészítőre. Hasonlóan megkeressük a nálunk házassági fogadalmat tett és területünkön élő ifjú házaspárokat.

5.3. Beteg idős látogatása

- Havonta egy alkalommal az SZSZK pomázi idősök otthonában (Felelőse: Nyilas Zoltán lelkipásztor)

- Havi rendszerességgel látogatás a Gálfi Béla Nonprofit Kft., Magyarország második legnagyobb pszichiátriai intézményében. (Felelőse: Szász Ferenc presbiter)

- Havi rendszerességgel látogatás a Gálfi Béla Nonprofit Kft. SARA lakóotthonban. (Felelőse: Szász Ferenc presbiter)

- Kétheti rendszerességgel hitoktatás az Irmák Kht. Kraxner Alajos speciális foglalkoztató otthonban (Felelőse: Halász Árpádné, Szász Ferenc presbiter)

- Karácsony böjtjében ismételtlen megszervezzük az idősök karácsonyát. (Felelőse: diakóniai csoport)

6. Presbiteri és gyülekezeti csendesnapok, bibliaiskolák [MT 5. § (7)]

6.1. Presbiteri csendesnapok

- A presbiterek közelebbi megismerése, lelki közösségének erősítése és a feladatokra való közös felkészülés érdekében egy presbiteri kirándulást szervezünk.

- A presbiterek és családjuk közelebbi megismerése céljából egy közös nyári vacsorát szervezünk.

- Körzeti presbiteri továbbképzéseken való részvétel.

6.2. Gyülekezeti találkozók

- Keressük az alkalmat és az egyetértést szomszédos református gyülekezetekkel legalább egy közös csendesnap és szeretetvendégség keretében való találkozásra.
- Javasoljuk, hogy ősszel az ökumenikus imahét mintájára, tartsunk kisköri „imanyolcadot”.
- A Verőcei Református Egyházközséggel évek óta testvéri kapcsolatot ápolunk. Ebben az esztendőben Csobánkán találkozik a két gyülekezet közössége.

II. Belmisszió

1. Gyermek és ifjúsági munka [MT 6.§ (2)]

1.1. Gyermek-istentiszteletek

- Legalább 2 alkalommal vasárnap délelőtt istentiszteletünkön gyermekeink szolgálnak.
- Minden évben: tanévnitó alkalom.
- A tanévben minden hónap egy vasárnapjának délutánján kézműves gyermekdélutánt szervezünk. (Felelőse: Malmos Attila presbiter)
- A nyár folyamán a gyermekek számára tábort szervezünk. (2017. július 3-8.; Novajidrány)
- Napközis tábor Pomázon (2017. augusztus 15-18.)
- Ifjúságunk részt vesz az országos Csillagpont találkozón Debrecenben (2017. július 25-29.)

Bódi Pista bácsi a bibliastaféta bizonyágtevőjeként

• Ifjúsági csendes-hétféje (2017 augusztusa)

1.2. Egyéb ifjúsági alkalmak

- Lehetőség szerint minden ifjúsági csoport részére szervezünk
- Kirándulásokat, családi- és kulturális programokat.
- A konfirmációi és ifjúsági korosztály számára csendes-hétféjét szervezünk. (Felelőse: Máthé Zoltán lelkipásztor)

• A nyár folyamán az ifjúsági csoport, valamint a folyó évben konfirmáltak részvételével szervezünk tábort, illetve csendeshetet, valamint a hittanosoknak gyermektábort.

2. Temetési szolgálatok [MT 6.§ (4)]

- A temetéseken Igével és annak magyarázatával igyekszünk evangéliumot hirdetni a gyászolóknak és mindazoknak az együtt érzőknek, akik talán máskor nem találkoznak Isten üzenetével.
- Örökkévalóság vasárnapi istentiszteleten az abban az évben elhunytak gyászolóit hívjuk, s az „egyedüli vigasztalás” evangéliumát hirdetjük.

3. Iratterjesztés [MT 6.§ (4)]

3.1. Újság, folyóirat

- Áldás, békesség! gyülekezeti újságunk kéthavonta történő megjelenését folytatjuk. (Felelőse: Dr. Puskás Attila)
- Gyülekezetünkben továbbra is végezzük a következő folyóiratok terjesztését: Reformátusok Lapja, Presbiter, Örömhír, Vetés és Aratás.
- A Reformáció 500 program keretében evangelizációs kiadványokat és szóró-

Látogatóban Szedlák Irénke néniénél a leányfalui Idősek Szeretotthonában

anyagokat tervezünk kiadni. (Felelőse: Dr. Puskás Attila)

3.2. Könyvek, evangéliumi füzetek

- Iratterjesztésünk állományát rendszeresen feltöltjük Bibliákkal, énekeskönyvekkel, a Kálvin Kiadó és – válogatva – más kiadók kiadványaival. (Felelőse: Hamar Jánosné)
- A múlt évekhez hasonlóan, díjmentesen kívánunk Bibliát juttatni konfirmáló fiataljainknak, továbbá megfelelő jellegű könyveket a megkeresztelt gyermekek szüleinek, jegyespároknak, gyászolóknak.

3.3. Internetes előfizetés és honlap

- Gondozzuk és friss anyagokkal látjuk el a gyülekezet Internetes honlapját. Élő istentiszteleti rádiós közvetítéseinket folytatjuk. Honlapunk címe:

<http://www.pomaz.reformatus.hu>

4. Szeretetvendégségek [MT 6.§ (4)]

- Alkalmanként szeretetvendégségen látjuk vendégül a nálunk szolgáló énekkart, külföldi vagy vidéki vendégeket. Ugyancsak szeretetvendégséget iktatunk be a Keresztkérdések programjába is.

III. Egyéb missziói ágak

1. Missziói nap [MT 10.§ (3)]

- 2017. március 22-től ismételtelen Keresztkérdések sorozatot indítunk. (A tanítványság kérdései; 8 alkalom a Filippi levél alapján)

Gyermekek szolgálata a február 19-i istentiszteleten

• 2017. szeptember első három vasárnap-jain a gyülekezetünkbe nem járók számára missziói istentiszteleteket tartunk. Ekkor az igehirdető különös figyelemmel foglalkozik a misszió kérdéseivel.

• Gyülekezeti délutánunk: reménységünk szerint mindez 2017. szeptember 10-én a pomázi Szurdokban lesz.

• 2017. évben egy három napos gyülekezeti alkalmassorozatot szervezünk a Reformáció 500 program keretében. (2017. április 29-május 1.)

2. Ökumené [MT 12.§]

• Az év elején a többi keresztyén gyülekezethez hasonlóan mi is részt veszünk az egyetemes imahét szervezésében és szolgálataiban. (2017. január 16-22.)

• Pomáz város római katolikus, evangélikus, görögkatolikus, szerb ortodox lelképásztoraival kéthavonta közös lelkeszi imaalkalmat tartunk.

A Reformáció 500 program keretében októberben közös istentiszteletet tartunk evangélikus testvéreinkkel.

3. Énekkar

• A pomázi „Psalmus” kórus nemcsak a pomázi, hanem a budakalászi és a csobánkai református gyülekezet tagjaiból alakult 1998 januárjában. Az énekkar vezetését Csizsár Krisztina és Blaskóné Tímár Eszter végzi. A három gyülekezetben évente legalább egy-egy alkalommal szolgálunk. Kórusunk rendszeresen részt vesz az évente ismétlődő pomázi és egyházmegyei kórustalálkozókon. Két erdélyi város, Marosszengyörgy (megyünk: 2017. május 19-21.) és Zilah református gyülekezetének kórusával tart kapcsolatot, s évente szolgálunk egymás istentiszteletén. (Az utazások felelőse: Bíró Istvánné kórustitkár)

• Folytatjuk a Papkerti koncertet (2017. augusztus 27.; felelőse: Blaskó Mihály presbiter)

• Gyermekeinkből alakult klasszikus zenekarunk tovább szolgál istentiszteleteinken. (Felelőse: Blaskó Mihály presbiter)

4. Kultúra

• Részt veszünk az Ars Sacra keresztyén művészeti hétben (2017. szeptember)

• Irodalmi, kulturális estek szervezése. Meghívandó előadók: Sipos Gábor, Balogh Balázs.

Nyilas Zoltán lelképásztor

SOÓS LÁSZLÓ LELKIPÁSZTOR TEMETÉSE

2017. február 25.

Február 25-én kísértük utolsó útjára **SOÓS LÁSZLÓ** nyugalmazott lelképásztort a budakalászi Csalogány utcai temetőben. Gyászoló családtagjai, szerettei, tisztelői, és a végítzességet tevő budakalászi és a pomázi gyülekezet búcsúzott a 93 éves korában elhunyt Laci bácsitól, aki hazament mennyei Pásztorához.

A temetésen **Nyilas Zoltán** esperes szolgált a János evangéliuma 12,24-26 versei alapján igehirdetéssel, **Sebestényné Jáger Orsolya** lelképásztor pedig imádsággal. A család nevében Laci bácsi veje, **B. Juhász Levente** búcsúzott, és mondta el a „Biblia verseit szedted ragyogásba” című, erre az alkalomra írt versét.

A temetés után a budakalászi gyülekezet hívta szeretetvendégségre a gyászolókat.

200 ÉVE SZÜLETETT: ARANY JÁNOS MAGÁNYBAN

Az óra lüktet lassu percegéssel,
Kimérve a megmérhetlen időt;
Ébren a honfigond viraszta mécsel,
Homlokra öszszébb gyűjti a redőt.
Vajúdni meddig tart még e világnak?
Sors! óraműved oly irtóztató:
Hallom kerekid, amint egybevágna:
De nincs azokhoz számlap, mutató.

Jön, jön... egy istenkéz sem tartja vissza...
Mint mélybe indult sziklagörgeteg:
Élet? halál? átok, vagy áldás lesz? - Ah,
Ki mondja meg! ki élő mondja meg!
Vár tétován a nép, remegve bölcse,
Vakon előtte kétség és homály.
Idő! szakadna bár méhed gyümölcse...
Ne még, ne még - az istenért! - megállj.

Oh mert tovább e kétség tűrhetetlen,
A kockarzás kínját érzenuk;
De nyújtánók a percet, míg vetetlen
A szőnyű csont, ha rajta mindenünk.
Egy lépés a gomolygó végtelenbe,
Holott örvényzik a lét, a halál:
És mi fogódzunk a hitvány jelenbe:
Tarts még egy kissé, gyöngé szalmaszál!

Még egy kevésé... De mely kishitúség!
El, el! ne lássam e dúlt arcokat!
Ész, egybefort vágy, tiszta honfihúség,
Bátorságot nekünk mindez nem ad?
Megvert reménnyel induljunk csatába?
Hitben feladjuk már a diadalt?...
Nem, nem! Szívünk egy vértanú imába'
Megedzve, kezdjük a győzelmi dalt!

Az nem lehet, hogy milliók fohásza
Örökké visszamálljon rólad, ég!
És annyi vér - a szabadság kovásza -
Posvány maradjon, hol előnteték.
Támadni kell, mindig nagyobb körökben,

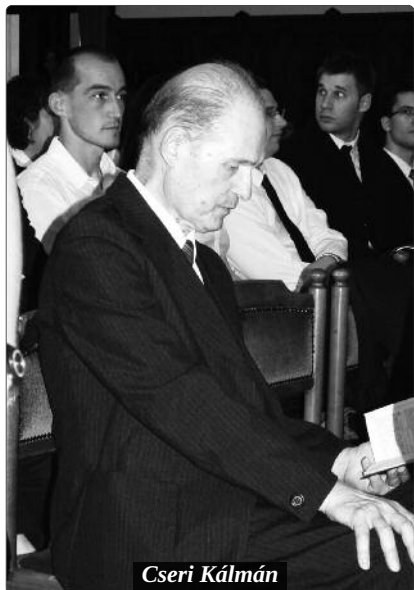
Életnek ott, hol a mártir-tetem
Magát kiforja csendes földi rögben:
Légy hű, s bízzál jövődbbe, nemzetem.

Nem mindig ember, aki sorsot intéz;
Gyakran a bölcs is eszköz, pusztá báb;
S midőn lefáradt az erőtelen kéz,
A végzet tengelye harsog tovább;
Csüggedve olykor hagyja lomha gépül
Magát sodorni az ember fia:
De majd, ha eszmél s öntudatra épül,
Feltűnik egy magasb hármónia.

És vissza nem foly az időnek árja,
Előre duzzad, feltarthatanúl;
Csak szélein marad veszteg hinárja,
S partján a holt-viz hátra kanyarúl.
Bizvást!... mi benn vagyunk a fősodorban:
Vészhet közölünk még talán nem egy:
De szállva, im, elsők között a sorban,
Vásznunk dagad, hajónk előre megy!

(1861 ápr.)

Cséri Kálmán

CSERI KÁLMÁN LELKIPÁSZTOR TEMETÉSE 2017. március 3.

Február 13-án életének 78. évében elhunyt **CSERI KÁLMÁN** nyugalmazott pasaréti lelkipásztor, akit március 3-án szeretteinek, lelkipásztor testvéreinek és tisztelőinek hatalmas tömege kísért utolsó útjára a Farkasréti temetőben. A temetésen ígét hirdetett és a temetési szertartást végezte **Horváth Géza** pasaréti lelkipásztor. Igéhirdetésének közreadásával búcsúzik gyülekezeti újságunk is Isten áldott szolgájától, a magyar református egyház egyik legjelentősebb igéhirдетőjétől, lelkipásztorától.

Hallgassuk meg Isten ígétét, testvéreim, úgy, amint meg van írva a II. Korintusi levél 5. fejezetének 17. versétől a 21. verséig:

„Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiek elmúltak, íme, újjá lett minden. Mindez pedig Istentől van, aki minket magával megbékéltetett a Jézus Krisztus által, és aki nekünk adta a békéltetés szolgálatát; Minthogy az Isten volt az, aki Krisztusban megbékéltette magával a világot, nem tulajdonítván nékik az ő bűneiket, és reánk bízta a békéltetésnek ígétét. Krisztusért járván tehát követségben, mintha Isten kérne miáltalunk: Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel. Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk öbenne.”

Kedves gyászoló család és hálás szívvel emlékező gyülekezet! Akitől Isten iránti hálaadással búcsúzunk, Cséri Kálmán lelkipásztor, 1939. április 30-án született Kecskeméten. Gimnazista korában jut élő hitre, itt jelenti be neki Jézus Krisztus egy evangélizáció: „*ma nekem a te házaadnál kell maradnom*” (Lk. 19:5). Újjászületése után rögtön bekapcsolódik a gyülekezeti szolgálatokba. Elhívást kap a lelkipásztori szolgálatra is. 1962-ben szerzett lelkészi oklevelet. Segédlelkész Cecén három évig, Budahegyvidéken hat éven át, majd lelkipásztor Pasa- réten 1971-től. 1968-ban köt házasságot Uray Enikő zenetanárral. Házasságukat két gyermekkel áldja meg Isten, Andrással és Zsófiával. Utolsó pasaréti szószéki szolgálata során, augusztus 21-én kereszteli meg unokáját.

Hosszú ideje, több mint két évtizede jelentkezett életében a betegség, de Isten újra és újra könyörült rajta. Bó hét hónapi kórházi

kezelés után, február 13-án szólt neki ura, aki addig azt mondta neki: „Menj és dolgozz, Menj és dolgozz! ... Ki nézné tétlenül az aratást”, most azt mondta az Ő szolgájának: „Szolgám, elég, Szolgám elég!” (372 Halleluja ének). Nemrégén egy temetésen látam, a kopsorsóra a név mellé nem azt írták,

Horváth Géza
lelkipásztor

hogy élt ennyi és ennyi évet, hanem a következőt: itt élt ennyi és ennyi évet. Cséri Kálmán lelkipásztor itt élt 77 évet.

Lelkipásztor testvérünk kérése az volt, hogy temetésén a nagypénteki és húsvéti evangélium hangozzon. Nem akarta, hogy órála beszéljenek, hanem azt akarta, hogy Jézus Krisztust hirdessük. Azt akarta, hogy ne arról legyen szó, ki volt Cséri Kálmán, hanem arról legyen szó, ki Jézus Krisztus, mert Ő tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Ezért nem arról szólunk, mennyit prédikált ő és hogyan, hanem arról, mit tett értünk Jézus

Krisztus. Azt akarta, hogy ne emlegessük érdemeit, csak azt az egyetlen érdemet, amely az Atya színe előtt megáll Jézus Krisztus váltságán. Ő maga mondta egy prédikációban a 80-as években, amikor a II. Korintusi levél felolvasott ígétét olvasta: Pál apostol Krisztus halálának és feltámadásának titkát ebben a felolvasott ígében foglalja össze legközelebben. Így hát a nagypéntek és húsvét evangéliuma hangozzék ennek az ígének alapján az ő ravatala mellett: „Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk öbenne”.

Testvéreim, odáig minden vallás eljut, hogy az Isten haragszik. Idáig még a pogány vallások is eljutnak. Odáig is eljutnak a vallások, hogy ezt az Istent valahogy ki kell engesztelni a mi irányunkban, valamilyen ajándékkal, valamilyen áldozattal vagy érdemmel. Csak abban különböznek a vallások ezen a világon, hogy mindenki más úton akarja ezt az Istent kiengesztelni. Mindenkinek megvan az elképzelése arról, hogy Isten hogyan békülne meg a mi irányunkban. Mi-lyen jó, testvéreim, hogy nekünk hívőknek, az Isten népének nem kell találgatnunk, mert mi Isten haragjáról is, és Isten békességéről és szeretetéről is kijelentés alapján teszünk bizonyosságot. Hiszen a Római levélben az van megírva, hogy „*nyilván van az Isten haragja a mennyből, az emberek hitetlensége és hamissága ellen*” (Róm. 1:18). És a vallások sokasága úgy gondolhatja és gondolja, hogy mi emberek kiengesztelhetjük Istent.

Ennek az ígének az evangéliumi üzenete, testvéreim, az örömhíre az, amelyet megértett ő is, és amelyet hosszú időn keresztül hirdetett ő is, a mi lelkipásztor testvérünk is, hogy nem nekünk kell kiengesztelni az Istent, hanem Ő engesztelte ki saját magát. Az Isten adta az engesztelő ajándékot. „Mert azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk,

hogy mi Isten igazsága legyünk öböne”. Úgy, ahogy a 213. Hallelujában énekeljük: „Mind közelebb semmit se hozok, Nem tudok adni, ah, áldozatot”. Amikor Károli Gáspár lefordította a Bibliát, ott úgy olvashatták az 1590-es kiadásban, az Atya azt mondta Jézus Krisztusra: „Ez amaz én szerelmes Fiam, kibén én megengeszteltem” (Mt. 3:17). Ezért Jézus Krisztus a mi diadalmunk. Ő az, akiről azt mondja az ige, hogy „tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta” (Róm. 8:32), vagy ahogy János apostol írja: „egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen” (Jn. 3:16).

Mikor Ábrahám és Izsák mennek a hegyre, megkérdi Izsák az ő apját: „Itt a tűz és a fa, de hol van az égő áldozatra való bárány?” (I. Móz. 22:7.) És elhangzik a Bibliának az egyik legcsodálatosabb Jézus Krisztusra mutató mondata: „Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról” (I. Móz. 22:8). Olyan ez, mint hogyha egy édesapa, akinek tartozik a fia felé, a tartozást úgy rendezné, hogy az apa odaadná azt az összeget, amivel tartozik neki: Tessék, Fiam, add meg nekem a tartozásodat! Amikor Isten elküldte a Fiát erre a világra, akkor elindult, hogy visszaszerezze magának, hogy a mi végtelen sok adósságunkat, tartozásunkat Ő maga rendezze.

Isten szeretete olyan eszközt adott a golgotai keresztnél, amellyel meg is büntette és el is engedte a bűnt. Ezért hirdetem számotokra, testvéreim, az evangéliumot. Először

úgy: a világtörténelem és az üdvörténelem két nagy eseményének mi vagyunk a kedvezményezettjei. Úgy is mondhatjuk, hogy mi vagyunk a haszonélvezői. Ahogyan a Hitvallásunkban is megfogalmazták: „Mi hasznod van Jézus Krisztus halálából?” Mit használ nekünk az Ő mennybemenetele itt és a mennyi hazában is, ahol a megöletett Bárányt dicsőítik az üdvözültek. Ami ott nagypénteken történt, el volt határozva a világ teremtése előtt, mert a mi váltságunk ott gyökerezett az Isten mindent megelőző irgalmában és szeretetében. Jézus Krisztus ezért bűnné lett érettünk, és feltámadott a mi megigazulásunkért, hogy amit nagypénteken megszerzett nekünk, azt meg is kaphassuk. Ez a két esemény az, amely Pál apostolt is, a mi lelkesztéstvérünket és sokakat megérintett azóta is, és újjá lett minden.

Egy folyó mellett tragikus esemény történt. Valakit elsodort az ár, segítségért kiáltott. Egy másik fiú beugrott a vízbe, kimentette, de a part közelében szívrohamot kapott, és meghalt. Akit viszont kimentett, az életben

(79 Halleluja ének). Ez kell hogy legyen a lelkipásztor reménysége is, és Isten minden hívó gyermekének a reménysége is.

Jézus Krisztus halálának tehát mi vagyunk a kedvezményezettjei. De ebből adódik igénk második üzenete: Jézus Krisztus halálának és feltámadásának nemcsak kedvezményezettjei vagyunk, hanem a lekötelezettjei is. Mert vannak sokan, akik tudnak erről, hogy Jézus meghalt és feltámadott. De az Ő halálának és feltámadásának azok a lekötelezettjei, akik nemcsak tudnak erről, hanem élnek ebből és élnek ezért. Mert az ilyen ember többé nem magának él, hanem annak, aki érte meghalt és feltámadott. Azért halt meg értünk Krisztus, hogy mi meghaljunk magunknak. Magunknak meghalni pedig annyit jelent, mint élni Őneki. Éppen ezért, mivel ezt láttuk Kálmán bácsi életében, szolgálatában, aki megértette, hogy Jézus Krisztus halálának ő kedvezményezettje, és elfogadta boldogan azt, hogy Jézus halálának és feltámadásának lekötelezettje is. Éppen ezért élt ő az Úrnak.

Az a nagy kérdés, hogy te vajon, testvérem, aki hallgattad az Igét, ilyen lekötelezettje vagy-e Krisztusnak. Ilyen lekötelezettje vagy-e a megváltó Jézus Krisztusnak? Minden úrvacsorakor elmondjuk, mi lelkipásztorok is: Ígértek-e, fogadjátok-e, és hálából egész életeteket az Úrnak szentelitek, és már e jelenvaló világban, világon, mint az Ő megváltottjai az Ő dicsőségére igyekeztek élni? Az áldozat lényege, valamit adni Istennek, hogy ismét kegyesen tekintsen rám. A hálaáldozat titka: önmagamat adom, mert kegyesen tekintett rám. Jézus Krisztus nemcsak engesztelést szerzett a bűnökért, hanem világosságra hozta az életet, azt az életet, amit a testben élünk, az Isten Fiában való hitben élünk. Ezért a hívők hitének két nagy alappillére: Jézus halála és feltámadása. Hogy ne magunknak éljenek, hogy ne magunknak éljünk, hanem annak, aki érettünk meghalt és feltámadott. Úgy, ahogy a 49. Halleluja mondja: „Egész életem sem lesz elég Zengnem az Ő dicséretét. Kéz, amely keresztlé, Szív, amely szerettel, Vér, mely eltörölte bűnömöt, Mindörökké áldva légyetek!”. Van a hívőnek tartozása? Hogyne lenne már! De innentől kezdve annak tartozunk, aki kifizette helyettünk a váltáságot. Adja az Úr, hogy lekötelezettjei legyünk a mi megváltó drága Urunknak!

És harmadszor arról beszél ez az ige, hogy Krisztus halálának és feltámadásának mi vagyunk a hírnökei.

ISTEN BÁRÁNYA

Isten Báránya, Te ott a Golgotán
Teljes győzelmet vettél a harc után.
Üdvöt találhat már az egész világ,
Mert megfizetted ott bűnünk váltságdíját,
Fennszóval hirdeted a kereszten:
„Elvégeztem, elvégeztem!”

Isten Igéje, rajtad nyugszik hitem,
E kősziklára üdvöm felépítem.
Teljes a váltság, mit Isten készített,
Bűnös, fogadd el azt, s mindenestül tied.
Hozzá mit sem tehetsz, Ő megtette.
Váltságodat elvégezte.

Győzelmi szózat! Sátán ha jön felém,
Ki őt legyőzte, a hősré nézek én.
Szent vére által szabad lett életem,
Hangos halálzava győzelmi énekem.
Nem tarthat fogva már Sátán keze,
Jézus mindent elvégezt.

Jézus, Megváltóm, hála és üdv Neked,
Neked, győzelmes, zengek dicséretet.
Védő kegyelmed nekem menhelyt adott,
Véredbe rejtve én tiszta s igaz vagyok.
Bárány, légy áldva, ki elvégeztél,
S értem mindent elvégeztél!

(79 Halleluja ének, szöveg és dallam:
Dora Rappard, fordító Vargha Gyuláné)

maradt. Később, mikor a meghalt fiú apja találkozott ezzel a megmentett fiúval, mindig úgy köszöntötte: Ugye te vagy az, akiért az én fiam meghalt? A fiú úgy válaszolt egyszer, megunva ezeket a kérdéseket: Igen, de miért kell ezt ennyiszor emlegetni? De az Isten az Igében emlegeti nekünk: Te vagy az, akiért az én Fiam meghalt. Boldog, aki megérti, én vagyok az, akiért az Isten Fia meghalt a Golgotán. Mert a Golgotán lett nyilvánvaló, hogy milyen nagy a mi bűneinknek a következménye, büntetése és átka. És a Golgotán lett nyilvánvaló, hogy milyen nagy az engesztelés mértéke és értéke az Atya előtt. Ezért, testvéreim, Jézus Krisztus halála a mi számunkra nem tantétel, nem dogmatikai tananyag, hanem számunkra az élet, mert ott tapasztaltuk meg, hogy „véredbe rejtve én tiszta s igaz vagyok”

Jézus Krisztus meghalt és feltámadt, és az Isten ránk bízta a békéltetésnek a szolgálatát. Hogyan lehetünk mi hírnökei Jézus halálának és feltámadásának? Először is, testvéreim, életünkkel. Krisztus halálának és feltámadásának a tanúbizonyságai vagyunk. A Krisztus élete lesz látható a mi halandó testünkben, és aztán majd másodszor leszünk ennek hirdetői is. Először is úgy, hogy megéljük, másodszor pedig úgy, hogy elmondjuk. Pál apostolnál csodálatosan látjuk, amikor az efézusi vénektől búcsúzik, azt mondja ezeknek a kedves atyafiaknak, hogy ti láttátok, hogyan éltünk köztetek. Nem azt mondja először, hogy látjátok, mit hirdettünk nektek, hanem azt mondja Pál, hogyan éltünk köztetek. És utána persze beszél arról is, hogy hirdettük az Igét nyilvánosan és házanként. Mert csak az tud szólni igazán, aki hisz: „Hittem, azért szóltam; hiszünk mi is, és azért szólunk” (II. Kor. 4:13).

Mert hírnökei kell hogy legyünk. Nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk. És a mi elköltözött lelkipásztor testvérünk nem volt engedetlen eziránt, Krisztus halálának és feltámadásának messzehangzó hírnöke lett, nemcsak az országban, hanem határokon túl és az egész világon. Ha valakinek lezárul a szolgálat, mint most az övé, akkor búcsúzunk méltón, ha itt az Úrnak csendes imádságban elmondjuk, én is, mint a Te kedvezményezett, én is, mint a Te lekötöztetted, én is, mint a Te hírnököd szeretnék az evangélium üzenetének szolgája lenni. Hiszen Jézus Krisztus imádkozott azokért, akik az Ő küldöttjeinek

a beszédére hinni fognak. Erre a kitüntetett, boldog, örvendező szolgálatra hív bennünket az Isten. Ne magadnak élj, testvérem, hanem annak, aki értted meghalt és feltámadott! Ne legyen az igehirdetésünknek más fókusz, a bizonyosságtételünknek más tárgya, mint az, hogy Jézus Krisztus engesztelő áldozattá lett, és ezért követem, szeretem és szolgálom! Testvéreim, legyünk fáradhatatlanok az evangélium hirdetésében, ahogy ő is az volt haláláig! Legyünk hűségesekek, legyünk hű sáfárok a mi drága Urunk szólóskertjében!

Isten vigasztaljon bennünket, mert bár elment a nagy igehirdető, de az Isten Igéje itt maradt. Ha valaki leteszi a Bibliát, mert többet már nem tudja megfogni, mint ő, azt valakinek fel kell venni, és valakinek tovább kell hirdetni, hogy a Szabadító elközelgett. Így adjunk hálát az ő életéért, szolgálataért, Isten elhívó, megszentelő, megigazító kegyelméért, a Jézus Krisztusban ideadott váltásáért és az örök életéért!

Imádkozzunk!

Dicsőítünk Téged, Úr Jézus Krisztus, golgotai keresztaláldóért és feltámadásodért, ennek jó híréért. Áldunk, hogy híveknek sok hajlékokat szerelmed készített. Köszönjük, hogy ha földi életünk véget ér, ha sátorházunk elbomlik, van épületünk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló házunk a mennyben. Add, hogy megbéküljön veled, aki még harcol elened, add, hogy aki már megbékült, azok a békéltetés evangéliumának szolgálatában legyenek.

Hálaadással köszönjük neked kedves halottunk életét, hogy elhívtad, szolgálatba állítottad, hogy átragyogtál az életén egészségében és betegségében is, hogy irgalmas karodban tartottad, hogy sokszor adtál neki felépülést, hogy még hirdethesse a drága evangéliumot. Köszön-

jük, hogy engedelmes volt neked, és köszönjük, hogy annyi áldást adtál rajta keresztül népednek az igehirdetésekben, írásokban. Ne magadnak élj, testvérem, hanem annak, aki értted meghalt és feltámadott! Ne legyen az igehirdetésünknek más fókusz, a bizonyosságtételünknek más tárgya, mint az, hogy Jézus Krisztus engesztelő áldozattá lett, és ezért követem, szeretem és szolgálom! Testvéreim, legyünk fáradhatatlanok az evangélium hirdetésében, ahogy ő is az volt haláláig!

Köszönjük, hogy itt a Magyar Református Egyházba hívtad el őt, hogy annyira szerette ezt az egyházat, azért, mert szeretett téged. Kérünk, adj engedelmes, hűséges szolgálót. Kérünk református egyházunkért, lelki ébredésért, magyar református népünkért határon innen és határon túl. Áldd meg a szomorú pasaréti gyülekezetet is, Urunk, és áldj meg mindenkit, aki eljött most ide búcsúzni. Köszönjük, hogy Te vigasztaló és irgalmas Isten vagy, a mi drága mennyei Édesatyánk.

Kérünk, most, amikor kikísérjük a korporsót, és elhelyezzük Cseri Kálmán lelkipásztor összeomlott földi porsátorát, engedd, hogy tekintetünk az odafelvalót keresse, ahol Krisztus van a Te jobboldon, Atyánk. És kérünk téged, hogy amikor majd elmegyünk innen a temetőből, adj a szívünkbe több elszánást, a Te ügyvedben több lelkesedést, több szentséget, több könnyet a bűnért, több béketúrést és több szolgálatot. Hirdettesd a Krisztust és az evangéliumot tovább, mennyei Atyánk. Ámen!

A PSALMUS KÓRUS LEÁNYFALUN 2017. március 5.

Az idén 11. alkalommal látogatott el kórusunk a leányfalui Idősek Református Szeretotthonába. Ez a látogatás minden évben így böjt idejére esik, a mostani böjt első vasárnapjára.

Nyilas Zoltán esperes úr Ézsaiás könyvének 58. részéből válogatott verseket olvasott fel, ezek alapján szolt az igehirdetése.

A Psalmus kórus nyolc művet énekelt. Mindhárom karnagyunk – Csiszár Krisztina, Kiss Árpádné Piri, Blaskóné Tímár Eszter – felváltva vezényelte a műveket. Máthé Zoltán tiszteletes úr Fukk Lóránt Lázár című versét mondta el. „Az Úr az Isten, Ő hűséges” – énekelte Orbán János, aki gitáron kísérte magát.

Minden szolgálat nagyon lélekiemelő, bensőséges volt (igehirdetés, énekek, vers, szólóének, összekötő szöveg). Az idősek lejtettek az imaterembe, vagy fent, a szobájukban hangszóróból hallgatták a műsort. Az otthon lelkésze megköszönte szolgálatunkat, és meghívott a jövő évi szolgálatra is bennünket.

Hamar Jánosné Enikő

CSERI KÁLMÁN †

PAP LÁSZLÓNÉ KAZETTÁIBÓL

A REFORMÁTUS KERESZTYÉN HIT (Előadás)

Kedves testvérek, a hátralévő két előadás közös címe tehát ez: „Református keresztyén hitünk és magyarságtudatunk kapcsolata, tartalma és feladata ma”. A kettő közül a szünet előtt az egyiket kell még végighallgatnunk, aztán a szünetben felrészlülve hallgatjuk majd a másikat. (Dr. Tóth Kálmán előadását – a szerk.) Az én feladatom az, hogy ezt a kérdést a református keresztyén hit felől vizsgáljam. A másik előadás ugyanezt a magyarságtudat szemszögéből vizsgálja majd.

Előadásomat három részre szeretném osztani:

1) először: mi a keresztyén hit lényege a Szentírás és az erre épülő reformátori tanítás alapján;

2) másodsor: mi a református keresztyén hit tartalma?

3) és harmadsor: mind-ebből milyen feladatok következnek számunkra?

Először tehát arról legyen szó, hogy mi is a keresztyén hit lényege. Amikor Kálvin János az Institutióban ezt fejtegeti, akkor a Róma 1:5-re hivatkozik, és erre az eredményre jut: „A keresztyén hit tehát az evangéliumnak való engedelmisség”. Nem csupán bizonyos ismeretek tudomásul vétele, hanem Isten akarátának a cselekvése. A keresztyén hit nemcsak az értelem tevékenysége, nemcsak az érzelem megmozdulása, hanem az akarathoz az engedelmissége. Ezért nem áll meg bibliai alapon az egyszerű konfirmandusnak a válasza, amit a vizsgán adott; a kérdés így hangzott: Ki a jó református? – ezt felelte: Aki tudja a Kátét. A Kátét tudni kell, és éppen a református keresztyén embert jellemezte és jellemzi mindig az, hogy igyekszik ismereteit bővíteni, mélyíteni. De a keresztyén hit lényege ennél több. Hadd idézzek néhány sort Kálvin János Institutiójából: „A hitben gyökerező ismeretben nemcsak arról van szó, hogy Isten létezéséről tudomást szerzünk, hanem főleg arról, hogy megtudjuk, mi Isten akarata irántunk. Nem is annyira annak a megtudása áll érdekünkben, hogy Isten önmagában micsoda, hanem az, hogy velünk szemben milyen akar lenni, s tőlünk mit akar.” Tudjuk tehát már, hogy a hit az irántunk való isteni akarathoz ismerete, melyet az Ő Igéjéből merítünk. Isten akarata tehát kettős jelentésben is előtűnik van itt: mit

akart és tett Ő velünk, és mit akar tőlünk. És ez mindkettő igen fontos mai témánk szempontjából.

A keresztyén hit – mint ahogy neve is utal rá – Krisztus személyéhez kötött hit. Hinni azt jelenti, hogy komolyan veszem, amit Isten tett értem, és ezt a magam számára is elfogadom és komolyan veszem, s engedelmesen cselekszem, amit Isten akar tőlem, és amit Jézusban megparancsol. A János evangéliuma harmadik részében olyan szépen van egymás után ez a két súlyos jézusi kijelentés, amelyben benne van a hit bibliai fogalmának minden fontos mozzanata: „*úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen*” (Jn 3:16). És néhány mondattal később ott a másik kijelentés: „*Aki hisz a Fiúban, örök élete van annak, aki azonban nem enged a Fiúnak, az Isten haragja marad azon, és nem lát életet*” (Jn 3,36). Először tehát arról van szó, hogy Isten mit tett értünk, „*úgy szerette ezt a világot, hogy egyszülött Fiát adta*”, utána kétszeresen is hangsúlyos, hogy a keresztyén hit Jézus személyéhez kötött, „*aki hisz őbenne, a Fiúban*”, és har-

madszor ott van, hogy ez a hit mindig engedelmisség. Aki nem enged a Fiúnak, az nem hisz benne, mondjon róla, amit akar. Engedni azt jelenti: Isten akarátát felismerni és cselekedni.

Az tehát még nem keresztyén hit, hogy ha valaki nem tagadja, hogy van Isten. Az sem, ha valaki hisz a gondviselésben. Kévs az is, hogy az ember megpróbál valamiféle végső okot kimutatni az események láncolatának a kezdetén. A keresztyén hit lényege az, hogy hitbéli, lelki közösségünk van az érettünk meghalt és feltámadott Krisztussal. Ha szabad ilyen nagyon hétköznapi, de talán szemléletes kifejezéssel élni: hinni azt jelenti, hogy együtt élünk Krisztussal. Követjük Krisztust. Ebben benne van az engedelmisség mozzanata is. Nem idézem a Heidelbergi Káté 21. kérdését és feleletét, pedig szerettem volna, de az imént hallottuk presbiter testvérünk vallomásában, az az igaz hit, ahogy az Káténk szentírásai helyekre hivatkozva összefoglalja.

Heidelbergi Káté 21. Kérdés: *Mi az igaz hit?*

Felelet: Nem csak az a bizonyos megismerés, melynél fogva igaznak tartom mindazt, amit Isten az Ő igéjében nekünk kijelentett¹, hanem egyszersmind az a szívbeli bizalom is², melyet a Szentlélek az evangélium által gerjeszt bennem³, hogy Isten nemcsak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök igazságot (megigazulást) és életet ajándékozik kegyelméből, egyedül Krisztus érdeméért.⁴

¹Csel. 24:14. – ²Rm. 4:20-21, Jk. 1:6. – ³Mt. 16-17, Rm. 10:17, Ef. 2:8-9. – ⁴Zsolt. 103:2-3, Rm. 1:16, 3:24, Gal. 2:16.

Második kérdésünk az volt, hogy mi a református keresztyén hit tartalma, vagy egyszerűbben: Kiben hiszünk? Hiszünk Istenben, aki mindenható Atya, aki teremtette a világmindenséget, és benne minket is. Hiszünk Istenben, aki Jézus Krisztusban közel hajolt hozzánk, és kiszabadított bűneinkből és a kárhóztából. És hiszünk Istenben, aki ha minket akarátának alárendeljük, Szentlélek által bennünk lakik, és Krisztushoz hasonlóvá formál minket. Éppen ezért szólunk ezen a második, és a legerjedelmesebb részen belül az Atyáról, aki mint teremtőnk kijelölte helyünket és feladatunkat a népek között. Szólunk a Fiúról, aki mint megváltó

alkalmasakká tesz minket ennek a feladatnak az elvégzésére, és szólunk a Szentlélekről, aki képesekké tesz arra, hogy úgy szolgáljunk népünk körében, mint akik az Isten országának is polgárai vagyunk.

A mi hitünk tartalmát, az erről szóló vallástételt tehát azzal kezdjük, hogy hiszünk Istenben, mennynek és földnek teremőjében. És mai témánk szempontjából ezzel a kérdéssel kapcsolatban talán az az ige kívánczik ide leginkább, amiről Pál apostol az athénieknek prédikált és a Cselekedetek könyve 17. részében ez így hangzik: „Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami abban van, mivelhogy ő a mennynek és föld-

Pál apostol Athénban

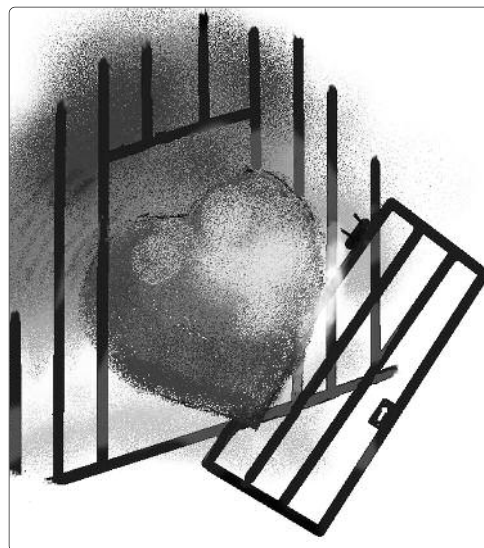
nek ura, kézzel csinált templomokban nem lakik. Sem embereknek kezeitől nem tiszteltetik, mintha valami nélkül szüökölködnék, holott ő ad mindeneknek életet, leheletet és mindent; És az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakozzanak a földnek egész színén, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait; Hogy keressék az Urat” (Ap.Csel. 17:24-27).

Ebből az igen tömör, tartalmas prédikációból a következő igazságok lesznek nyilvánvalók. Mivel minden embert Isten teremtett, ezért a Szentírás alapján csak azt mondhatjuk, hogy emberek, népek, nemzetek és fajok között semmiféle értékkülönbség nincs. Az athénieknek a gőgje, amivel Pál itt harcba száll, és minden olyan népek a büszkesége, beképzeltsége, gőgje, amely más nemzetet, nemzetséget és fajt megvet, a Szentírás alapján hazug. Mivel Isten az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, ezért nekünk föl kell ismernünk és valami módon meg kell tanulnunk megélni egy mély, nagy összetartozást. Mivel Isten jelölte ki a mi időnknek és lakásunknak határait, ezért az Ő kezéből fogadjuk el sorsunkat és történelmi küldetésünket. Egyszerűbben ez azt jelenti, nem véletlen, hogy magyaroknak születtünk, és itt a Kárpát-medencében kell eltölteni életünket. Az Istentől kijelölt helyünkön hűséggel helytállni, az Istentől kapott népi-nemzeti feladatainkat hűséggel elvégezni, ez közös felelősségünk. Mi hisszük, hogy Isten a történelem ura, és

ezért mint nép és nemzet is végső soron neki tartozunk számadással. Egészen röviden, anélkül, hogy most kifejtjenők, ebből az igéből ezek az igazságok tűnnek ki.

Már most aki ezt igazán hiszi, az őszinte tisztelettel gondol a világ minden nemzetére, de megkülönböztetett felelősséggel szolgál saját népe körében. Aki ezt igazán hiszi, az tudja, hogy nem a sors keze áldja és nem a balsors tépi, hanem áldást és ítéletet egyaránt az őt szerető Isten kezéből fogad el, aki teremtett, fenntart és bölcsen igazgat mindent. A világtörténelmet is, kicsi népünk történetét is, és személyes sorsunkat is. Aki ezt igazán hiszi, az mindig kész a közös érdekeket pillanatnyi személyes érdekei elé helyezni. Az ilyen ember tud vámi, tud ma áldozatot hozni a holnapért, hajlandó úgy is vetni, hogy előre tudja vagy sejtí, hogy más lesz az arató. Nem magának akar élni, küldetésben jár. Küldője van, akinek felelős, akinek el kell számolnia. Ez lesz egész erkölcsi felelősségének az alapja, és ez az Istentől kapott küldetés ad a létének, az életének értelmet. Ezért nem lesz öngyilkos a nehéz helyzetekben, túllát a pillanatnyi nehézségeken. A küldőjét látja, a feladatot, amit rábízott, és a célt, ahová küldte. Az ilyen ember szolgálni akar, és nem uralkodni. Az Atya Istenbe vetett hitünkéből tehát az következik, hogy benne való teljes bizalommal elfogadjuk tőle azt a helyet, amit kijelölt nekünk, és neki való felelősséggel engedelmesen próbáljuk teljesíteni azt a küldetést, amit ajándékba adott nekünk.

Ennek azonban van egy nagy akadálya. Ez pedig az, hogy az Istentől elszakadt ember nem képes már megérteni teremőjének a parancsait. Míóta az ember felázadt teremője ellen és függetlenítette magát tőle – ezt nevezi a Biblia bűnnek, vagy bűnesetnek –, azóta a maga útját járja, saját

maga által kitűzött célokat próbál elérni maga választotta eszközökkel. És eközben az ilyen embert egyáltalán nem érdekli az, hogy mi az Isten terve az ő számára. Vagy ha érdekli, akkor sem képes azt megérteni, és önerejéből teljesíteni. A reformátori tanításban igen hangsúlyos a Római levél 8. része, és ebben az összefüggésben gyakran idézik

a reformátorok a 8. rész 7. versét, hogy tudniillik az Istentől elszakadt ember, a hit nélkül élő ember Isten törvényének nem engedelmeskedik, mivel nem is teheti. Ezért kell megszólalnia a mi vallástételünk második mondatának is, ami Jézus Krisztusról szól. Hiszen Jézus az, aki lehetővé tette az Isten ellen föllázadt ember számára a teremőjéhez való visszatérést. Jézus az, aki kiengesztelte Isten igazságos haragját, és őérette Isten kész újra gyermekeivé fogadni minket. Jézus Krisztus keresztje az egyetlen híd, ami átér az Isten és köztünk tatóngó szakadékon, ami a bűn miatt keletkezett. Mert Jézus az, aki magára vette minden bűnünket, aki elszenvetted mindannyiunk ítéletét, aki ha hiszünk benne, újra megtanít arra, hogy értjük az Atyát, hogy Atyaként bízzunk benne, hogy örömmel vegyük azt a küldetést, amit tőle kapunk, és képesek legyünk azt cselekedni is. Mert Jézus Krisztus, és egyedül csak Ő az, aki megbűnhődte a múltat s jövődőt a Golgotán. Ez a mi református keresztyén hitünk szilárd fundamentuma.

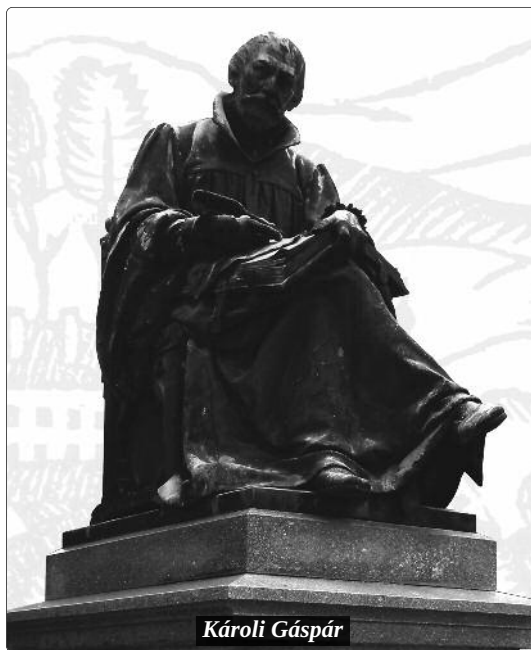
Jézus nélkül, a benne való hit nélkül csak ellenkezni tudunk Isten akarataival. Az előbb idézett mondat a Róma 8,7-ben így kezdődik: „a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen”. És ez az ellenségeskedés akadályoz meg minket abban, hogy értsük, hogy mit akar velünk, hogy örömmel és belső meggyőződéssel tegyük, és hogy képesek legyünk megvalósítani, amit akar tőlünk. Az Isten nélkül élő emberben csak büszkeség, a másik nemzet megvetése, uralkodni vágyás, bosszúvágy, keserűség és más effélék születnek. Mert az Isten nélkül élő ember mindig a maga hasznát és a maga dicsőségét keresi, a házasságban, a családban, a társadalomban és még az egyházban is. Ahhoz, hogy mi készek legyünk szolgálni, ahogy mi felülről való isteni javakkal tudjunk sáfárkodni népünk körében, mindig mások javára, ahhoz egy új lelkiültre van szükségünk. Krisztus lelkiültre. Bibliai szóval: megtérésre.

Ez a bibliai igazság keresztyén hitünk és nemzettudatunk összefüggésében egy kényes, de nagyon fontos feladatra irányítja a figyelmünket, amiről különösen a magyar reformátorok szívesen és sokat írtak. Ez pedig az, hogy minden hívő keresztyén ember, és az Urának engedelmes keresztyén egyház leg-sajátosabb feladata népe körében és népe érdekében az, hogy folyamatosan rámutasson mindarra, ami ezt a népet Istentől elválasztja. Ami miatt nem érthetjük meg, hogy mi az Istentől kapott küldetésünk, ami miatt nem tudjuk helyesen értékelni a múltunkat, szív szerint elfogadni a

jelenünket és felelősen építeni a jövődönket, ami lelkiileg süketekké tesz minket. Vagyis a hívő emberek és az egyháznak az a feladata a társadalomban és talán a legtöbbit azzal teheti népéért, ha bátran rámutat mindig annak a bűneire, megmutatva abból a kivezető utat is: Isten bűnbocsátó kegyelmét.

Ez a prófétai szolgálat nagyon hálátlan feladat. Mégpedig azért hálátlan, mert mindig úgy tűnik, hogy aki ezt engedelmesen végzi, az nem elég hazafias, abban nincs elegendő nemzeti érzés, sőt nem egyszer úgy állították már ezt be, hogy az egyenesen ellensége a népének. Márpedig nem nehéz eldöntenünk, hogy ki szereti jobban, szenvedélyesebben, őszintebben, igazabban a népét, az-e, aki hallgat annak bűneiről, vagy megpróbálja még igazolni is azokat és ezzel ássa meg népe sírvermét, vagy pedig az, aki sokszor sírva, könnyörögve rámutat ezekre a bűnökre, és ugyanakkor felragyogtatja az Istentől készített megoldást, a bűnbocsánatot is. Akik ismerik Ady Endre írásait, tudják, milyen szenvedélyesen vallotta ő versben és prózában, hogy az a jó magyar, aki szóvá teszi népe bűneit, harcba száll hibáival, és nem enged, hogy azok miatt legyen ez a nép egyre szegényebb és egyre alkalmatlanabb arra, hogy más népeknek is szolgáljon. Csak hát a nép általában megkövezte ezeket a prófétákat. Megölte a legnagyobbat, Jézust is. Mert nem volt hajlandó gyűlölni sem a samáriaiakat, sem a rómaiakat, de gyűlölte a bűnt, elsősorban saját népe szívében, mert azt szerette a legjobban, és mert látta, hogy ez a bűn teszi alkalmatlanná népét gyönyörű hivatása, történelmi küldetése teljesítésére, hogy világossággá legyen a pogányok között. Református keresztyén embernek lenni ebben a vonatkozásban azt jelenti, hogy ha Isten valamit bűnnek nevez az életünkben, akkor azt annak valljuk mi is, és legyen az bármi, megtagadjuk és elhagyjuk. Aki erre kész, erre a bátor, férfias magatartásra, az alkalmassá válik arra, hogy Isten használja, és elvégezhesse azt a feladatot, amit Isten készített neki.

A reformátorok közvetlen összefüggést láttak a nép bűnei és Isten történelmi ítéletei között. Két évvel ezelőtt újra megjelent nálunk a bibliafordító Károli Gáspárnak először 1563-ban kinyomtatott könyve: „Minden országoknak és királyoknak jó és gonosz szerencséjüknek okairul (melyből megérthetni, mi az oka az Magyarországnak is romlásának...)”. És a török idők nagyon nehéz, nagyon sötét éveiben ezt írja: „Ez egyik oka, miért adta az Isten országunkat pogán kézbe, miért vötte el erős és szép várainkat és városainkat. Mert az Szentírás mindenütt jajt mond az vérrel rakott városra és az olyan házra, az mely álnoksággal gyűtött gazdagsággal rakva.” A korrupciónál így ír: „Az Magyarországra is szabhatjuk ..., hogy országunknak veszedelmének ez is egyik oka, az fejedelmek közül ... az ajándékot felette igen szeretik, és azért az igazságot hamisságra és az hamisságot igazságra fordítják. ... Az mi országunkban is az mi nemzetségünk között felette igen nagy kevélység volt, annakokáért az Isten meggyalázott minket, és az mi szépségünket az pogánoknak adta. ... Az részegség, az tobzódás mely igen uralkodék az magyar

Károli Gáspár

nemzettségben, mindennél nyilván vagon. Mert föld kerektségében nem lehet vitézb nemzettség az boritalra, részegsége, tobzódásra az magyar nemzetnél. ... Ennek felette vagon országban tolvajság, paráznaság, hamis eskövés, hiabavaló eskövés, mely az magyarokban felette igen uralkodik. Mindezekért országunk szerencsétlen...”. Sajátos nemzeti bűnök és az Isten ítélete között közvetlen összefüggést ismer fel. És azért és úgy szereti nemzetét, hogy leleplezi és nem leplezi, feltakarja és nem eltakarja ezeket a bűnöket.

Ez a reformátói történelemszemlélet teljesen egyezik a Bibliából ismert prófétai látásmóddal, ami a Jeremiás Siralmai könyvében, a 2. rész 14. versében így fejeződik ki: „A te prófétáid hazugságot és bolondságot hirdettek néked, és nem fedték fel a te álnokságodat, hogy elfordították volna fogságodat; hanem láttak tenéked hazug és megtévelyítő prófétálásokat.” Meglepő megállapítás. Eszerint Isten népe elkerülhette volna a babiloni fogságot, hogy ha prófétái rámutatnak bűneire, és a nép megtért volna azokból. Testvérek, ha ebben az összefüggésben csupán a Tízparancsolatot gondoljuk csöndesen végig, megrémülhetünk, hogy milyen sok ponton vesszük semmibe Isten világos akaratát, és milyen sok sajátosan magyar bűnt halmozunk egymásra, ami miatt alkalmatlanokká leszünk Istentől kapott küldetésünk elvégzésére. Mert

■ amíg református keresztyén emberek gondolkozásában és napi gyakorlatában is olyan sok babonáság van, mint sokakéban, addig az első és a második parancsolatot naponta megszegjük;

■ amíg a híres magyar káromkodás és annak városias nyafogó formája szünet nélkül hangzik, addig az Isten nevének megszenteléséről szóló ígét lábbal tiporjuk;

■ amíg az Úr napjából is vásárnapot csinálunk, és azt e pogány elnevezésnek megfelelően is töltjük, addig jobb lenne, ha nem neveznők Őt Úrnak;

■ amíg olyan hihetetlen közöny, sokszor kegyetlenséggel tudnak nemzedékek élni vagy élőködni egymás nyakán, mint ahogy azt sokszor látjuk, addig jobb lenne, ha nem beszélénk szülői tiszteletről, de szülői áldozatról se;

■ amíg olyan gyilkos és öngyilkos módon tudja ez a nép pusztítani magát, ahogyan arról itt ezen a helyen tavalyi és tavalyelőtti konferenciáinkon szó volt, addig ne másokat nevezzünk gyilkosoknak;

■ és amíg a házasságtörést, a tolvajlás különféle formáit, a rágalmazást és pletykálkodást, mások értekeinek mohó kívánását nem is tekintjük bűnnek, addig ne szavaljunk se keresztyén, se másmilyen erkölcsről. Mert

■ amíg református presbiter házába is beépülhet olyan anyag, amihez nem tiszta úton jutott;

■ amíg református lelkész és presbiter is rabja lehet és maradhat az alkoholnak;

■ amíg gyülekezetünk tagjai közül sokan Isten Igéjének tiszta itala helyett a reggeli pálinkától remélnék erőt ahhoz a naphoz;

■ amíg a mi családjunkban is Istent káromló kiabálás hangzik Istent dicsőítő ének és imádság helyett;

■ amíg a mi házaseletünk sem mentes a paráznaságtól;

■ amíg mi is visszautasítjuk a gyermekáldást anyagi és kényelmi okok miatt, mint a világ;

■ amíg közülünk is sokan imádják a mamont az élő Isten mellett vagy helyett, vagy azok közé tartoznak, akikről azt mondja az ige, hogy istenük az ő hasuk;

■ amíg a haragtartásnak, a bosszúvágyának ilyen helye van rokonságon, szomszéd-ságon, sőt gyülekezetben belül is; és

■ amíg mi Jézus Krisztus nevét csak emlegetjük, de nem ismerjük az Ő feltámadásának erejét és az Ő szenvedéseinek a hasznát, addig a Szentírás szerint nincs más hátra, mint az ítélet rettenetes várása, mert haragra ingereljük az Urat ezekkel a szomorúan sajátos magyar bűnökkel is, a mi szeretett népünk ellen is.

Vagy ott van a másik lehetőség: ha készek vagyunk magunkat éppen emiatt megalázni az Isten előtt, és alázatos háládással elfogadni az Ő bocsánatát, tudva azt, hogy Ő nem akarja a bűnös halálát, hanem azt akarja, hogy megtérjen az ő gonosz útjáról és éljen. E nélkül – a magunk megalázása és bűnbánat nélkül – holnap itt az úrasztalánál ítéletet fogunk enni és inni magunknak. Ha készek vagyunk, mint magyar református keresztyének még ma megalázni magunkat az Isten előtt, akkor talán a holnapi úrvacsorával elindulhat a magunk életének, azon keresztül a gyülekezetnek, s valamilyen formában népünknek is a csendes megújulása. Idéztük az előbb Pál apostol athéni prédikációját, az idézet így folytatódik:

„E tudatlanságnak idejét elnézvé az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek” (Ap.Csel. 17:30). Láttuk, hogy hinni azt jelenti, hogy Isten parancsának engedelmeskedni. Készek vagyunk-e mi hívő emberek módjára viselkedni ebben az összefüggésben? A gyülekezet elöljáróinak ebben kell elől járnunk. Így lehetnek igazán Isten áldásának a csatornáivá.

Hogyan lehetséges ez? Erről szól vallástételünknek a harmadik tétele, ami a Szentlélek munkáját foglalja össze. Az új élet elkezdődése, az újjászületés mindig a Lélek csodája. A Szentlélek belekereszteli a hívót a Krisztus-testbe, az egyházba. Ez a Szentlélekeresztelés helyes, bibliai értelmezése, az I.Korintus 12:13 alapján. Ezzel az újjászületett ember tagja lesz a szentek egységének, Isten gyermekei nagy családjának. Vagyis a nemzet természeti közösségén kívül tagjává lesz egy másik, lelki közösségnek is. Ezen az új közösségen belül semmilyen jelentősége nincs személynél vagy nemzeti sajátosságoknak. A Galata levélben így olvassuk ezt: „Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusban való hit által. Mert akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöztetek fel. Nincs zsidó, sem görög; nincs rabszolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban” (Gal. 3:26-28). Ez az ember partikularitásának és a keresztyén hit univerzalizmusának a feszültsége. Az újjászületett ember visszanyeri elveszített istenfiúságát, tagja lesz a mennyek országának is, annak a polgára lesz, és ettől kezdve kettős kötöttségben éli az életét: Isten gyermeke lett, mennyei polgár, de földi életét egy meghatározott népközösség fiaként tölti el.

Nem támad-e ebből feszültség benne vagy körülötte? Nem jelenti-e ez azt, hogy kiszakítja a másik polgárság népe köréből? Nem válik-e az ilyen ember közönyössé az adott társadalom és nemzet sorsproblémáival szemben? Egyáltalán nem! Sőt! Éppen az ilyen ember tud teljes felszabadultsággal nekiállni a jelen feladatainak, mert teljesen meg van oldva a jövője. Éppen az ilyen ember kész önfeledten másokért élni, mert neki már nem kell önmagát bebiztosítania. Örökkévaló sorsa elrendeződött, és ezt ő hittel komolyan is veszi, és ennek a jelentőségét átéli, éppen ezért minden energiája szabad arra, hogy a mostani feladatait ellássa, és másoknak szolgáljon. Az ilyen ember sokat tud adni, mert sokat kap Istentől. Az ilyen embernek nagyon friss a felelőssége, mert tudja, hogy mindenért számot kell adnia Urának. Az ilyen embernek az a hitvallása, amit Pál apostol az efézusi presbitereknek így mondott: „*semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nekem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel, és azt a szolgálatot, melyet vettem az Úr Jézustól, hogy bizonyoságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról*” (Ap.Csel. 20:24). Ellensége az ilyen ember a társadalomnak? Bizonyos, hogy nem. Lehet ilyen gondolkozással és lelkiülettel valaki közönyös a közös gondokkal, terhekkel, feladatokkal és tervekkel szemben? Semmikép-

pen nem! Sőt! Mivel az ilyen embert az jellemzi, hogy ő elsősorban nem szerezni akar már, hanem alkotni, nem meggazdagodni, hanem gazdagítani, ezért tud igazán használni másoknak, sokaknak. Ő nemcsak aratni akar, hanem kész vetni is. Nem sikereket akar elérni, hanem minél több áldást akar nyerni, és áldássá lenni a körülötte élők számára. Az ilyen ember vetőmaggá akar válni, amely elhal, és sok gyümölcsöt terem. Mert az újjászületett emberek minden cselekedete már gyümölcs, mint ahogy minden erkölcs gyümölcs. A gyümölcsöt azonban nem lehet átalakítani. A fát kell beoltani, ha nemesebb gyümölcsöt akarunk. Ezért mondja Jézus: „szükséges újonnan születetnek”. És ő ezt éppen egy tiszteletreméltó, nagy tudású, igen derék egyházi elöljáróknak, Nikodémusnak mondta.

Hogy a népünk közt végzett eredményes szolgálathoz mennyire műhatatlanul szükséges, hogy az újjászületésben visszanyerjük az elveszített istenfiúságot, és hogy ezt az égvilágon semmi mással pótolni nem lehet, arra nézve hadd idézzem **KOSZTOLÁNYI DEZSŐNEK** egy megrendítően őszinte vallomását. Az a címe, hogy **Boldog szomorú dal:**

Van már kenyérem, borom is van,
Van gyermekem és feleségem.
Szívem minek is szomorítsam?
Van mindig elég eleségem.
Van kertem, a kertre rogyó fák
Suttogva hajolnak utamra,
És benn a dió, mogyoró, mák
Terhétől öregbül a kamra.
Van egyszerű, jó takaróm is,
Telefonom, úti bőröndöm,
Van jó-szívű jót-akaróm is
S nem kell kegyekért könyörögnöm,
Nem többet az egykori köd-kép,
Részegje a ködnek, a könnynek,
Ha néha magam köszönök még,
Már sokszor előre köszönnek.
Van villanyom, izzik a villany,
Tárcám van igaz színezüstből,
Tollam, ceruzám vigan illan,
Szájamban öreg pipa füstöl.
Füldő van, üdíteni testem,
Langy téa, beteg idegemnek.
Ha járok a bús Budapesten,
Nem tudnak egész idegennek.
Mit eldalolok, az a bánat
Könnyekbe borít nem egy orcát,
És énekes, ifju fiának
Vall engem a vén Magyarország.
De néha megállok az éjen,
Gyöttrődve, halálba hanyatlón,
Úgy ásom a kincset a mélyen,
A kincset, a régít, a padlón,
Mint lázbeteg, aki feleszmél,
Álmát hüvelyezve, zavartan,
Kezém kotorászva keresgél,
Hogy jaj! valaha mit akartam,
Mert nincs meg a kincs, mire vágytam,
A kincs, amiért porig égtem.
Itthon vagyok itt e világban
S már nem vagyok otthon az égben.

Isten az embert a teremtéskor a látható és a láthatatlan világ határára állította. Itthon volt itt, ebben a világban, és otthon volt az égben is. Közvetített a kettő között. A bűnesetben elveszítette ezt a pozícióját. Az újjászületés azt jelenti: Isten visszahelyezi az embert ide. Újra képes mennyei értékeket továbbadni itt, felülről való kincsekkel sáfárkodni népe körében. És ha a református keresztyén em-

bernek van társadalmi felelőssége, márpedig van, akkor annak specifikus tartalma ez: olyan értékeket árasztani bele népi-nemzeti közösségünkbe, amik felülről valók, amiket csak az tud közvetíteni, aki itthon van itt, e világban, és újra otthon van az égben is, mert az újjászületés által Jézus érdeméért ismét Isten gyermekévé lett.

Itt azonban újabb nehézségek adódnak. Tudniillik az Isten országa és e világ törvényei között különbségek vannak. Ott a nagyobb szolgál a kisebbnek. Ott, aki első akar lenni, annak utolsóvá kell válnia. Ott szeretni kell az ellenséget. Aki miniket bántott, azt segíteni, aki elvett tőlünk valamit, annak adni, ha mást nem, teljes, őszinte bocsánatot. Mivelhogy ott mindennek Krisztus a mértéke: „*amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást*” (Jn. 13:34), „*ahogyan az Isten megbocsátott néktek a Krisztusért, úgy engedjétek meg ti is egymásnak*” (Kol. 3:13). Nagy kérdés, hogy a nemzet azokat a fiait, akik egyidejűleg az Isten országának, a szentek közösségének is tagjai, elfogadja-e ezekkel a furcsaságaikkal együtt. Ha igen, azok a társadalom leghasznosabb tagjává lesznek. Számos történelmi példa szemlélteti ezt. Ha nem, megvetheti, vagy kivetheti őket, de ezzel önmagát szegényíti meg, mert semmi módon nem tudja pótolni azt, amit rajtuk keresztül kapott volna egy egész nép Isten ajándékaként.

Ebben látjuk tehát keresztyén hitünk tartalmát: hiszünk az Atyában, aki kijelölte – mint népnek is – a helyünket és feladatunkat, hiszünk a Fiában, Jézusban, aki alkalmasakká tesz minket arra, hogy ezt elvégezzük, és hiszünk a Szentlélekben, aki által Krisztus él bennünk és munkálkodik általunk szeretett népünk körében.

És a harmadik fejezet egészen rövid, hiszen annak a lényegét is elmondtam már eddig: Mi következik mindebből? Milyen

tenivalókat jelent ez nekünk? Az eddig említetteken kívül, illetve azokat egy-egy mondatba summázva, a következőket:

- Istentől kapott adottságnak fogadni el magyarságunkat és nemzeti sorsunkat.

- Istentől kapott küldetésként vállalni sajátos feladatainkat, és azokat hűséggel elvégezni.

- Isten előtti bűnbánattal vallani meg minden sajátosan magyar vétünkünket is, beleértve a más népek ellen elkövetett gyűlölködést is. Semmit nem akarunk ezekből menteni és mentetetni.

- A történelem során elszenvedett minden nemzeti sérelmünket őszintén megbocsátani, „miképpen Isten is megbocsátott nektek”.

- Isten előtti felelősséggel hordozni a határokon kívül élő magyar testvéreinket, és ugyanezzel a szeretettel szolgálni mindenkinek a népek nagy családjában, akinek tudunk.

- Mint református keresztyének úgy akarunk élni népünk körében, mint akik itthon vannak itt, e világban, és otthon vannak az égben is, vagyis Isten újjászületett gyermekeiként akarunk szolgálni. Éppen ezért feladatunknak tekintjük azt is, hogy honfitársaink közül minél többen visszanyerjék az elveszített másik hazát, az Isten országát, amit Jézus Krisztus kereszthalála és feltámadása nyitott meg újra előttünk, Istentől elszakadt lázadók előtt. Ezzel a lehetőséggel élni, és utána a mindenkori társadalomban felülről kapott értékekkel sáfárkodni, ez a református keresztyén hit egyik sajátos vonása.

Éppen ezért – hogy jó magyarok, a társadalom hasznos tagjai legyünk, református keresztyén módra – szükséges újonnan születnünk.

(Az előadás elhangzott 1986. március 22-én, a Budapest, Kálvin tér református templomban tartott presbiteri konferencián) ■

NYITOTT KAPUK, NYITOTT SZÍVEK IFIJE Beszélgetés Benedek Ferenc csobánkai gondokkal

2017. február 17-én – a „Nyitott kapuk, nyitott szívek ifije” címen futó sorozatunk résztvevőjeként – újabb bizonyágtevőt láthattunk vendégül ifinkben. Sántha János főgondnok úr után most **BENEDEK FERENC** jött el hozzánk, hogy bizonyágot tegyen közöttünk és válaszoljon a kérdéseinkre.

Feri bácsi bizonyágtevője során két hosszú út – egy tényleges értelemben vett, és egy lélekben lezajló – rajzolódott ki előttünk. Az egyik Várasfenesről Csobánkára vezetett, a másik pedig az Úrhoz.

Engem a leginkább az a rész érintett meg, amikor Feri bácsi az istenélményeiről beszélt nekünk. Négy élményt emelt ki az életéből, amelyek elvezették őt Istenhez. Amikor családjával Erdélyből Magyarországra, Csobánkára érkezett, nem volt hol lakniuk, és jött a tél. Ekkor történt, hogy a csobánkai gyülekezetől kaptak egy lakást. Feri bácsi pedig úgy érezte, hogy ezt csakis az Úr intézhette el nekik.

A második élmény nem is igazán élmény volt, hanem egy idézet *C. H. Spurgeon* angol prédikátortól. Az idézet valahogy így hangzott: „*Ha meg akarsz verni egy kutyát, könnyen találsz botot.*” Amikor Feri bácsi ezt az idézetet olvasta, családja már megtért és bár ő maga is a gyülekezethez tartozott, nekünk úgy mesélte, hogy ekkor még nem tért meg Istenhez. Spurgeon szavai nagy hatással

voltak rá, mert mindig talált valami kibívót a presbiterség alól. Elmondása szerint ez az idézet figyelmeztette őt erre.

Feri bácsi mesélt még nekünk *Tariska Zoltán* lelkipásztor egy mondatáról is, amely szintén közelebb segítette őt Istenhez, és arról a háromnapos biatorbágyi evangelizációról, amelynek során megtért. A mondat így hangzott: Mindegy, hogy 5 centiméterrel, vagy 5 méterrel vagyunk a víz alatt, ha a víz alatt maradunk, megfulladunk. Ha tehát nem adjuk át életünket Jézusnak, akármilyen közel kerültünk is hozzá a templomos, vallásos életünkkel, távol vagyunk Tőle, és elveszünk.

A bizonyágtevő után megkérdeztük Feri bácsit, hogy mit gondol Csobánka múltjáról, jelenéről és jövőjéről, valamint arról, hogy mit tehetünk mi, ifisek a csobánkai gyülekezetért. Azt hiszem, igazán jó ötleteket kaptunk feleletül.

Végül pedig azt kérdeztük meg, hogy mire figyelmeztetne és mivel bátorítana minket Feri bácsi. A feleletet remélem, hogy hozzám hasonlóan mindenki elraktározta a szívébe. A figyelmeztetés így hangzott: fontos, hogy az embernek olyan időbeosztása legyen, amelyben van hely és idő az Úrra való figyelésre, a Vele való beszélgetésre. A bátorítás pedig ez volt: járjuk az utunkat Jézussal, mert akkor könnyebb lesz a nehéz, és nagyobb öröm az öröm.

Osváth Dóri ■

A KIRÁNDULÓ KÖR LÁTOGATÁSA A POMÁZI TEMETŐBEN

A Kiránduló Kör március 14-én meglátogatta a '48-as honvéd sírokat a pomázi temető kertben.

Nyeső Ágnes lelkipásztor

Gyülekezetünk – immár hagyományosan – minden évben meghívja a Magyarországi Református Egyház egyik missziós szolgálatát egy istentiszteleti alkalomra, hogy megismerjük elhívásukat, küldetésüket, munkájukat, és hogy perselypénzünkkel támogassuk a szolgálatukat.

Az idei missziói vasárnapon az Országos Református Cigánymisszió látogatott gyülekezetünkbe, Nyeső Ágnes lelkipásztor, országos cigánymissziós referens vezetésével. Szolgált közöttünk és biznyságot tett Káli-Horváth Kálmán roma képzőművész, versmondó, a Budapesti Református Cigány Szakkolégium igazgatója és Sztojka Szabina teológus hallgató. A cigánymisszió szolgálatát Prikryl Edina önkéntes munkatárs mutatta be.

*

Az istentisztelet kezdetén Káli-Horváth Kálmán olvasta fel Isten Igéjét Pál apostolnak a rómaiakhoz írt levelének 10. fejezetéből, a 11-től a 18. verséig, majd imádsággal fordult Urunkhoz: „Mennyei Istenünk, drága jó Atyánk, áldunk és magasztalunk Téged minden jószágodért, hogy bár megérdemlénék, mégsem vonod meg tőlünk áldásaidat, Szentlelkedet, hanem napról-napra megújítod kegyelmedet. Urunk, ma is Hozzád jö-

Sztojka Szabina

vünk, a Te lábaidhoz térdelünk, és fülünket megnyitjuk a Te beszédedre. Add, hogy a mai istentisztelet jó lehetőség legyen arra, hogy kilépünk önmagunkból, és eggyé olvadjunk Benned a Te Szentlelked segítségével. Légy támogatója lelkünk üdvösségének

„Milyen kedves azoknak az eljövetele, akik az evangéliumot hirdetik!”
(Róma 10,15b)

VALAHA MÁDARAK VOLTAK A REFORMÁTUS CIGÁNYSZOLGÁLAT BEMUTAKOZÁSA 2017. március 19.

az igehirdető által, a szolgálók által, a biznyságtévők által. Add, hogy aki szólja az Igét, Szentlelked által szólhasson, és mi, akik halljuk, hallgatjuk, add, hogy elrejtessük azt szívünkben, mint igaz kincseket. Jöjj, és maradj velünk a Te áldásoddal. Ámen!”

Sztojka Szabina biznyságtételében Isten csodáiról szólt, melyeket az életében tett, melyekben Ő nyilvánvalóan jelen volt, melyeken keresztül életébe belenyúlt és változást hozott.

Kiskunhalason született, édesapja cigány származású, édesanyja azonban egy egyszerű falusi családban született. Azzal, hogy édesanyja hozzáment a cigány apához, felvállalt egy cigány családot és a cigány kultúrába való beilleszkedést is. Gyermekként maga is otthonosan mozgott mind a magyar cigány kultúrában, mind a magyar kultúrában, de a kettő mindig élesen el volt választva egymástól. A cigány kultúra előnyének nevezte, hogy sosem kérdőjelezte meg Istent, Isten létezése mindig nagyon természetes volt számára.

Az iskolában érte az első atrocitás cigány származása miatt, melyet még több is követett, emiatt titkolni igyekezett roma származását. Még a vezetéknevét sem szívesen mondta meg senkinek. Barátőnge hívására az egyik nyáron elment egy angoltáborba, melyről kiderült, hogy valójában külföldi fiatalok által vezetett bibliai tábor. Becsapottnak érezte magát, el akart onnan menni, de aztán mégis maradt, sőt a következő

évben újból elment ebbe a táborba. Megérintették a külföldi fiatalok biznyságtételei arról, mit tett velük Jézus kereszthalála. Mivel ezek az angol fiatalok nem tudtak különbséget tenni cigány és nem cigány között, hozzá is teljesen másként viszonyultak. Egy este egy angol lány arról beszélt neki, hogy Jézusnak olyan fontos Szabina élete is, hogy az életét adta érte. Szabina tudott ugyan Jézusról, de addig még senki nem beszélt neki arról, hogy Jézus annyira szereti, hogy meghalt érte. Ezután elmondott egy imádságot, és ténylegesen átélte azt, hogy Isten új életet adott neki, és hogy nagyon fontos a számára – úgy, ahogy van.

A kiskunhalasi református gyülekezetbe kezdett járni, ahol 18 évesen konfirmált. Egy nagyszerű ifjúsági közösség alakult ott ki, akik minden előítélet nélkül még akkor is mellette álltak, amikor édesapja börtönbe került, amit nagyon nehezen tudott feldolgozni a családdal. Megélte azt, hogy egyedüli cigányként a származása a közösségben senkinek nem volt fontos, mert egy sokkal nagyobb dolog kötötte össze őket: Isten szeretete.

Konfirmáció után Angliába ment egy diakóniai évre, ahol hajléktalan nők között dolgozott, majd hazajövetele után Szegeden három évig tanult a nemzetközi tanulmányok szakon. Bekapcsolódott az egyetemi gyülekezet életébe, de az otthoni gyülekezetbe is járt, mely tényleg az otthonává vált. Felkérték, hogy tegyen biznyságot az egyik evangélikációs alkalmon, és itt – életében először – elmondta, hogy cigány származású. Ez addig tabutéma volt számára, nem merte ki mondani. Ez volt az első pillanat, amikor el tudta fogadni azt, hogy ő cigány, mert addig szégyellte. Sokszor kérdezte Istent, hogy miért kellett ilyennek teremtenie őt. Ekkor vallást tett arról, hogy Isten azért szereti őt, mert cigány, és lehet, hogy ezzel valamilyen terve van vele. Majd egy lelkesítő, Dani Eszter, aki korábban Kárpátalján is szolgált cigánymisszióban, elhívta az Országos Református Cigánymisszióba önkéntesnek. Így jutott el aztán maga is Kárpátaljára, Beregszászra, ahol az ottani cigányok előtt tett biznyságot. Azt vette észre, hogy Isten egy olyan kapcsolatot alakított ki közöttük, amely által megérintette őket az, amit elmondott nekik:

Isten úgy szereti őt, ahogy van, és annak elnére is szereti, hogy cigány, és Jézus az életét adta érte, és hogy csodálatos ajándékokat adott a cigányságnak.

Elkezdett gondolkodni azon, hogy Istennek milyen tervei lehetnek vele, és arra jutott, hogy jelentkeznie kell a Teológiára. De szinte azonnal le is beszélte magát, hogy lelkész legyen, mert nem tartotta magát alkalmasnak, és a körülményei is nehezdedtek. Édesapja ismét börtönbe került, édesanyja pedig el-

hagyta őket, de akkor egy istentiszteleten az az ige szólt, amit most is hallottunk: „Aki hisz őbenne, nem szegyenül meg” (Róm 10,11). Személyesen szólította meg az ige folytatása is, hogy hogyan hívják segítségül azt, akiben nem hisznek, hogyan is higgyenek abban, akiről nem hallottak, és hogyan hallják meg igehirdető nélkül. Ekkor kapott elhívást Istentől, és jelentkezett a Teológiára, ahol most harmadéves hallgató. Van egy vágya, hogy olyan embereknek, amilyen ő is volt, hirdesse az evangéliumot, és még inkább olyan embereknek, akik értéktelennek érzik magukat, legyen az cigány, vagy egy olyan fiatal, aki nem tud mit kezdeni magával, aki úgy érzi, hogy nem elég fontos erre a világra. Emellett elkezdett dolgozni a Református Missziói Iroda Cigánymissziójának munkatársaként, ahol megtapasztalja, hogy Isten a terveit bármín keresztül képes véghezvinni.

Szabinának még nagyon sok kérdése van, néha még elbizonytalanodik, de mindig visszanyúl ehhez az ígéhez, amely újra és újra megerősíti benne, hogy nem számít, honnan jött, hanem az számít, hogy Ő mit tett érte.

*

Ezt követően Isten a Római levél 8. fejezetének 19. verse alapján kereste szívünket: „Mert a teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak a megjelenését.” Nyeső Ágnes lelkipásztor igehirdetésében a mi kiüresedett, kilátástalan állapotunkból való szabadulásunk iránti sóvárgásunkról beszélt, arról a vágyunkról, hogy változzon már valami az életünkben. Isten szeretete az a megváltó erő, amittől megváltozhat az életünk. Baj van, és a teremtett világ sóvárogva várja, hogy az Isten fiai megjelenjenek végre ott, ahol sötétség, félelem van, ahol depresszió van, ahol nincs mit remélni, ahol céltalan az élet, ahol azt sem értik, hogy miért élnek, miért kelnek fel, és ahol valami szükséges átmeneti állapottá válik a földi élet az örökkévalóságig.

A mindennapos fásultság és kedvetlenség elég ahhoz, hogy ez a sóvárgás megszülessen.

Mire jó az, ha Isten fiai megjelennek? Két Rembrandt képet vetítették ki, mind a két képen az emmausi vacsora jelenete látható. Az egyik képen Jézus az, aki a fény hordozója, aki megvilágítja a teret, és ebben a fényben látszódnak az apró részletek is, a másik képen viszont Jézus a háttérben van, az árnyékban. A kérdés az, hogy ha testileg, fizikailag nem is látjuk Jézust – felismerjük-e? Valóságosnak érezzük-e a jelenlétét? Például a kenyér megtörésében, vagy a másik ember arcában. Jézus azt mondja, hogy a kenyér válik a fény, a világosság hordozójává. De azt is mondja, hogy ti vagytok a világ világossága, ti vagytok a föld sója. Hogy a hegyen épült város nem rejthető el. Hogy cselekedjünk úgy, ahogyan Ő cselekedett! Viszonyuljunk úgy egymáshoz, ahogy Ő tette! És még tovább menve azt is mondja, hogy ha meglátogattok valakit a börtönben, akkor Őt látogattatok meg. Ha elmentek egy beteghez, akkor Őt látogattatok meg. Ha egy éhezőnek enni adtok, Vele találkoztok. Ha egy kisgyermeket befogadtok, Őt fogadjátok be. Jézus jelenléte valóságos-e számunkra a világban?

Isten felruház bennünket kegyelmi ajándékokkal: a prófétálás, az imádság, az adakozás, a könyörülő jókedvvel való cselekvés – mind kegyelmi ajándékok. A kegyelmi ajándék az Isten bennünk való ereje. Pál apostol pedig azt írja, hogy a benned lévő kegyelmi ajándékot hiábavalóvá ne tedd.

Mi hasznunk van abból, ha Isten fiai megjelennek? Az, hogy a Szentlélekkel betelve, annak erejével Isten ereje válik megtapasztalhatóvá a világban.

Jézus soha nem bátorította az

Övéit reménységre. Sokszor mondja Jézus is, hogy „Ne féljetelek!” és sokszor találkozzunk az Igében azzal, hogy „reménykedj az Úrban!”. Pál apostol a reménység ellenére reménykedve hisz. De Jézus soha nem mondta azt, hogy „reménykedj az Úrban”. Azért, mert Jézus jelenlétében minden beteljesedik, és a reménységek valóra válnak. Amikor a viharos tengeren a tanítványok féltek, Jézus szavára a tenger lecsendesedett, és a szél elállt. Jézus jelenlétében a betegek felálltak, meggyógyultak, Jézus erejével a halottak feltámadtak, a leprások megtisztultak. A gazdag ifjú értékrendje is egy egészen új megközelítést és megvilágítást kapott, és a vámszedők élete, cselekedetei megújultak. Jézus kiküldi a tanítványait, felruhazza őket erővel, hatalommal, és azt mondja: Menjetek, és ti is csináljátok ugyanezt! A halászból emberhalász lesz, a tanítványok Jézus nevében gyógy-

gyítanak, ördögöket űznek ki, és képesek lesznek arra, amire a Megváltó ereje nélkül nem lennének képesek.

Ma is működnek ezek az erők, és ma is megtapasztalhatók ezek a csodák. Isten fiaira sóvárogva vár a teremtett világ, mert aki bajban van, szeretné, ha lehetővé válna az, ami lehetetlen. Hogy amit emberileg nem tudunk leküzdeni, nem tudunk megmagyarázni, amittől nem tudunk megszabadulni, ami kísért minket, az az Isten ereje által jöjjön rendbe,

gyógyuljon meg. Sóvárogva vár a világ – ránk. Ez azt jelenti, hogy felelősséggel tartozunk a világ iránt. Ne legyünk „üdveoisták”, akiknek nem fáj az, ha a másik embernek nincs üdvbizonyossága, hogy miért nem Jézus az életének a közepe, akinek nem szakad meg a szíve a másik emberért. Fontos, hogy meglegyen a biztonságérzetünk, hogy az Isten kezében vagyunk, hogy Ő mindennél nagyobb, mint ami a világban van – de a másik ember felé is feladatunk van.

Jézus mind a két képen ott van. De azon, amelyen a kenyér a fény hordozója, ott már másban mutatja meg magát. Az is világosság, de valahogy másban. És ma Isten fiai, a reménység gyermekei ugyanilyen

fény- és világosság-források, mert a megsebzett földnek és a megsebzett embereknek szüksége van erre a reménységre.

Arra vár a világ, hogy jelenjünk meg, és adjuk azt, amit Jézus nevében adni tudunk. Ha elhisszük, hogy a tanítványokat erővel küldte, higgyük el, hogy bennünket is erővel küld. A világ sóvárogva várja,

hogy a mi megújult életünk más életet is megújítson.

*

A ráfelelő ének és imádság után Prikryl Edina az önkéntesség szemszögéből mutatta be a szolgálat munkáját.

A Cigánymisszióban mindennek komoly jelentősége van, így komoly munka előzte meg a szolgálat logójának kiválasztását is. A logóban szereplő madár háttere egy cigány eredetű madár. E szerint a cigányok egykor madarak voltak, és madárként szálltak

világról világra, országról országra, de megéheztek, és leszálltak a földre. Annyit ettek, hogy elnehezedett a lábuk, és nem tudtak továbbrepülni, úgyhogy a földön ragadtak. De a vágy még mindig bennük van, hogy számyaljanak, és Krisztuson keresztül meg is élhetik ezt a számyalást.

Martin Luther King amerikai baptista lelkész, polgárjogi harcosnak volt egy híres beszéde, amiben ezt mondta: „Van egy álom...” És azzal folytatta, hogy az az álma, hogy „a hajdani rabszolgák fiai és a hajdani rabszolgatartók fiai le tudnak ülni a testvériség asztala mellé”. A Misszióknak hasonló álmai vannak.

A református egyház küldetése, hogy a gyülekezetek azok a helyek legyenek, ahol számyazásától, társadalmi helyzetétől függetlenül mindenki megélheti, hogy tiszta lappal indul, és ahol megtapasztalhatja Jézus Krisztus evangéliumának befogadó, gyógyító és újjáteremtő erejét. A Misszió célja is hasonlóképpen az, hogy a gyülekezetek nyitott és befogadó közösségek legyenek, és hogy a gyülekezetekben megtapasztalható legyen Isten befogadó, helyreállító, megbékéltető és gyógyító szeretete. Edina elmondta, hogy amióta cigány testvérekkel is együtt járhat gyülekezetbe, sokat formálta a hitét az ő mély Isten-dicsőítésük, imádságaik. Nagyon sok töltekezést ad számára az, amikor látja, hogy szerény körülményeik ellenére milyen hálával tudnak az Isten felé fordulni.

A Misszió céljainak elérése érdekében hirdetik az evangéliumot a marginalizálódott csoportok, roma közösségek felé, így a roma emberek megtapasztalhatják Isten helyreállító szeretetét az élet minden területén, és a gyülekezetek a megbékélést fogják szolgálni roma és nem roma emberek között. Bódvaszilason például a közfoglalkoztatottak úgy kezdik a napot, hogy a református templomban áhítatot tartanak a lelkész vezetésével.

Azt vallják, hogy mivel az egyház a gyülekezetekben él, ezért a Cigánymisszióknak is ott kell élnie – mindennek az alapja, a szíve, a központja: Isten Igéje. Bibliaórákon vesznek részt, evangélizációkat szerveznek, és jelen vannak minden közösségfejlesztő alkalmon. Fontosnak tartják, hogy a gyülekezetekre nem kívánnak felülről rátelepedni, hanem csak oda mennek, ahova hívják őket. Azon dolgoznak, hogy a gyülekezetekkel együtt érik el a kitűzött célokat.

A hit a cselekedetekben mutatkozik meg, ebből fakadóan nem kívánnak elmenni sem a társadalmi, sem az egyéni problémák mellett, ezért aktívan igyekeznek részt venni a közösségek életében: baba-mama körökkel, Biztos Kezdet házakkal, a Szeretetszolgálaton keresztül adományokkal, a gyerekek felé – a szülőket is lehetőség szerint bevonva – tanoda programokkal, játszóházakkal, nyári táborokkal. A Missziói Irodához kapcsolódva szerveznek lelkész-továbbképzéseket, munkatárs-képzéseket, konferenciákat, találkozókat, és szemléletformáló, érzékenyítő alkalmakat. Egy ilyen alkalomként említette Edina azt a szegedi egyetemista találkozót, ahová elvitték a Szociopoly játékot, amely során a résztvevők fogalmat alkothattak arról, hogy mély-

Prikryl Edina önkéntes

szegénységben élők hogyan boldogulhatnak hónapról-hónapra valóságnak megfelelő pénzüsszezből valóságnak megfelelő helyzetekben.

A Misszió támogatja a gyülekezeteket szakmai anyagokkal, anyagi támogatással, és segítik azokat bekapcsolódnai a hálózatba. Együttműködnek a HEKS-szel, mely egy svájci protestáns segélyszervezet, amely leginkább a gyerekek iskolai boldogulását támogatja. Mivel a Misszióknak nincsen saját adományalapja, a Magyar Református Szeretetszolgálat segít az adománygyűjtésben. Partnerségben állnak más felekezetekkel is, és kapcsolatban állnak református egyetemekkel, amelyekben romológiai képzés folyik. Ezek biztosítják a szakember-utánpótlást.

A Misszióknak saját honlapja és facebook-oldala van, ezeken minden információ megtalálható:

<http://ciganymisszio.reformatus.hu/>

<https://hu-hu.facebook.com/ciganymisszio/>

Megjelennek országos rendezvényeken, mint például a Csillagpont fesztivál, és részt vesznek a nemzetközi hídépítésben is, így az OJC nevű német szervezettel együttműködve már két nyár óta cigány és nem cigány fiatalok közös munkavégzésen keresztül tapasztalhatják meg azt, hogy kapcsolatok épülhetnek közöttük anélkül, hogy közös nyelvet beszéljenek.

Budapesten és Debrecenben református cigány szakkolégiumok vannak. A teológusképzés is gyakorlat-orientált, ennek megfelelően Drégelypalánkon közös istentiszteleten vettek részt a teológusok és a helyi lakosok, ezt megelőzően pedig közös családlátogatásokon hívogatták a helyi cigány családokat az alkalomra.

Tavaly nyáron valósult meg az első „Országodba befogadtál” cigánymissziós gyerektábor Tahiban, ahol hetven gyereket táboroztattak. Ez a tábor is az integráció jegyében telt, mert nemcsak nevelőszülői cigány-

gyerekek, hanem nem cigány gyerekek is részt vettek a táborban. Edina legmegrendítőbb élményeként mesélte el azt, hogy amikor a tábor végén egy autó nem nevelőszülőnél nevelt gyerekekkel hajtott ki, és ő éppen arra sétált egy nevelőszülői cigány gyermekkel, ezt látva megkérdezte tőle, hogy ő „igazi” gyerek-e. Összefacsarodott szívvel gondolt Edina arra, hogy Magyarországon ma élnek olyan gyerekek, akik azt hiszik magukról, hogy ők nem igazi gyerekek. Ezért a Misszió annak is a terepe kell hogy legyen, hogy ezen változtatni lehessen, hogy minden gyerek igazi gyerekként tudja megélni a gyerekségét.

A „Kiengesztelődés a népek között” című balatonszárszói konferencián egy walesi hölgy, Rhiannon Lloyd is tartott előadást, aki Ruandát is megjárta, és aki egy keresztény programot dolgozott ki az etnikai sebek gyógyítására a megbékélés érdekében. Nagyon megható volt – mondta Edina –, hogy a több napos konferencia végén a különféle etnikumok csoportokba rendeződtek, és bocsánatot kértek egymástól mindazért, amit elkövettek egymás ellen.

Az önkéntes munkatárs csak ajándékokat kap a Misszióknak, nem munkának, hanem lehetőségnek fogja fel, hogy „igazi” gyerekek között lehet, tanulhat, töltekezhet – fejezte be Edina a tájékoztatót.

*

Káli-Horváth Kálmán is Istennek adott hálát, hogy vannak életjelek egyházunkban. Bizonyágtételében elmondta, hogy Szatmár-cséken született, a szülei később átköltöztek a szomszédos Tiszakörödra, a cigánysorra, egy kicsi egyszerűs, előkötönyhás, döngölt földpadlózatú házba, melyen egy ablak volt, az is betörve, ezért egy nejlón volt ráerősítve. Nyolcan voltak testvérek, akik közül az ő születésekor néhányan már állami gondozásban voltak. A szülei nem voltak otthon, ezért az egyik nővére nevelte őt két éves koráig. Kézről kézre adták, hogy anyatejhez juthasson, derűsen szokta is emlegetni, hogy így tejtestvére lett a cigánysoron élőknak.

A mérhetetlen nyomorból, kilátástalanságból az állami gondozásba vétel szabadította ki. Több helyszín után Baktalórántházára került, ahol egy óvónő kedvence lett sűrű göndör haja miatt. De Isten kegyelmi ajándéka-ként külön adottságot is kapott, mert ha valamit elmondtak előtte, azt ő szóról szóra vissza tudta mondani. Az óvónő felfedezte ezt a képességét, és fejlesztette benne. Majd több nagy állami nevelőintézetet járt végig, voltak közöttük borzalmas helyek is, de elmondhatja azt is, hogy kastélyban nőtt fel, mert kastélyban is nevelkedett.

Kilenc éves korában az egyik bátyja érte jött, hogy hazavigye egy nyári szünetre.

A MRE CIGÁNYSZOLGÁLATÁNAK ALAPVETŐ HÖZZÁÁLLÁSÁT AZ EMBER TEREMTETT VOLTÁBÓL FAKADÓ ÉRTÉKESSEGE, MÉLTÓSÁGA HATÁROZZA MEG. ISTEN MINDEN EMBERT AZ ÖNMAGÁVAL ÉS EGYMÁSSAL VALÓ SZERETETKÖZÖSSÉGRE TEREMTETT, AMELYNEK KIBONTAKOZÁSA ÓT DICSŐÍT. MINDEN ETNIKAI, GAZDASÁGI, SZOCIÁLIS ALAPÚ KÜLÖNBSGTÉTEL, ALÁ-FÖLÉ RENDELŐ, LEERESZKEDŐ VISZONY MEGSÉRTI EZT A KAPCSOLATRENDSZERT, ÉS BŰN ISTEN ELŐTT. EBBŐL KÖVETKEZIK, HOGY AZ EGYHÁZ OLYAN ÉRTÉKEKET TEKINT FONTOSNAK, MINT A KÖLCSONÓS TISZTELET, A BEFOGADÁS, EGYMÁS MEGISMERÉSÉNEK, ÉRTÉKEI FELFEDEZÉSÉNEK ÉS EGYMÁS GAZDAGÍTÁSÁNAK MUNKÁLÁSA.”

Amikor hazaértek, akkor szembesült azzal, hol és hogyan élnek a szülei, testvérei és a cigánytelep többi nyomorgója. Azonnal megpróbált elszökni, de elkapták, és visszavitték. Ez az élmény alapvetően meghatározta további életét. Úgy élte végig a nyarat, hogy nem volt mit ennie, a szülei reggeltől estig ittak, senkire nem lehetett számítani, kiszolgáltatott volt – ez a nyár számára a túlélésről szólt.

Amikor visszakerült az intézetbe, onnantól kezdve már nem átokként tekintett rá, hanem igyekezett tudatosan megragadni az intézet kínálta lehetőségeket, hogy azokat az álmait, melyeket Isten a szívébe rejtett, elérje. Ennek és a 17 éves korában történt megtérésének köszönhető, hogy 1996-ban Kálmán egy országos televíziós tehetségkutató versenyen ismertté vált versmondóként, és utána elindult a színházi pályája is. A Színművészeti Főiskolára mehetett volna, de akkor már a Duna televíziónál dolgozott bemondóként és riporterként. Más területeken is dolgozott, például egy egyházpédagógiai műhely vezetőhelyettese volt, majd Dániába ment egy Biblia-egyetemre, mint képzőművész, a második évtől pedig dán ösztöndíjjal hallgatóként.

Döntőnek tartotta, hogy nem a cigány származása előretolásával, hanem a maga tehetségéből, a maga erejéből szeretett volna érvényesülni. Fordulópont volt az életében, amikor a minisztériumban, a felzárkózásért felelős államtitkárságon sajtófelelősként, majd politikai főtanácsadóként megélte azt, hogy az önértékén értékes, ezért már nem kell emberek előtt bizonyítania, hanem arra kell figyelni, mi az, amit vissza tud adni azoknak, akik közül jött. Ahogyan Mózes, vagy József is tette ezt a saját népével.

Ennek a folyamán az, hogy most a Budapesti Református Cigány Szakkolégium igazgatója. Már korábban is részt vett a református egyház cigányok közötti szolgálatában, de most különösképpen kihívásnak érzi azt, hogy azoknak a nehéz sorból elindulóknak, akikben ugyanúgy él a vágy a tehetségük kibontakoztatására, ahogy benne is élt egykor, ő lehessen az a hang, az a személy, akiben a jövőző önmagukat láthatják. A szakkolégium terepe lehet annak, hogy falai közül olyan fiatal cigány diplomás értelmiségiek jöjjenek majd ki, akik az együttműködésben érdekeltek, akik az identitásukat nem a többséggel

Káli-Horváth Kálmán képzőművész

szemben határozzák meg (bár ez nemcsak az ő hibájuk, mert ez bizonyos szempontból kényszer is). Csak a keresztyénség, a hit az, ami felszabadíthatja őket, hogy ne a frusztrációba öljék az energiáikat, hanem a teremtsébe. Ezt tekinti hitvallásának, hivatásának.

Befejezésül Kálmán elmondta, hogy milyen óriási dolognak élte meg azt, hogy a Károli Biblia revideált új fordításából az Újszövetség már elkészült hangoskönyvként, melyet az ő szolgálatán keresztül lehet a lemezről hallani.

A mai napi igében Pál apostol az igehirdetők lábait is megáldja. Igen, mert oda is kell tudni menni, ahol az Igét kell hirdetni, nemcsak messziről mondani, nemcsak leírni valamit. Nagy áldásnak tartja, hogy ebben munkatársakra talált a református egyház Cigánymissziójában, és hogy együtt dicsőíthetik Istent.

Az istentisztelet végén Nyilas Zoltán esperes úr köszönte meg a szolgálatot, és kérte Isten áldását a lelkipásztor asszony és a szolgálók imádságaira, munkájára és – Martin Luther King beszédére utalva – mindannyiunk közös álmára.

Az istentisztelet perselypénzét gyülekezetünk a Cigánymisszióknak ajánlotta fel, így 120.000.- Ft-tal tudtuk támogatni a misszió munkáját. Istené legyen a dicsőség!

P.A.

TÜRMEZEI ERZSÉBET GYERMEK A RENDELŐBEN

A kisleány ott áll a rendelőben.
A furcsa gépek mintha mind őt lesnék.
S a doktorbácsi már be is ültetné
abba a félelmes, nagy székbe: „Tessék!”

Nem, még nem ül le. Kijelenti bátran,
hogy előbb kettőt kérdezni szeretne.
„Halljuk!” – mosolyog rá a doktorbácsi,
hiszen ő mindig kész a feleletre.

„Értesz-e a fogakhoz?” – tudakolja
kis Piroska öt éves bölcsességgel.
„Ó, hányat találsz, akit én kezeltem,
kis barátaid közt, ha széjjelnezel!”

„Ott a Sárka, Jancsi. Kit mondjak még?
A patikus bácsiek Klárikája.
Kérdezd meg őket! Vígán szaladgálnak!
Mi lenne, ha foguk most is fájna?”

Ez a válasz megnyugtatóan hangzik,
való igaz. De hátra még a másik.
„Szeretsz-e engem?” – kérdezi Piroska
a kedvesen mosolygó doktorbácsit.

„Szeretlek-e? Hát hogyan szeretnék!”
Mivel semmi hiba a feleletben,
a kis paciens beül a nagy székbe
most már nyugodtan, kék szeme se rebben.

Ha a doktorbácsi ért a fogakhoz,
s szereti őt, akkor mi gondja lenne?
Jöhet most már a fúróval, fogóval.
Piroska békén túri. Bizik benne.

Ó, így szeretnék békén bízni én is!
Félelmetes nagy rendelő az élet,
de jól ismerem, aki kezel benne,
s az Ő feleletétől én se félek.

Ha megkérdem, ért-e a dolgához,
s ha megkérdem, hogy szeret-e engem,
rámutat értem átszeggzett kezére,
és szabad bízó kisgyermekké lennem.

Lehet fogó, fúró, akámi szerszám,
ha ott látom abban a drága kézben,
amelyik mindig tudja, mit cselekszik,
s fenn a kereszten vért hullatott értem.

Káli-Horváth Kálmán festménye

„És amikor asztalhoz telepedett velük, vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és nekik adta. Ekkor megnyílt a szemük, és felismerték, ő azonban eltűnt előlük.” (Lk 24,30-31)

ÚTON JÉZUSSAL

POGRÁNYI KÁROLY EVANGÉLIZÁCIÓJA POMÁZON
Lukács evangéliuma 24,13-35 versei alapján
2017. március 6-10.
I. rész

Az Ige alapján hisszük és valljuk: „Isten útja tökéletes, az ÚR beszéde színgaz.” (2Sám 22,31) Az Úr útja tehát tökéletes, az Ő beszéde színgaz, csak az a kérdés, hogy mi magunk Jézus útján járunk-e, és ha velünk jön az úton, felismerjük-e Őt. És felismerjük-e azt, hogy amit útközben mond nekünk, az az igazság, mely életre vezet. Úton járni Igazságban az Élet felé – ez a keresztyén élet: Krisztus követése. Mert Jézus maga mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis én általam.” (Jn 14,6) Csakis Jézus Krisztuson keresztül vezet az út!

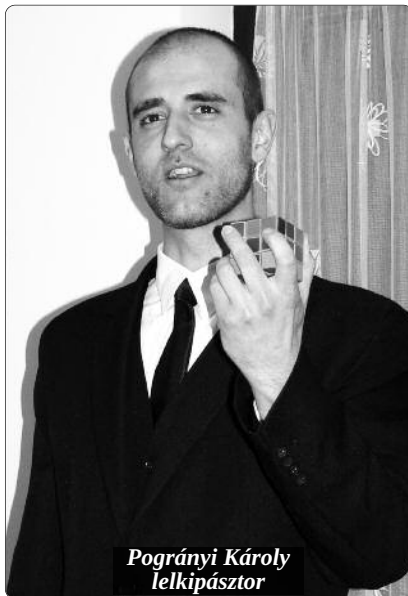
Hogy megnyíljon a szemünk, és felismerjük, hogy maga Jézus az, aki az úton jön velünk, meghallgat és igazságra tanít minket, POGRÁNYI KÁROLY diósi lelkipásztor böjti evangélizációs igehirdetési segítőnk bennünket.

TALÁLKOZÁS

Szeretett gyülekezet! Estéről estére egyetlen bibliai történetről szeretnék közzétenni szolgálni, annak újabb és újabb részleteit felfedni, mely Lukács evangéliumának 24. részében található, és melyet úgy ismerünk, hogy az **emmausi tanítványok története**.

Hadd adjam ennek az igehirdetés sorozatnak azt a címet, hogy „Úton Jézussal”. Mindkét szót szeretném kiemelni, az egyik az „úton”, a másik „Jézussal”. Úton vagyunk. Ezzel mindannyian tudunk azonosulni. Életünk van. Életünk, ami bejár magasságokat, mélységeket. Amit nem látunk előre, amit nem tudunk előre kiszámítani, vagy ha meg is tervezzük, néha meglepetések érnek minket. De nem beszélünk életünkéről más-hogy, csak Jézus kapcsán. Csak úgy, mint ami a Jézussal való kapcsolatban nyer igazán értelmet. Azt remélem, hogy estéről estére arról lesz szó, hogy milyen Ő. Hogy mit jelent az, amikor Ő megmutatja magát és bemutatkozik ezen az úton.

Első este azt szeretném kérni, hogy jusson eszünkbe valamely számunkra emlékezetes utazás. Nekem több is eszembe jut. Könnyű helyzetben vagyok, mert én elmondhatom. Eszembe jutnak olyan utazások, amikor a család kényszerűen össze volt zárva. Rokonslátogatáskor. A gyerekek nehezen viselik a zártságot az autóban. A gyerekek nyűgössége – ezek voltunk mi – kihatótt a szülőkre is. A távol lakó rokon pedig azzal fogadott bennünket: Jaj, de későn érkeztetek már megint! – mindig ezt mondta. Édesanyámban egyszer

Pogrányi Károly
lelkipásztor

elszakadt a cérna, és nyűgösségében azt találta mondani: Ha nem tetszik, akkor haza is mehetünk. Aztán már ez a mondat is része volt a rokonlátogatásnak, megvolt ez a kedves odavissza mondogatás, és utána ölelgettük, puszilgattuk egymást. De feszültséggel volt teli ez az utazás. Volt azonban pozitív élményünk is. Amikor például a hegyekben kirándultunk, összefutottunk egy kedves barátunkkal, és egy darabon együtt mentünk vele. De jó volt összetalálkoznunk! De jó volt együtt menni! De jó volt megosztani vele a kirándulást!

Azért is elevenítettem föl ezt a két példát,

mert teljesen természetesnek tartom azt a történetet, ami előttünk van „Az emmausi tanítványok” címen. Akár ma is történhetne. Sőt, úgy hiszem – és ez a diósi gyülekezet kapcsán erősödött fel bennem –, hogy a ma embere lelki értelemben ugyanilyen utat jár be Jézussal.

Mi ez az út? Látjuk ezt a két férfit, az egyiknek Kleopás a neve. Jeruzsálemből mennek emmaus felé. Beszélgetnek mindarról, ami Jeruzsálemben történt, és miközben beszélgettek, – vitakoztak egymással. Ezek a tanítványok, amikor Jézus – akit nem ismernek föl – megkérdezi tőlük, hogy „Miről beszélgettek egymással útközben?” – így írja az ige: „Erre szomorúan megálltak.” Ez az ember, aki hozzánk csatlakozott, úgy látszik, nem tudja, ezért elmondjuk neki... De a fontos dolgokhoz meg kell állni. És azt mondják: „Pedig mi abban reménykedtünk, hogy ő fogja megváltani Izráelt.” Ezek az emberek szomorúak, mert a reményüket veszítették el. Szomorú a reményvesztettség érzése, állapota. Ebben a helyzetben vannak. Mert ők felépítették magukban, hogy ez a rabbi, akit Messiasnak láttak, Jézus Krisztus, Ő lesz az, akire érdemes építeniük az életüket – most meg minden romokban hever. Magam előtt látom annak a férfinak a szürke, lesóványodott arcát, aki boldog, tökéletes házasságban élt a feleségével. A házasságuk példa volt mindenki előtt. Ám egyszer csak kiderült, hogy élete párja már két év óta félrelép, mást szeret. Most válásra mennek. A férfi biztosnak hitt élete egy pillanat alatt összeomlott. Reményvesztett lett. Ez az a létállapot, amire nem vagyunk

Amiről azt gondoljuk, velünk ez nem történhet meg. És mégis. De ebben a helyzetben, amikor azt hisszük, hogy a reményvesztettségben még ráadásul egyedül is maradunk, és senki sem ért meg, ott van mellettünk valaki.

Hadd legyen ma este ez a biztatás, hogy akármilyen reményvesztett állapotban találjuk ezeket a tanítványokat, ott van mellettük az Úr Jézus, akiről még nem tudják, hogy az Úr Jézus. Egy asszony van előttem. Karácsonyi családi istentiszteletre jön be. Megfogja valami, a hangulat, a lufik, a játék, és azt mondja, ez érdekli őt. Valami vonzza őt. Valaki vonzza őt. És vasárnapról vasárnapra odaül az istentiszteletre. Könnyezik. Sír. Valaki keresi őt. És odaáll a lelkész elé, és azt kérdi: Honnan ismeresz engem? Valaki melléd lépett? Valaki keres téged? Valaki most közel van hozzád? Meglátott reményvesztett állapotodban? Rólad szólnak az igehirdetések? Akkor valaki melléd lépett, és nem vagy egyedül. Heuréka élményként éli meg a nem egyházi közegben szocializálódott ember – Isten így lép mellém. Ott van a nyomorúságomban. Ott van a küzdelemben, a harcaimban, a szomorúságomban. Hogy nem csak a Hallelujában van ott. Azokon az utakon, amikor reményvesztetten éljük át a helyzetünket, ott van. Csak lehet, hogy még nem ismerjük fel.

Milyen a mi Urunk Jézus Krisztus? Két dolgot hadd húzzak alá. Az egyik: miközben a tanítványok beszélgettek és vitakoztak egymással, maga „Jézus is melléjük szegődött, és együtt ment velük”. Itt is minden szónak súlya van. Jézus nem kiabál oda annak a két flótásnak, hogy: Forduljatok vissza Jeruzsálem felé! A tanítványaim ott vannak! Hát már feltámadtam! És ne legyetek reményvesztettek, szomorúak! Gyertek ide! Azt fejezem ki ezzel, hogy Jézus nem azt várja el tőlünk, hogy mi hatalmas ugrásokat tegyünk csak úgy, a magunk erejéből, mert Ő oda kiáltja nekünk az igazságot (habár mi kereszténynek hajlamosak vagyunk erre). Nem. Jól meg kell jegyeznünk ezeket a szavakat: mellettük szegődik, és együtt megy velük. Vállalja a közösséget. Vállalja, hogy Ő alkalmazkodik az emberekhez, ahhoz a létállapothoz, amiben vannak. Ő teszi meg a nagy utat értük. És nem azt várja, hogy mindjárt mindenki érezze otthon magát mondjuk egy egyházi közegben, ha arról van szó.

Az Úr Jézus nagy türelmet gyakorol velünk. Nem áll oda a templomajtóba kiabálni: Emberek, gyertek már be, mert idebent jó lenni! Hanem az Úr Jézus hétfőtől szombatig járja az utcákat. Ő megy oda az emberekhez. Ő vállal sorsközösséget velünk: Ott vagyok veled! Megértelek téged! Figyelek a problémádra! Ezt teszi velünk. Nem lelki tornamutatványokra hív meg bójtben. Még a magunk megpróbálásánál is arról van szó, hogy Jézus Krisztus lép oda az utunkra, és vállalja, hogy benne legyen a mi életünkben, és figyeljen ránk.

Itt húzom alá a második gondolatot, mert utána ezt olvassuk: „Ő pedig így szólt hozzájuk: *Miről beszélgettek egymással útközben?*” Nemcsak fizikailag megy oda. Nemcsak azt mondja, hogy veletek megyek egy úton. Hanem még meg is hallgatlak titeket. És nincsenek kész válaszaim nektek. Miről beszélgettek útközben? Mi a te életproblémád? Hol vagy te most? Abban vagy, hogy...? Gyászod van? Válasban vagy? Munkahelyi keresgélésben? Akkor gyere, kezdjünk el erről beszélgetni! Én hiszem, hogy az Úr Jézus így közelít hozzánk. Nem mindjárt a Heidelbergi Kátét kezdi el magyarázni, meg a Szentháromság összefüggéseit. Elsőnek mindig kérdez. Hogy vagy? És láss csodát, érdekli. Őt érdekli. Ő meghallgatja. Hallgatja, hogy hogy vannak. Fantasztikus dolog ez. Jézus Krisztus meghallgat bennünket, amikor kiöntjük előtte az életünket, az életutunkat, az élettörténetünket.

Amikor kislányomhoz, Bogihoz odaszuppanok egy kicsit beszélgetni, kézműveskedni, rajzolgatni, elkezd beszélni, és mondja a kis történeteit. Nekem komoly mutatvány, hogy ráhangolódjak az ő kis hullámhosszára, ahogy zizeg, hogy mi van az iskolában, meg az osztálytársaival... És utána a következő nap is, meg két nap múlva is oda jön, és megölel. És ez nekem olyan jó. Ebből értem, hogy szeret engem. Azt fejezi ki: éreztem, hogy figyeltél rám. És máris visszaadja. Jézus Krisztus nem úgy vár tőlünk ölelést, nem úgy vár tőlünk a bójtben szeretetet, hogy nekünk azt adnunk kell. Értsük meg az Atya szívét, amit Jézusban megmutatott számunkra! Úgy keres minket bójtben, hogy úgy fejezzük ki az Istennel való elköteleződésünket, szeretetünket, hogy akár bűnbánatot tartunk valami kapcsán, akár úgy, hogy valakiért közbenjáró imádságot mondunk, hogy ez egy felelet. Egy szeretet-felelet a Jézus Krisztusban megmutatott atyai, odaforuló, bennünket meghallgató, velünk együtt menő szeretetre. Ámen.

PÁRBESZÉD

Szeretettel köszöntök mindenkit a ma este. Továbbra is úton vagyunk Jézussal. A kettő találkozik. A mi utunk – életutunk – és Jézus útja. És ez jó hír. Talál-

kozás – ezt a címet viselte a tegnapi történet. A kettő érintkezik. És mi azt gondoljuk, hogy bonyolult és szövevényes módon tud ez a kettő találkozni, mi azt gondoljuk, hogy abba a kesze-kusza helyzetben nincs benne a mi Urunk, abból nekünk előtte ki kell tornáznunk magunkat, majd utána valahogy eljutunk hozzá, és jó hír, Ő lép hozzánk. Mellénk szegődik, és együtt megy velünk. Nem kell mindjárt megváltozni, örülni lehet, hogy Ő csatlakozik hozzánk. És abbéli szorongásunk is oldódhat, hogy nem kell vélt elvárásoknak abban sem megfelelni, hogy milyen vallásos viselkedést kell felvennünk, mert Ő kérdez, és Őt valóban érdekli a sorsunk. Az ember találkozása Istennel tud ilyen lenni.

De a találkozásból – ezen az úton – beszélgetés lesz. Ahogy az normális is a hétköznapokban. Összefutunk, együtt megyünk egy darabon, és kiderülnek dolgok. És nagyon érdekesek lehetnek ezek a beszélgetések. Mert nemcsak én mondhatom el, hogy én mit gondolok, hanem meghallgatom a másikat is. És bár az elején általában a közös dolgokra csodálkozunk rá, feltűnhetnek apró különbségek, amiken elgondolkodunk. „De érdekes, ő ezt máshogy szokta...” Én gyűjtöm a kerétszeti tanácsokat. Ha olyannal találkozom, meghallgatom. Elrakom. Végiggondolom. De ha néha az SZTK-ban ülök, több tanácsot gyűjtök be, mint az orvosnál, mire sorra kerülök. Én is elmondom, hogy mi újság van, és elmondja a másik is. Kinyitom magamat, és a másik pedig megosztja.

Hadd mondom, ezt nem mindenki szereti, vagy nem mindig szeretjük. Ez a kevésbé kényelmes pozíció. Mert ha beszédben elegyedik a másikkal, ő is elmondhatja a monológját, talán még végig kellene gondolnom, hogy lehet, hogy igaza van. Az ő szempontjából is meg kellene látnom, hogy mi újság van, és ez fárasztó, meg a bizonytalanság veszélye fenyeget. Eltérő politikai nézetű emberek ritkán beszélnek nyugodtan. Mert nem akarnak igazán beszélgetni – csak a magukét mondani. Hogy ne hogy változtatni kelljen.

Nos, beszélgetés alakul ki Jézus és az emberek között is. És ha az evangélium volt, hogy van találkozás, akkor evangélium az is, hogy van beszélgetés. Van dialógus. Elmondhatom, hogy hogyan gondolom, és a másik is elmondja, hogy hogyan gondolja. Részt vettem többször olyan sorozatban, ahol nem keresztény emberek, nem elkötelezett hívő emberek ülnek egy asztalnál, megvacsoráznak együtt, majd meghallgatnak egy előadást, és végül beszélgetnek. Mivel nem keresztények, ezért nem az a véleményük a dolgokról, mint a kereszténység alaptanítása. És néha fárasztó volt hallgatni. „Hát nem érted?” – mondanám. Hát épp most hallottad! De meg lehet hallgatni. Nem kell a torkának esni. Elmondhatja. Mert párbeszéd van.

A Jézussal való párbeszédben kiderül, hogy ezek az emberek majd mindent tudnak, mégsem tudják a lényegét. Nézzétek meg – a tegnapi igéből – elmondják, hogy hogyan szenvedett Krisztus. A maiban meg látjuk, hogy hallották, hogy az asszonyok voltak a sírnál, meg mondták a tanítványoknak, hogy angyalok jelenését látták, akik azt hirdették,

hogy Ő él, még mások is voltak a sírnál, de Őt még nem látták. Szóval elmondják az egészet, mégsem áll össze a kép. Olyan, mint a puzzle, amiből hiányzik egy darab. Olyan, mint a bűvös kocka. Csak forgatni kell, és világos lesz a dolog.

És Jézus ott van és szól. Mert amíg csak mi mondjuk, addig nem lesz teljes a dolog. Ma is két dolgot mondok el Jézussal kapcsolatban: azt mondja: „*Ó, ti balgák! Milyen rest a szívetek, hogy mindazt elhiggyétek, amit megmondtak a próféták! Hát nem ezt kellett-e elszemvednie a Krisztusnak, és így megdicsőülnie? És Mózesztől meg valamennyi prófétától kezdve elmagyarázta nekik mindazt, ami az Írásokban róla szólt.*” (Lk 24,25-27)

Nos, ígét hirdet Jézus, de előtte elmondja, hogy balgák és rest szívűek. Itt értjük meg, hogy miért is nem volt nekik világos a dolog. Nem hízelgő a kifejezés, de legalább igaz. Balga – esztelen –, valamivel itt van gond. Értelem nélküliek, rest szívűek. Fejben is baj van, szívből is baj van. Ezt akkor is értjük, hogyha tudjuk, hogy a szív nem igazán az érzelmek központjának a kifejezése, hanem az emberi élet mozgatója, központja, az akarat, a döntések otthona. Itt is, ott is hibás. Mint amikor egy gép hibás. Nincs internetkapcsolat, és a program is rosszul fut. Nem érti a csízót. Baj van az emberrel. Ezt nehéz belátni, mégis jó ezt hallani, mert igaz. És azért, mert nem ez az állapot kell konzerválódjon. Teljes sületlenségeket tudunk kitalálni.

Például a nemek: férfi és nő. Hát ez „kevés”... A szexuális orientációk végett van másik 10 még, amik még lehetünk. Mert hát ez „így van”. Baj van az emberrel. De akkor is baj van, amikor bátran kijelentjük, határozottan, a munka a férfié – ő megteremti a háteret, az anyagiakat, a nőé meg a gyerek és a háztartás. A gyerekek meg a feleség képről ismerik a férfit. Egyszer mondtam neki, hogy szeretem, azóta azt nem vontam vissza. Ez így kényelmes a férfinak. Vagy a legutóbb hallottam: az a baj, hogy vasárnap van az istentisztelet. Mert hát megmondjuk mi az Úristennek, hogy mikor legyen az Ő napja. Öntelt faj vagyunk, tele butasággal. Ami feljön onnan belülről, mindent normálisnak hiszünk, pedig nagy mélységek vannak ott. Nem elfojtani kell azokat, hanem felszínre hozni – Jézussal.

Én ezt most nem tudom máshogy mondani: baj van velünk. Sületlenségeket mondunk és teszünk. Úgy örültem, amikor egy nyugdíjas néni – mikor már épp belemelegedtünk volna a mai generációk szidásába – csendes meg-szólalt: Ők a mi gyerekeink gyerekei. Mi neveltük ilyenné. Nem? Hű. Bizony. Nem a szomszéd a balga és rest szívű, hanem alapjáraton én. Nem vagyunk jól bekötve. Nem értjük a csízót, hogy kell használni ezt, és sehogy sem áll össze.

De elkezd Jézus beszélni. És miközben beszél, hevül a hallgatóság szíve. Feltárja az Írásokat – hevül a szív. Mózesztől és valamennyi prófétától kezdve – hogy ezt kellett elszemvednie a Krisztusnak. Szinte ugyanazt mondja, mégis máshogy – az Ige alapján – és hevül a szív. Meggyulladt, felgyulladt. Világosság lett az úton. A rest szív hevülni kezd az Ige hatására. Mert Ő mondja, mert úgy mondja, mert az Írást mondja. Ma sem hiszünk mást, csak hogy Ige és Szentlélek együtt a rest szíveteket felhevült

szívűvé tesz. Mert nem csak az lesz egyértelmű, hogy baj van velem, hanem hogy éppen ezért a bajért szenvedett a Krisztus. Így válik érthetővé a kettő. Mert ez valóban baj, ezért kellett Krisztusnak valóban szenvednie, és végül megdicsőült – feltámadt. Ha nem működik a gép – azt ki kell cserélni, meg kell javítani – annak ára van. Autó szervíz – annak ára van. Az úgy nincs magától. Ha ellopják a biciklimet – annak is ára van. Ez a normális. Ez így működik. Az valakinek fájni fog. Hogy újra legyen. Vagy visszahozza az illető, vagy veszek egy újat.

Jézusnak fájt a mi bajunk. Ez szokatlan, mégis igaz. Most mondták, hogy ha jól emlékszem Makón, az egészségügyi intézmény dolgozói elkapták a kanyarót. Nem szerencsés. Ők azok, akik arra vannak hivatva, hogy meggyógyítsák. Képzelnék el, hogy nem elkapják, hanem átveszik. Úgy kapják el, hogy a betegnek megszűnik a baja. De jó – mégis de szokatlan. Így tekint Krisztusra – a Szentírás bizonygatója alapján – az Atya.

És a HK 21. kérdés-feleletében elmondja, hogy ez az ismeret – titok, eljön egyszer személyessé. Nemcsak az a bizonyos megismerés, hanem erős bizalom is – hogy nem csak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök életet ad az Úr. Adja ezt mindönknek. Ámen.

RAGASZKODÁS

Úton Jézussal. Ez kísér bennünket, így megyünk együtt az emmausi tanítványok történetével. Úton, mert a mi utunk, életutunk, életünk zajlik, megy halad, nem is mindig tudjuk pontosan milyen irányba, és Jézus is halad a mi utunk felé. Lehet vele találkozni. Éppen ezzel indultunk első este. Van találkozás – nem is akármilyen – az Ő részéről sok szempontból alkalmazkodó találkozás ez – így ez jó hír a számunkra. És van párbeszéd is. Ez is evangélium. De jó, hogy mondhatjuk, elsírhajthatjuk, elpanaszolhatjuk, talán éppen azt a fajta reménytelenséget, szomorúságot, amiben az emmausi tanítványok is voltak! Milyen jó – tettük hozzá tegnap, hogy van válasz! Érkezik az igei válasz. Ige alapján Jézus úgy mondja, hogy még a balga értelem és rest szív is felhevül, változik, és összeáll a kép. Talán sok mindent tudunk már információ szinten Jézusról is, de nem akarózik összeállni. Baj van az emberrel, rendszerszinten nem működik. És utalást már tettünk rá, ha baj van, akkor annak ára is van. A javításnak ára van. Ez nem különleges, ez a normális. A szenvedést és megdicsőülést magyarázza nekik Jézus. Hogy a Megváltó, aki szenved helyettünk. Így a kettő együtt lesz érthető: önnön balgaságunk és az Ő váltása. És adatik pillanat, idő, mikor a mindenkinek szóló, az ismerettről szóló igazság személyes hitté lesz. Miattam, helyettem, értém.

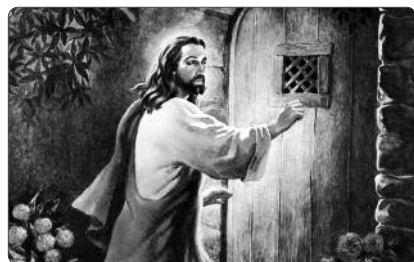
Ennyit a megelőző napokról. Hogyan zajlik egy kapcsolat tovább? Találkozás van. Beszélgetés lesz belőle. És ekkor egy kapcsolat van születőben. És már nem pusztán Ő van, és én vagyok. Hanem ott van közöttünk, most kicsit megismerhetővé mondom, maga a kapcsolat.

Növekszik-e ez a kapcsolat, ennek az erőssége, vagy csökken ez a kapcsolat? Úgy tűnik, hogy nincsen stagnáló, mindig ugyanolyan kapcsolat. Mert én magam az idő múlásával

val változom, és a másik is az idő múlásával változik. És bár szokták mondani, hogy mi olyan jó barátok vagyunk, hogy mindig ott folytatjuk, ahol abbahagytuk, akármennyi idő is telik el, nos, ha túl sok idő telik el, ha túl sok minden változott, ki tudja, hogy valóban megy-e együtt a kapcsolat? Egy baráti szál is, ha elindul, akkor óhatatlan, hogy vágyik egyfajta visszajelzésre. Igen, örülök ennek a beszélgetésnek, igen örülök ennek a találkozásnak. Folytassuk még. Legyen folytatása. Vagy nem, nem igazán voltál szimpatikus, nem tudunk megegyezni alapvető kérdésekben az elején, ne folytassuk. Erősítjük ezt a szálát, vagy nem, de akkor az kicsit gyengül is.

Azért mondom mindezt, mert a ma estének a címe ez lehetne: ragaszkodás. Ha van találkozás, beszélgetés, akkor van ragaszkodás kifejezése. Igen jó volt beszélgetni, folytassuk még. Ennek a motívuma jelenik meg a történetben. Elérem Emmausba. Jézus pedig úgy tesz, mintha tovább akarna menni. „*De azok unszolták és kérték: Maradj velünk, mert esteledik, a nap is le hanyatlott már!*” Jézus bemegy.

Az előző estékben a két tanítvány helyzetével kezdtem. Most Jézusra utalok itt. Úgy tesz, mintha tovább akarna menni. Miért? Merő udvariasság? Kis kéretem magam..., csak egy ilyen keleti udvariasság? Vagy Jézus lelki értelemben is megadja a válaszlehetőséget az embernek? Én ilyen vagyok. Én ezt tudom adni. Ha velem beszélgetsz, akkor reménytelenségből remény kerekedik ki. De ez olyan,

mint az ajtó előtt állás és zörgetés. „*Ha valaki megnyitja az ajtót én bemegyek ahhoz és vele vacsorálok és ő pedig énvelem*”, mondja a Jelenések 3,20. Ott áll. A festő, aki lerajzolta ezt az ígét, ezt a Jelenések 3,20-at, szóltak neki, hogy ne haragudjon, de nem festette meg a kilincset. És tényleg nincs rajta. A festő világossá tette – ez tudatos. Ez az ajtó belülről nyílik. Ezt én teszem meg. Ez nem jelenti azt, és nem összetévesztendő azzal, mintha valami nagy kegyet gyakorolnék azzal, hogy én kinyitom magamat Isten felé. Az a nagy kegy, hogy Ő közelít, ott van a közelemben. Mégsem tör rám. Kifejezhetem saját magam a ragaszkodásomat. Hogy nekem kell ez a vele való kapcsolat. Isten nyilvánvaló módon kifejezi a maga szeretetét. Ha csak az esték kifejezéseire gondolunk, azzal, hogy találkozik velünk, azzal, hogy beszélget velünk. Kell ez? Szükségünk van erre? Akkor ezt fejezzük ki. Igen, Uram. „*Szólj, mert hallja a te szolgád*” – mondja az ószövetségi Sámuel az Isten őt kereső hangjára. Kifejezhetem, hogy léphetek felé. Olyan nincs, hogy úgyis tudja, hogy fontos nekem. Nem fejezem ki.

Néha túlzott sorshitbe futunk. Minden úgyis úgy lesz, ahogy Isten akarja. Minden úgyis az Ő tervei szerint megy...

De kifejezted, hogy neked azért lenne a legfontosabb, hogy úgy legyen, ahogy Ő akarja? Miatyánk – legyen meg a Te akaratod. Kifejezted? Mondtad már? Mondtad már neki egyszer is? Igen, Uram, legyen minden az életemben úgy, ahogy Te akarsz? Mert ez a megtérés – a felelet az isteni szeretetre.

Mert néztek meg, bemennek, és a vendég elkezd úgy viselkedni, mint a házigazda. Amikor asztalhoz telepednek, Ő áldotta meg, törte meg, és adta nekik. Házigazda motívumok. Ő a főnök. Mintha máshova nem is tudna ülni. Nálunk a gyerekeinknek szabott helyük van – gondolom sok helyütt. És ha valaki a másik helyére ül – komoly haddelhadd kezdődik. Máshogy nem lehet. Jó református család vagyunk – mi azt úgy szoktuk. Jézus sem ül máshova. Csak oda. A főhely az Ővé.

Ezt jelenti a ragaszkodásom kifejezése. Gyere, mert szükség van rád az életemben. És akkor a kapcsolat tovább erősödik. Éppen ezért ez azok számára is jó hír, akik már kifejezték ezt Jézus felé. Mert a ragaszkodást nem egyszer fejezzük ki – ahogy kezdtem is. Olyan ez, mint egy tánc. Hol közelebb van hozzám a másik, hol meg távolabb. Hátat nem érdemes fordítani neki. Vagy olyan, mint a játék mágneses kocsi.

Kifejezhetem a ragaszkodásomat. Hogy fontos nekem a másik. Igen, mert tapasztalni, hogy van egy nagy lendület, egy megindulás. Egy megérintődés, egy jó beszélgetés Istennel. De aztán az élet megy tovább. Zajlik az életem. Jön egy baleset, jön egy gyermekvállalás, jön egy haláleset. Uram, fontos hogy itt légy velem ebben. Nem hogy úgymint mindig ott van, mert lehet, hogy közel van, de lehet, hogy még nincs bent. Vagy éppen azon a területen még nincs bent. Elmegyünk egymás mellett, ha csak 10 évvel ezelőtti eseményekre utalunk vissza Istennel kapcsolatban. És nem egyszerű, mert minden ilyen helyzetben Ő a főhelyre ül. Volt, aki előbb megtért, elfogadta bűnei bocsánatát, majd megtörtént ez a családra nézve is. Együtt éltek – de ezek után összeházasodtak. De lehetne sorolni pénzügyeket, időt, figyelmet. Mindent változtat az Úr. És akkor átéljük, hogy Ő a főnök, én a szolga. Mít változtatna rajtad most bójtben? Hol van szükség rá, hogy azt mond: maradj velem, gyere, és itt, most légy Orvosom, Gyógyítóm, Főnököm! Ámen.

(Folytatjuk)

A REFORMÁTUS TÚRAKÖR HÍREI

Túrakörünk idén is csatlakozott a március 15-ei emléktúrához, mely az „iszonyúan meredek” Kőhegyre vezetett, és ami Petőfit és barátját, Vahot Sándort is alaposan megizzasztotta 1845 szeptemberében, amikor közösen megmászták. A kedvező időjárásnak köszönhetően sokan indultak fel a hegyre, így a Vróczy út szélén hosszan sorakoztak az autók, hogy a résztvevők a további utat gyalog tegyék meg. A szinte összefüggő folyamként araszoló kirándulókat vidáman „csalinkázó” kutyusok kísérték. Fent a hegyen már nagy sokadalom fogadott bennünket. A szentendreiek futóversenyt tartottak, a pomáziak a Petőfi emlékművet körülveve a Pilisi induló és Kossuth nóták kíséretében koszorúztak, ahová túrakörünk is elhelyezte a maga koszorúját.

Könczöl Dánielné

Könczöl Dánielné és Kalmár Ilona

SOK KICSI SOKRA MEGY!

Kováts Adél
színművésznő,

AJÁNLJA FEL
ÖN IS ADÓJA

1% -ÁT!

www.bka.hu

Adószámunk:

180 425 39-1-42

Bethesda Kórház Alapítvány

**SEBESTÉNY-JÁGER
ORSOLYA
A FELTÁMADÁS ÖRÖME
(Lk 24,1-12)**

Még lopva követtek, még hallgatnak a fák egyenetlen törzsszel borulnak fölém, részvételenül, mint ős óriások, viharban megtépett száz olajbarna földém.

A barlanghoz mégis meztőláb szaladtam, az út hófehér volt lépteim alatt, a megtett idő önmagába fordult: s már semmi sem fontos, mi mögöttem maradt.

Majd mázsányi súllyal lehulltak a terhek, miként a kő is, mit elhengerített angyalnak keze a sírbolt szájáról – s Te ajándékba adtad e végzetlen hitet.

JAIRUS

Félelmeim között, mint az éjszótét, vak éjszaka, úgy fonódott rám a lét. Minden bizonytalan lett, megfoghatatlan, nem láttam túl rajta, magába zárt e katlan, s markolta szívem, két jeges marokkal, magamra maradtam e néma borzalommal.

Majd mert Isten úgy akarta, Jézus utánam jött a túlsó partra. Rám nézett, s beszélni kezdett velem. S ekkor megszűnt a félelem.

**AZ EMMAUSI
TANÍTVÁNYOK
(LK 24,15-35)**

A megtett út felén reánk hullt a fény. Földre szegezett álmokon át köddé lett körülünk a kóborló világ.

Az út már mindegyre fényesebb, míg bennünk végül begyógyul a seb. Szemünkön mégis szárnalmas lepel takarja Lényed – míg nem ismerünk fel.

Majd kunyhónkba térsz, hogy asztalunkhoz ülj. Bocsásd meg koldus csöndjeink. S míg megtöröd kenyereink sűgjuk: maradj...

– vagy jöjj el megint.

**GYÓGYULÁS A FÉLELEMBŐL
Márk 5,21-43**

Jairus leánya feltámasztásának története hihetetlenül gazdag tizenetben, ezért a teljesség igénye nélkül hadd osszam meg mindazt, amit az igeszakasz alapján Isten a szívemre helyezett.

A cím: „Gyógyulás a félelemből”. Miért? Mert ha a történet két főszereplőjének nyomába szegődünk, akkor nyíltan ugyan két fizikai gyógyulásnak a szemtanúi lehetünk, azonban ha a felszín mögé pillantunk, akkor azt is meglátjuk, ami rejtve van: mennyi rettegés, aggodalom és félelem lehetett e két ember osztályrésze.

Félni, rettegni, aggodalomban élni borzalmas dolog. Talán nem is ismerjük egymást igazán, nem is sejtjük egymásról, hogy ki mitől is fél. Félni, szorongani – nagyon rossz. Még a rövid ideig tartó félelem is szörnyű, de a hosszan tartó kínzó félelem talán még rombolóbb. George Orwell híressé vált könyvében, az 1984-ben, ír egy szobáról, a 101-es szobáról, amelyben minden ember számára ott van elrejtve az, amitől a leginkább fél. Tavaly több alsós osztályomban név nélkül leírhatták a gyerekek, hogy azután egymással is megosztuk ezt: mitől félnek a leginkább? Ami elgondolkodtató: senki sem hagyta üresen a kiosztott papírt. A legtöbbször a sötétség fogalma került a kis fehér lapra. Kislánykoromban én is rettettem attól, hogy nyilvánosság előtt, például az osztályom előtt kelljen megszólalnom, felelnem. Még arra sem voltam képes, hogy egy verset elszavaljak április 4-én, vagy március 15-én, ahogy ezt a normális osztálytársaim vidáman megtették. Biztosan nem véletlen, hogy ehhez képest olyan elhívatást kaptam, ahol naponta emberek előtt kell beszélnem, olykor százak előtt. Néhány évtizede bizonyosan leszédültem volna a szószekekről; teljesen lehetetlennek tartottam volna, hogy ott álljak.

Hiszem, hogy Isten ma is, most is, pont azért ad elénk két olyan élettörténetet, ahol a betegség miatti rettegés és szorongás teljesen eluralkodik ezeken az emberen, hogy lássuk: Őneki semmi sem lehetetlen, mert segíteni szeretne rajtunk, mert gyógyítani szeretné az életünket. Isten gyógyító szeretetét kell elfogadnunk ahhoz, hogy legyőzzük a félelmeinket. Vallom, hogy egyedül az Úr tudja meggyógyítani azokat a félelmeinket, szorongásainkat, melyekről talán senki más nem tud, csak Ő egyedül.

A fobia görög eredetű szó. Felsorolni sem egyszerű hányféle fobia élhet emberi lelkekben. Hogy csak a legismertebbeket mondjam: klausztofobia, agorafobia, demofobia (tö-

megiszony), aquafobia és még sorolhatnám, van vagy ötvenféle... Hiszem, hogy egyedül Isten tudja meggyógyítani a különféle fobiákat (a görög eredetű szó félelmet jelent), amire a világban Önélküle élők olyan sokszor nyugtatókban vélik a megoldást. Jézusnak hatalma van arra, hogy megmutassa, hogyan győzhet bennünk félelmeink felett az Ő békessége.

Most pedig nézzük meg együtt a történet főbb vonásait:

A kezdő sor is sokat sejtet: „Jézus ismét átkelt hajón a túlsó partra...” – mielőtt át akarnánk lépni ezt a mondatot, időzzünk el felette egy pillantásra. Soha ne felejtsük, hogy Jézus valóban a túlsó partról, abból a titokzatos másik világból érkezett el hozzánk. A Szentírás gondolatai Isten gondolatai, melyek Szentlelkének segítségével nyílnak meg a hívő értelme és szíve előtt, és mutatnak meg valamit számunkra ebből a csodálatos világból: Isten Országából.

Ezután szinte filmszerűen peregnek előttünk az események: látjuk magunk előtt Jairust, a zsinagógai elöljárót, hithű írástudót – a törvény tisztelőjét –, ahogy feldúltan, fájdalomtól, félelemtől elgyötörtén borul Jézus lábai elé, és kéri segítségét. Mint minden ember, ki a világra született: Jairus személye is bonyolult és összetett. Mint zsidó főember, írástudó, azok közé kellett volna tartozzon, akik fogcsikorgatva üldözik és szent borzalommal ítélik el ezt az egyszerű ruhába öltözött vándorprédikátort, akit a tömeg felbolydulva követ.

Jairus azonban nemcsak zsinagógai tisztviselő volt. Hanem volt ennél egy sokkal fontosabb „hívása” is: Jairus édesapa volt, egy tizenkét éves kislány apukája – és e leánya haldoklott. Jézust nem a zsinagógai tisztviselő keresi itt, hanem az édesapa, aki retteg, gyermekéért remeg, és már csak abban tud bízni, hogy e titokzatos prédikátor, gyógyító segíteni fog. Az édesapa borul le Jézus lába elé. S az Úr – aki mindig a szíveket nézi –, felkel (Máté evangélista hozzáteszi ezt a nagyon fontos szócskát), és elindul. Vajon mi magunk le

tudunk-e borulni így másokért, hogy gyógyulásért, segítségért kérjük az Urat?

A másik szereplő egy névtelen asszony, vagy legalábbis nem tudjuk a nevét. Betegsége viszont nem marad előttünk titokban. Szörnyű betegség ez. A női nem képviselői nyilván tudjuk, hogy havonta mennyi kellemetlenséggel jár az a bizonyos hét, a tiszt-

tulás időszaka, de hogy milyen lehet folyamatosan, tizenkét éven át megélni ezt, azt még mi sem tudjuk elképzelni. Teljesen érthető, hogy akár csak Jairus, ez az asszony is félelemben, rettegésben éli mindennapjait. Itt nem olyan sokszzerű, ütős a rettegés, mint Jairus esetében, aki lánya életéért remeg. Másféle félelem ez: Ez a névtelen asszony tartós szorongásban, hosszantartó csüggesztő aggodalomban él, immár tizenkét esztendeje. Mindkét állapot borzasztó lehet.

Ami elgondolkodtató számunkra: Jairusnak és ennek az asszonynak találkoznia kellett, ha csak egy pillanatra is. Találkoznuk kellett mégis, mert ezzel a találkozással Isten szemében célja van. Rögtön feltűnik, hogy két nagyon különböző ember élete fonódik össze a történetben erre a rövid pillanatra. Olyan ez a találkozás, mint amikor teljesen ismeretlen emberek egy kórterembe kerülnek, felsorolhatatlanul sok közöttük a különbség. Vannak azonban közös pontok is, mint például a szorongás, a kétségbeesés, a félelem, vagy a betegségből való gyógyulás vágya.

Két nehéz életsors. Egyiké sem volt könnyebb a másiknál. Sorsok, életek kapcsolódnak össze egy iskolában is, egy osztályban. Van, akivel szorosabban, egy életre szólóan, vannak olyanok is, akikkel csak futólag, csak egy ponton, egy gondolat erejéig, mégis Isten előtt fontos, hogy pont így történik.

Sorsok, életek kapcsolódnak össze. Sokszor alaptalanul azt gondoljuk: a másik embernek könnyebb. Talán titokban irigyeljük is, cserélnénk vele. Azonban sokszor nem is sejtjük, hogy min megy igazán keresztül, mi lakik ott mélyen a szívében. Tegyük fel, az iskola udvarán futod a köröket, fáradtan, szomjasan, szívesen cserélnél egy társaddal, akiből csak annyit látsz: ül a félműködésben egy padon. Azt azonban nem is sejtöd, hogy éppen egy pokoli fejfájás miatt ül ott, és boldogan cserélné-

veled, aki a köröket futod egészségesen. Talán láttátok már azt a rövidfilmet a kisfiúról, aki irigyli a gazdag, szép ruhába öltözött fiút, aki a parkban üldögél a padon, míg ő szakadt, lyukas cipőben megy a parkba és ül ugyanarra a padra. A szegény fiú egyetlen vágya: hogy cseréljen a gazdag fiú sorsával. Kívánsága teljesül: azonban kiderül, hogy a gazdag fiú lába béna volt, magától nem tudott soha hazamenni, csak ha a kerekesszékekben a szülei hazatolták.

Jairus és az asszony történetének első kapcsolódási pontja a betegség, a halál miatti félelem és a szorongás. Ez az első állomása az útnak, melyen a történetet olvasva végigvezet Istenünk. Azonban ne maradjunk végleg ennél az állomásnál. A félelem csak az első, ami összekapcsolja egy pillanatra a két emberi sorsot. Ami ennél sokkal fontosabb és számunkra is többet ad: a két ember sorsának valódi közös pontja a Jézussal való találkozásuk. Az a csodálatos üzenet, hogy van egy még szebb és fontosabb kapcsolódási pontjuk: mind a ketten hinni akarnak. Hinni abban, hogy Jézus tud segíteni. Hinni abban, hogy már egyedül csak Ő tud segíteni. És ez nemcsak amolyan „hiszem és elvagyok”, ez a lélek kétségbeesett kapaszkodása, hite, mint amikor egy szalmaszálba kapaszkodik a fuldokló, mint amikor ettől függ az élet. Reménytel teli hit ez, és kizárólagos hit, mind Jairusé, mind pedig az asszonyé.

Természetesen – ahogy minden ember azóta is –, ők ketten is másként élik meg hitüket. Jairus leborul, és mindenki előtt zokogva, kétségbeesetten kéri a segítséget. Megalázkodik Jézus előtt. Az asszony pedig a félhomályban, reménykedve, titokban várja a csodát. Abban azonban közös e két ember, hogy egyedüli reményük csak Jézus.

Jézus pedig mindkettőjüknek segít. Azonban mind a kettőjüknek próbát kell kiállnia. Ez a próba – mint minden próba – is őértük van. Azért van, hogy a hitük erősödhessen. Jairus próbája a hit egyik legnagyobb próbája: az idő. Bár azonnal indul Jézus, ott van vele, Jairusnak mégis várnia kell. Mi általában egyáltalán nem szeretünk várni. Azt szeretjük, ha azonnal válaszol, és segítséget kapunk. Ha rögtön, amikor imádkozunk, úgy lesz, ahogyan kérjük. És ha mégsem úgy alakul, ahogyan kérjük, akkor kétségbeesünk. Pár nappal ezelőtt kisfiam, Marcica – öt és fél éves –, a hite erős, gyermeki hit, izgatottan ezt mondta nekem: Mama, tudom, hogy ma vihar lesz (nagyon szereti, amikor dörög az ég, és összebújva nézi a családot a villámlást), mert kértem Istent, hogy legyen. Hú, nagyon izgultam, hogy törés lesz drága gyermeki hitében, de valahogy meg kellett neki mondanom, hogy Isten jobban tudja, mikor jön el a viharok ideje, és ettől még szereti őt, és meghallgatja az imáit. És ő megértette. Bárcsak ezt mi, akik kicsit idősebbek vagyunk – mi is megértenénk.

Jairusnak meg kellett tanulnia várni. Mert Jézusnak útközben még más dolga akadt. Egy másik nyomorult sorson kellett segítenie. Milyen feszült pillanatok lehetnek ezek az édesapa számára. Azután a legvégsőbb kétségbeesés és reménytelenség – mire odaérnek, a

kislány már meghalt. Ekkor hangzik fel az Úr örökérvényű mondata: „Ne félj, csak higgy!” (Mk 5.36)

Ne félj, csak higgy! Tudjátok ez a mondat azóta is él. Emberek millióinak segített már általa Isten. A legvégsőbb kétségbeesésből menekültek már meg azok, akik ebbe a mondatba bele tudtak kapaszkodni. Isten segített ezen a mondaton keresztül. Mert minden félelem egyetlen és tartós ellenszérűmát adja általa az Úr: Ne félj, csak higgy! Hidd, hogy nem vagy egyedül. Hidd, hogy az Úr látja félelmeidet, szorongásaidat, és segíteni szeretne. Engedd, hogy meggyógyítson! Jézusnál senki nem tudta jobban, mit jelent a félelem. Ő a Gecsemáné kertjében a halála előtti éjszakan olyan mélységeket élt át, hogy véres cseppek hullottak le a homlokáról.

Amikor Jairus kislánya halálhírért hallja, akkor hangzik el számára és számunkra is ez az üzenet. A legnagyobb mélységben: Ne félj, csak higgy! Jairus még ekkor is hiszi: Jézus segíteni fog. Hiszi, hogy csak Ő tud segíteni. És hite dacolt az idővel, most pedig dacolt a lehetetlennel. És Jézus megmutatja neki, hogy Istennek semmi sem lehetetlen.

Az asszonynak is próbát kell kiállnia. Ő szerette volna titokban tartani, ami élete terhe, fájdalma. Nyilván szégyellte is betegségét. S az Úr nem azért szólítja elő, hogy kitergetve szégyenét megalázza. Ellenkezőleg! Pontosan felemelni akarja azáltal, hogy ez az asszony megtanulja bátran felvállalni önmagát, és felvállalja a teljes igazságot. Figyeljük csak meg a sorrendiséget: előbb gyógyult meg ez az asszony a betegségéből (mihelyest hittel megérintette Jézus ruhájának szegélyét, „Azonnal elapadt a vérzés forrása, és érezte testében, hogy meggyógyult a bajából”), s utána kezd el vele beszélgetni Jézus. Miért? Azért mert a gyógyulását követően meg kell ismernie, hogy ki gyógyította meg, és máskor előtt is fel kell vállalnia, ami vele történt.

Sokszor átélünk csodákat, ha Istenben bízunk. Azután mégis valahogy elhallgatnánk a dolgot. Pedig, ha fel merjük vállalni – mint ahogyan ez az asszony tette –, hogy másokkal is megosztjuk: akkor az magvetés. A hit élő magjának elhíntése azok között, akik között élünk, hogy az ő hitük is növekedhessen.

Én nem tudhatom, mi van a szíved mélyén. Nem tudhatom, hogy mitől félsz leginkább, mi az, amitől rettegsz, és talán senkinek nem mondtad meg el. Azt azonban tudom, hogy ha Jézusnak öntöd ki a szívedet, ha Vele osztod meg, ha ebbe a szalmaszálba úgy kapaszkodsz, mint a fuldokló, akkor csodát fogsz átélni: a gyógyulás csodáját. Mert Istennek van hatalma arra, hogy meggyógyítson és legyőzze a félelmeidet. Neki van erre hatalma, de Ő azt akarja, hogy ezt Te is hidd. Teljes szíveddel.

A felnőtt, érettebb hit már azt is tudja: az Úr nem mindig és nem pont úgy segít, ahogyan azt mi elképzeljük, és sokszor a legnagyobb próba, amikor azt veszítjük el, amit szeretünk, de hiszem és vallom, hogy akiért hittel imádkoztál, és leborulva kérted, hogy az Úré legyen, az nem marad meghallgatás nélkül, és Isten Országában még találkozni fogtok.

Sebestényné-Jáger Orsolya lelkipásztor ■

2017. február 26. és március 3-a között Isten kegyelméből részt vehettünk Mátraházán a presbiterek és gyülekezeti szolgálók hagyományos tavaszi konferenciáján. Jó volt együtt lenni, más gyülekezetek tagjait megismerni, testvérekkel beszélgetni, gyülekezeteik örömét, nehézségeit megismerni, egymást erősíteni hitben és léleken. A teljesség igénye nélkül szeretnénk átadni az ott kapottakat gyülekezeteinknek, testvéreinknek az Úrban, az olvasóknak.

A konferencia vezérigéje: „Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (János 1,1). A hét témája – kapcsolódva a Reformáció 500 éves jubileumának rendezvényeihez –: „A reformáció múltja, jelene és jövője”.

A hét során minden este 19 órától Gergely Szabolcs isaszegi református lelképásztor evangelizációját hallgathattuk a kapcsolatainkról. Arról, hogy:

- élő hittel lehetek kapcsolatban Istennel Jézus Krisztus által;
- élő hitet Jézus Krisztus ajándékoz, amikor megszólít;
- a kapcsolatot ápolni kell, csendességet tartani, igeolvasás, imádság által;
- Spurgeon prédikációjából hozott fel egy példát: „ott lehet jól csendességet tartani, ahol magad után tudod húzni a létrát,

MÁTRAHÁZÁN VOLTUNK

mint a szolgáló, aki felmászott a padlásra, és maga után húzta a létrát, hogy ne zavarhassa senki a csendességében;

- kapcsolataink akkor jók, ha Istennel való kapcsolatunk Jézus Krisztus által rendezett, és ez kihat a további kapcsolatainkra is;
- oda küld áldást az Úr, ahol rendezettek a kapcsolataink;
- Jézus Krisztus a velünk való kapcsolatba behalt.

A kapcsolatok pillérei:

► **szeretet:**

- először Istent szeressem, aztán tudom isteni szeretettel szeretni a másikat;
- Isten legyen az első helyen az életemben;
- a gondoskodó szeretet tettekben nyilvánul meg.

► **bizalom:**

- legtörekenyebb része a kapcsolatainknak;
- a féltékenység, hűtlenség megtöri a bizalmat;

► **tisztelet, megbecsülés:**

- „...aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya” (Jn 12,26);

► **megértés, megismerés:**

- képmutatás nélküli legyen;

„...aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya” (Jn 12,26)

- fontos az őszinteség;
- ismerem és folyamatosan megismerem a másikat.

Megerített az is, amikor arról beszélt lelkipásztor testvérünk, hogy a testünk mellett mennyire fontos, hogy lelkünket ápoljuk, karban tartjuk (imádság, igei alkalmak, igelovlás), ugyanis amikor a test elporlik, a lelkünk fog megállni az Úr előtt, mert lelkünkkel kapcsolódunk Istenhez.

Dr. Kodácsy Tamás dunakeszi lelkipásztor „Luthertől Kálvinig – Református hitelveink kialakulása” címmel tartott vetítéssel egybekötött érthető, világos előadást.

Kiemelkedett az alkalmak közül Steinbach József püspök úr előadása, melynek témája: „Református jelenünk, jövőképünk”. A 2Korinthus 2,12-15 alapján kezdte előadását:

- az evangéliumhoz kötött szolgálatról;
- a helyhez kötött szolgálatról – ahova Isten állított, ott szolgálunk, ott állunk helyt buzgón, folyamatosan;
- a szóbeli bizonyágtétel fontosságát emelte ki, hogy az evangélium eljusson az emberekhez igehirdetés által – „*mint aranyalma ezüsttányéron, olyan a helyén mondott ige*” (Péld 25,11);

■ hiteles életünk legyen, nem tökéletes, ábrázolódjon ki rajtunk Krisztus;

■ bízunk az Úrban, mert Ő cselekszik, ezt ne feledjük el.

A mostani érték- és értelemvesztett világban, amikor a Tízparancsolatot másképpen vagy sehogyan sem értelmezik az emberek, az egyház legyen kész, és figyeljen oda a hagyomány és megújulás arányára (Zsid 12. rész).

A jelenünket tekintve is sok hasznos útmutatást kaptunk:

- a lelkipásztorok tegyék a dolgukat a munkatársaikkal együtt;
- a hívó ember nem sértődhet meg;
- a gyülekezet szeresse a lelkipásztort, imádkozzon érte;
- együtt buzogjanak a lelkész és munkatársai, szem előtt tartva az Úr ügyét;
- legyen rend – egyházfegyelem –, minden ékes szép rendben történjen gyülekezeteinkben.

Az előadást az 1Korinthus 15,58 versével fejezte be a püspök úr: „Azért szeretett atyámfiai, álljatok erősen, rendíthetetlenül buzgólkodva az Úr dolgában, tudva, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.”

Áldja meg az Úr a szervezők munkáját, hogy még sok ilyen alkalom lehessen Mátraházán. Soli Deo Glória – Egyedül Istené a Dicsőség!

Benedek Ferenc és neje, Júlia ■

Testvéreim az Úr Jézus Krisztusban, nagyon köszönöm a megtisztelő meghívást. Három nagy területben fejteném ki a témát: „Református egyházunk jelene és jövője”, majd negyediknek egy rövid exkurzust is mondanék.

I. IGEI, TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

Az első az igei, teológiai alapvetés. Számomra a téma kapcsán egy meghatározó ige a 2Korinthus 2,12 versétől kezdődő néhány igevers. Bár nem klasszikusan idevonatkozó igezakasz, az én számomra azzá lett:

„Amikor pedig megérkeztem Tróászba a Krisztus evangéliumának hirdetésére, bár az Úr kaput nyitott előttem, nem volt nyugalma lelkemnek, mivel nem találtam Titusz testvéreimet. Ezért elbúcsúztam tőlük, és elmentem Macedóniába. De hála legyen az Istennek, aki a Krisztus ereje által mindenkor diadalmenetben hordoz bennünket, és ismeretének illatát terjeszti általunk mindenütt. Mert a Krisztus jó illata vagyunk az Isten dicsőségére...”

Evangéliumhoz kötött szolgálat

Mit tanulhatunk meg ebből református egyházunk szolgálatára nézve, ami összefüggésben van a jellel és a jövővel? Először is megtanulhatjuk, hogy az egyház szolgálata – és a Reformáció 500 kapcsán fogalmazzunk így –, az Ige egyházának szolgálata mindig evangéliumhoz kötött szolgálat, és hogyha ezt komolyan vesszük, akkor az Isten megáldja a mi szolgálatunkat, és cselekszi majd a jövőt. „Amikor megérkeztem Tróászba a Krisztus evangéliumának hirdetésére...” Mi az evangélium? Isten Jézus Krisztusban testet öltött, eljött közénk, megváltott bennünket, megszabadított a bűntől, a betegségtől és a haláltól, az örök élet távlatába helyezte a földi életet, és az örök élet távlati teszik igazán értelmessé, szolgálatban állóvá ezt a földi életet. Vagyis – ahogy Bonhoeffer mondja – a túlnani az, ami megáldja az innenit. Viszont fordítva is feltehetjük a kérdést: Van-e értelme az inneninek a túlnani nélkül? Ez nemcsak egy filozófiai kérdés.

Nekünk adatott ez a tágas tér, az evangélium örömhíre, s egyre inkább zavar az, hogy igehirdetésekből, bizonyágtételekből, de hivatalos megnyilatkozásokban is egyre halkabban szólal meg az örök élet, a túlnani reménysége, az erről szóló bizonyágtétel. Figyeljük meg, hogy az evangéliumot is mindig csak erre a világra nézve fogalmazzuk meg, ami természetesen nagyon fontos, de a túlnani nélkül nincs áldás az innenin.

Tehát valljuk, hisszük, hogy az Ige egyházának szolgálata mindig Jézus Krisztus evangéliumához kötött szolgálat. Megváltott emberek vagyunk, üdvösségünk van, Ő állított bennünket szolgálatba, és ez az örömhír járja át az életünket. Ez egyébként egy hermeneutikát, egy írásmagyarázati módot is ad, hogy hogyan nyúljunk a teljes Szentíráshoz. Valljuk azt – amit a nagy elődeink is vallottak –, hogy az Írás önmagát magyarázza, és mindig megérkezik Jézus Krisztushoz, az evangéliumhoz, az örömhírhoz.

Adott helyhez kötött szolgálat

Másodszor az Ige egyházának szolgálata egy adott helyhez kötött szolgálat. „Amikor megérkeztem Tróászba...” Majd Pál apostol továbbment Macedóniába, tehát hol Tróászban, hol Macedóniában – ahová az Isten állított bennünket, ott van szolgálatunk. Ez értendő házasságra, a kis gyülekezetre: a családra, értendő a munkahelyre, a településre, a gyülekezetre, és rajzolhatnám tovább ezeket a koncentrikus köröket, amely egyre inkább tágul. A lényeg az, hogy szabaduljunk meg mindenféle görcstől: az élő Isten nem a világ összes nyomorúságát kéri rajtunk számon, hanem elsősorban azokat az embereket, akik közé helyezett bennünket. Az adott helyen kell első rendben helytállni. Ne akarjunk addig távolabbi helyek, egyházi kérdések problémáiról gondolkodni, amíg a saját háza népünket nem tudjuk igazgatni.

Folyamatos szolgálat

A harmadik, ami kiderül az igéből, hogy a szolgálatunk folyamatos szolgálat. Ez számomra nagyon fontossá lett, amit az

apostol így fogalmaz meg ebben az igében: „nem volt nyugalma lelkemnek”. Hozzáteszi ennek okát is: „mivel nem találtam Titusz testvéremet”. Ebben benne van egy pásztoráció: akik ránk bízattak az adott helyen, azoknak személyes számontartása, állandó személyes kapcsolattartás velük. De ennél többről van itt szó. Nem volt nyugalma lelkemnek – mert izgat az ügy, amely rám bízott, és szívem utolsó dobbanásáig, amíg élek, amíg ép az értelmem, addig izgat az ügy. Szent, buzgó (de nem túlbuzgó) szenvedélyel.

Rendkívül bánt az, amikor ezt nem látom lelkipásztorokon. Ebben a szolgálatban nem lehet elfáradni. Ez egy folyamatos, 24 órás szolgálat. Vannak hullámvölgyek természetesen, de nagyon fontos az, hogy folyamatosan izgasson az ügy, mert az Isten arra méltatott bennünket, hogy az Ő eszközei lehetünk. Imádkozzunk azokért a lelkipásztorokért, de mondhatnám gondnokokért, presbiterekért, akik még nincsenek ezen az úton, vagy akik belefáradtak a szolgálatba!

Szöbeli bizonyágtételhez kötött szolgálat

Amit pedig még megtanulhatunk ebből az igazsakaszból a jelenre és a jövőre, az egyház szolgálatára nézve, hogy az Ige egyházának a szolgálata első renden szóbeli bizonyágtételhez kötött szolgálat. „Amikor megérkeztem Tróászba a Krisztus evangéliumának hirdetésére...”. Ahogy Pál apostol mondja a Római levélben: a hit hallásból van – Isten Igéjének hirdetése által. Az igehirdetés által. A szóbeli keresztyén bizonyágtétel által. Milyen gyönyörű, hogy Istennek úgy tetszett, hogy a gyarló, töredékes, sokszor unalmas, megbicsakló emberi beszéd által jelölje ki azt az utat, hogy az evangélium eljusson az emberekhez.

És mi ezzel szemben... Úgy tűnik, mint ha az Ige egyháza egyre inkább szeretné a posztmodern korban az igehirdetést kiváltani

valamivel. Legyen még valami más is, amiben mindig ott van az a veszély, hogy emberi technikákkal, módszerekkel, praktikákkal próbálunk hatni, és nem pusztán az igehirdetés

által. Gyönyörűséges a mi református liturgiánk, amit én nagyon szeretek, de ha az igehirdetés nem szól (bár én hiszem, hogy mindig szól, mert ha imádkozunk Szentlélekért, akkor szól), akkor mi marad még? Mivel mehetnek el, mert a liturgiánk nem olyan gazdag, hogy az önmagában valamiféle töltetet adhatna. Az is adhat, ha komolyan vesszük az *aranyalma ezüstányéron* elvet (hogy meg tudjam mondani konkrétan, hogy miért volt jó, vagyis ne csak érezzem ezt a jót, hanem meg tudjam fogalmazni, hogy miért volt jó: mit kaptam, mi az üzenet, amit alát-

hagyás után be kellett ugranom a hittanórán. Nem tudtam semmivel készülni. Nem tudtam már azt sem, mi az elvárás, hogyan kell szemléltetni, játszani hittanórán a gyerekekkel, applikálni az adott anyagot, erre már kivetítéstől, daloktól, énekektől, gitár, mindenféle módszert alkalmaznak (helyesen), de mindez akkor nekem nem állt rendelkezésemre. Egyszerűen a szó maradt, a beszéd. Elmondtam egy bibliai történetet, és azt vettem észre, hogy ezeknek a gyerekeknek ez a módszer új. Annyi audiovizuális inger éri őket, hogy nekik már a beszéd nem inger. Kocsányon függő szemekkel figyeltek és hallgattak rám, és akkor hálát adtam: Uram, köszönöm. Te gondoskodsz arról, hogy a Te Igédnek e tekintetben is igaza legyen, hogy az evangélium kommunikálása első renden szóbeli bizonyágtételhez kötött szolgálat.

Hiteles élethez kötött szolgálat

De szolgálatunk nemcsak szóbeli bizonyágtételhez, hanem – amit még hozzáfűz az apostol fontos kitételként – hiteles élethez kö-

tött szolgálat is. A „Krisztus jó illata vagyunk az Isten dicsőségére”. A hitelesség nem tökéletességet, nem valami perfekciót jelent. Amíg ebben a testben élünk, addig nem leszünk tökéletesek, addig bukácsolunk, de – Kálvint idézve – a megszentelődés útját járjuk, és Isten segítségével egyre inkább feltisztul az életünk. A hitelesség azt jelenti, hogy minden tudott, és nem eltitkolt, és imádságban letett nyomorúságaim ellenére is Isten hitelessé formál, mások számára példává, jó illatú formál.

Mit látnak azok, akik ránk tekintenek? Egyéni és közösségi értelemben – látják-e rajtunk a Krisztus arcát? Kiábrázolódik-e bennünk a Krisztus? Vegyük komolyan, hogy az Ige egyházának szolgálata a hiteles élethez kötött szolgálat is.

És a többi?

Ugye milyen gyönyörűen összefoglalja ez az egyébként nem klasszikus igé mindazt, amit az Ige egyházának szolgálatáról tudni kell!? Hogy az Ige egyházának szolgálata az evangéliumhoz, egy adott helyhez kötött folyamatos szolgálat, amely a szóbeli bizonyágtételben és a hiteles életben ölt testet!? És a többi? A többi – ami majdnem minden, igazából minden –, az Úrra bízhatjuk. Az eredményt az Úrra bízhatjuk, mert Ő cselekszik. Az eredményt Ő adja meg. A statisztikák, a számok nem jelentenek teológiai kategóriát. Az Isten cselekszik, a növekedést Ő adja. Milyen gyönyörűségesen fogalmazza meg ezt Pál apostol, hogy az Úr kaput nyitott előttünk, és diadalmenetben hordozott bennünket. Pedig milyen korban, milyen ellenállás, milyen nehézségek és milyen körülmények között vitte akkor Pál az evangéliumot szerte az akkor ismert világon!

**BALOG MIKLÓS
IGEHALLGATÁS**

Kenyérként add, Uram, örök Igédet,
Míg bennem a kenyérharc elpihen!
Tudom, szavad most épp nekem izen.
Tegyen raboddá, mint igaz igézet!

Élet legyen bennem, ne csak idézet!
Ne bosszantson, ha éle eltalál,
S ne örvendjek, ha éppen másra áll,
Ne untasson, ha újra jóra készitet!

Adj hozzá mindig jól halló fület,
Ha engem szólít, ne legyen süket,
Szerinte élnem az én érdekem!

Igéd nélkül nem volt, s nincs s nem lesz élet!
Ez ad neki roppant jelentőséget.
Ezért hallgatlak most: beszélj velem!

**II. HELYZETFELMÉRÉS
A JELENRŐL
(AZ EGYHÁZ KIHÍVÁSAI
A 21. SZÁZAD ELEJÉN)**

Az igei, teológiai alapvetés után következzen egy szerény helyzetfelmérés a jelenünkről. De nem az egyház állapotáról, mert az indirekt módon nyilvánvaló lesz, hanem ebben a helyzetjelentésben arra a jelenre utalva szeretnék szólni, amiben benne élünk: a Dunántúlon, Dunamelléken, a Magyar Református Egyházban, a Kárpát-medencében, és főként a jóléti nyugati társadalmakban. Nem vagyok szociológus, egyszerű lelkipásztor vagyok, most egy ideig egyházvezető, de nyitott szemmel járom a világot, és ez alapján fogalmaztam meg három altételt, melyekben próbáltam összefoglalni, hogy milyen helyzetben vagyunk, és melyek azok a komoly kihívások, amelyek elé állított bennünket az Isten a 21. század elején.

Életmódváltás

Az egyik így nevezhető: életmódváltás. Egy hatalmas életmódváltás részesei vagyunk. Csak kapkodjuk a fejünket, annyira változik körülöttünk a világ. Egészen más kontextusban vagyunk, mint akár öt vagy tíz évvel ezelőtt. Soroljak néhány konkrétumot? Például az a kommunikációs robbanás, amit átélünk. Egy kis faluvá lett a világ, de közben olyan ingerek érnek bennünket, amik feldolgozhatatlanok. Folyamatosan jönnek az e-mailek, átveszi a kommunikációt a világháló, aminek számos áldása van, de ugyanakkor, amikor este az ember fáradtan hazaér, és legördítve a saját e-mail rendszerét több tíz vagy száz e-mail találja meg, akkor ez egy egészen más helyzetet teremt. Felgyorsult a világ, tele vagyunk ingerekkel, ezért – figyeljük csak meg – mindenki sokkal nyugtalanabb, türelmetlen, ideges, néha ugrásra kész állapotban van. Próbálunk viselkedni, de tele vagyunk feszültséggel, és ez a gyülekezeti tagjaink is látszik.

A másik oka az, amit urbanizációnak nevezünk. Noha a fogalom régóta ismert, és igazában közhely, de hogy ez valójában

mekkora probléma, azt talán még fel sem fogjuk. Az emberek, a fiatal generáció elvándorol a kistelepülésekről, nem látjuk a vidék jövőjét. Már a kisvárosok helyzete is kérdéses. Pápa ott van a semmi közepén, Veszprémtől, Győrtől is távol. A megszentelt hagyományokra építünk, felújítjuk az örök-

séget, csak nem tudni, hogy mi lesz ott, mert Pápáról is elmennek a fiatalok. A Dunántúlon három nagyvárost tartanak komolyabban számon, ezek: Győr, Székesfehérvár és Pécs. Az utóbbi már a Dunamelléki Egyházkerülethez tartozik. A volt hittanosaim Balatonalmádiból rendszeresen járnak fel dolgozni Budapestre. Egy olyan mobilizációs irány indult meg, melyet képtelenek vagyunk követni.

Miközben a településszerkezet teljesen megváltozott, Dunántúlon a református egyház abszolút a vidék egyháza, vidéken van az összes épített örökségünk. A kis falvakban minden településnek megvolt a temploma, parókiája és a lelkipásztora. Most azonban nem tudunk mit kezdeni ezzel az óriási épített örökséggel. Feladni nem akarjuk, ez hűtlenség lenne, a vidék jövőjét viszont nem látjuk. Akik beáramolnak a városokba, azokat nem tudjuk nyomon követni.

Van itt még egy óriási probléma. A legutóbbi népszámláláson 4 és fél millió volt azoknak a száma, akik a felekezeti hovatartozással kapcsolatos kérdésre vagy nemmel feleltek, vagy nem feleltek. És most itt tekintünk el attól, hogy a tíz évvel ezelőtthez képest máshogy volt feltéve a kérdés, vagy nem volt jól feltéve. Mégis az történik, hogy amikor óriási költséggel új gyülekezeteket hozunk létre nagyvárosokban (Győrben most már a harmadikat), és megyeszékhelymissziót, meg azért a kisvárosi missziót is erőltetjük, mégsem érünk el több ember, hanem ugyanannyi ember két hely helyett négy helyre jár. Még nagyobb probléma, hogy ezt az egyre növekvő 4 és fél millió embert nemcsak a történelmi egyházak, hanem a kisegyházak sem tudják elérni. Egymástól halásszuk el az embereket. Gyülekezet gyülekezettől, egyházak egyházaktól. Vannak missziói programok, de hogyha az eredményt pusztán statisztikailag nézem, akkor azt látom, hogy a missziós módszerek nem válnak be. Hatalmas kihívások ezek.

És egy újabb közhelyes fogalom, de nagyon nagy probléma: a szekularizáció. A gyökértelenség, az elvilágiasodás. Erre is ugyanúgy érvényes, hogy a 4 és fél millió embert nem találjuk meg. Hol van ebben az egyház, a lelkipásztor presztízse? Olyan

érdekes, hogy a protestánsok, a protestáns egyházak nem tudnak olyan nyilatkozatot adni, amelynek az ingerküszöbe elérné az országos média ingerküszöbét. Vagy nagyon ritkán. Sőt, ha nemzetközi konferenciák vannak nálunk, európai egyházak konferenciája, vagy EVT (Egyházak Világtanácsa – a szerk.), ezekkel sem érzük el az országos ingerküszöböt. Mi legfeljebb nagy ünnepeken, egy-egy sorral jelenünk meg.

Értékvesztettség

De továbbmegyek, a másik hatalmas kihívás: az értékvesztettség. Nincsenek meghatározott értékek, irányok, pedig tudjuk, hogy a meder nélküli folyó micsoda rombolásokat tud végezni. Mi valljuk, hogy van olyan kultúrától független örökkévaló értékrendszer, amely az egész világon vitathatatlan. A Tízparancsolat például ilyeneket fogalmaz meg. Síre teszi az életünket, hogy egy másik pontra elérkezzünk, hogy úton legyünk, hogy hazaérkezzünk. Enélkül az értékrendszer nélkül ebben a világban nem lehet normális és teljes életet élni, ez Isten által kialakított, az Isten Igéjében kijelentett értékrendszer.

Most szándékosan nem az Isten Igéjéből szeretném ezt igazolni. Tudjuk, hogy Immanuel Kant a *Tiszta ész kritikája* után (amely a metafizikája) megírta *A gyakorlati ész kritikáját*, amelyben az etikáját dolgozta ki. Etikája cselekvéstanában a kategorikus imperatívusz kapcsán Kant hangsúlyozza ezeket a vitathatatlan értékeket, és éppen a Tízparancsolatra utal. Kiváló filozófusi logikával igazolja ezeknek a vitathatatlan értékeknek a meglétét – hangsúlyozom –, kultúrától függetlenül.

Azt írja: Fordítsuk meg a parancsolatokat! Ne lopj! Akarhatod-e, hogy mindenki lopjon? Ne paráználkodj! Akarhatod-e, hogy mindenki paráználkodjon? Ne ölj! (Most nem sorrendben mondom.) Akarhatod-e, hogy mindenki öljön? Ne hazudj! Akarhatod-e, hogy mindenki hazudjon? Ne kívánd a másét! Akarhatod-e, hogy mindenki kívánja a másét? Ha megnézzük tehát a másik oldalt is, egyből érezzük, hogy igen, vannak ilyen vitathatatlan, örökkévaló, Istentől rendelt értékek, amelyek mederben tartják (éppen a megérkezés garanciája miatt) az emberi életet.

Ezt mind felrúgtuk. Beszélünk a nagy szabadságról, amiben éljük az életünket, de higgyük el (látjuk, tudjuk, tapasztaljuk), hogy az emberek

szenvednek ettől a bizonytalanságtól, még ha nem is tudják tudatosan megfogalmazni. Hogy nincsenek irányok, nincsenek fix pontok, hogy nincsenek kapaszkodók. Nagyon kíváncsi vagyok, hogy hol fog a húr elszakadni. Mindennek az egyik fő oka az értékvesztés. De hiszem, hogy az Isten – mert Ő gondviselő szeretetével Jézus Krisztus győztes ügyét a kezében tartja – újra megágyaz az evangéliumnak.

Értelemvesztettség

Egy harmadik ilyen diagnózis az értelemvesztettség. Egy lelkipásztor, ha nemcsak igehirdető, hanem pásztor, tehát látogat, beszélget, és számon tartja nyáját, akkor nagyon sok beszélgetést folytat. Lelkigondozói beszélgetéseket is. Ha szeretik a lelkipásztort, vagy akár egy gondnokot, presbitert, és megnyílnak előttük, akkor sok minden kiderül, amik nyilván a mi egyházunkban is gyónási titoknak számítnak. Döbbenetes, hogy az emberek mennyire szenvednek az értelemvesztettségűtől, hogy mennyi a kedélybeteg, mennyi a depressziós. Olyanokról derül ez ki, akikről soha nem gondoltam volna. Olyan tökéletesen játssza egyébként a szerepét, egy életvidám, határozott embernek tűnik, de egyszer csak kér egy beszélgetést, és akkor csak úgy önti rám az egész életét, meg sok mindent, ami benne van. Ilyenkor elcsodálkozom, hogy jó, őrá végképp nem gondoltam volna.

Egyszer felhív egy hölgy, és azt kéri, most azonnal mondjam meg neki, hogy mi értelme van az ő életének úgy, ahogy ő él. Hajnalban felkel, előkészíti a gyerekeket, szétszórja őket óvodába, iskolába. Tíz órát irdatlan feszültségek között végigdolgozik a munkahelyén, ott gyúrik egymást. Utána hazamegy, a férje ugyanezt teszi, otthon kiengedik a gőzt, jól összevesznek, a hétvégén alig bírja magát utolérni a házimunkában... Így kell leélnem az életem? Mi értelme van így az életemnek? És itt még nincs semmi rendkívüli dolog, nincs betegség, nincs nagy próbatétel, nincs háború, ez csak a hétköznapi, egy „jóléti” társadalom mindennapi életéből fakadó értelemvesztettség. Természetesen lehetne ezt fokozni.

Próbáltam nagyon egyszerűen összefoglalni, melyek azok a kihívások, amelyekben nemcsak Magyarországon, hanem Európában is van az egyházunk: az életmódváltás, értékvesztettség és ugyanakkor értelemvesztettség. Amiben benne van persze az is – erről sokat beszélünk –, hogy Európa, amely keresztyén emléken nevelkedett, elfelejtette, hova tartozik. De én hiszem, hogy ezen keresztül és az összes felsorolt diagnózison keresztül is az Úristen újból megágyaz nekünk. Legyünk készen! Az egyháznak ez a feladata, hogy legyen készen, hogy amikor ott van a kairosz, akkor tudja hirdetni az evangéliumot, és mi, akik vagyunk, hűséggel tartunk ki: „Légy hű mindhalálig, és néked adom az életem koronáját!”

(Folytatjuk)

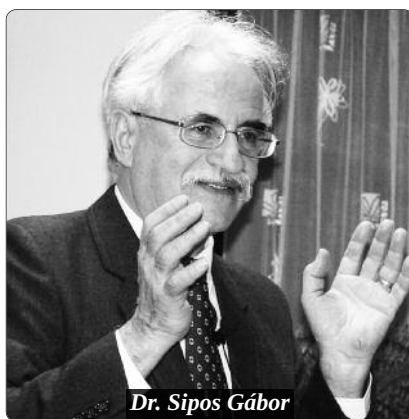
(Steinbach József püspök úr előadása elhangzott 2017. március 2-án, a mátraházi presbitéri / szolgáló konferencián)

REFORMÁCIÓ 500

A Reformáció 500 emlékévé pomázi programsorozata keretében március 25-én gyülekezetünkbe látogatott és előadást tartott DR. SIPOS GÁBOR erdélyi történész-levéltáros, egyetemi oktató, a Magyar Tudományok Akadémia külső tagja, a Kolozsvár Alsóvárosi Református Gyülekezet főgondnoka.

Nyilas Zoltán esperes úr rövid áhítata és Osváth Zsolt presbiter testvérünk bemutatása után Dr. Sipos Gábor kiindulásként elmondta: tudjuk, hogy Luther Mártonnal kezdődött ezelőtt 500 évvel a reformáció, de már korábban elkezdődött ez a folyamat, az 1300-as években Angliában, illetve az 1400-as években Csehországban a husziták mozgalmával. Luther 95 vitapontja (amelyet vagy kiszeggett a wittenbergi vártemplom kapujára, vagy nem – ez mai napig vitatott) tudós teoló-

Dr. Sipos Gábor

gusok számára készült, de kétségtelen tény, hogy előbb Európára, majd később az egész világra szóló mozgalom és változás elindítója lett. A 95 tételben megfogalmazott eszméi német és latin nyelvű vitairatokban, teológiai traktátusokban nagyon gyorsan elterjedtek nemcsak német nyelvterületen, hanem például nálunk is. Luther tételeinek főbb pontjai:

- megigazulás egyedül kegyelemből;
- a szenteket nem imádni kell, hanem az életüket példának tekinteni;
- egyetlen közbenjáró: Jézus Krisztus;

- anyanyelvű istentisztelet;
- két szín alatti úrvacsora: Krisztus jelen van a jegyekben;
- egyszerű templombelső: egy oltárkép, de szobrok nincsenek.

Jóval egyszerűbb, ugyanakkor radikálisabb reformációt fogalmazott meg Ulrich Zwingli Svájcban. A svájci reformáció többé-kevésbé ezen az úton is haladt tovább, de nem annyira Zwingli, hanem inkább Kálvin János munkássága nyomán. A francia születésű Kálvin alapképzettsége jogász volt, csak később lett teológus, de jogászai képzettsége erősen visszatükröződött írásműveiben.

Az a nagy mozgalom, melyet reformációnak hívunk, az egész nyugati egyház megújítását tűzte ki célul, visszavezetvén azt a Bibliái alapokhoz. Ebben a mozgalomban rengeteg vita zajlott, de a leghevesebb viták az úrvacsora kérdése körül forogtak. A helvét irányzat is az úrvacsora kérdésében tért el leginkább Lutheréktől. Luther ragaszkodott a szerezetési igék szó szerinti értelmezéséhez, Zwingli emlékvacsoraként fogta fel, Kálvin, Bullinger és Béza azonban azt vallották, hogy az úrvacsora a krisztusi közösség kifejeződése, mintha mi is ott ülnénk Jézussal együtt, és az Ő kezéből vennénk a kenyérdarabot és a poharat, és közösségekben vagyunk egymással. A svájciak úgy vélték továbbá, hogy templomdíszekre egyáltalán nincs szükség, elég az úrasztala közepén és a szószék, hiszen a prédikáció, az anyanyelvű igehirdetés a legfontosabb. Tehát se oltár, se oltárkép nem kell, sőt Kálvin még az orgonát sem engedte használni, mert az szerinte csak zavarta volna a gyülekezeti éneklést.

Kálvin latinul írt nagy művében, „A keresztyén vallás rendszere” című munkájában foglalta össze és fejtette ki teológiai meggyőződését, melyet hamarosan nemzeti nyelvekre is lefordítottak. Magyarra Szenczi Molnár Albert fordította le, aki a 17. század elején választásos programot csinált abból, hogy a református magyaroknak magyar nyelven nyújtsa át a reformátori alapiratokat.

Érdemes még felemlíteni a kevésbé emlegetett, de nekünk, magyaroknak igen fontos Philipp Melancthon alakját, aki egyetemi

tanártársa volt Luthernek Wittenbergben. Professorként nemcsak egyetemi előadásait tekintve volt kiváló (a magyarok szívesebben hallgatták az ő egyetemi előadásait, mint Luthert), hanem az alsóbb fokú oktatásért is igen sokat tett, kivált a tankönyveivel. Az általa összeállított latin nyelvtankönyvét nagyon sokszor kiadták, és folyamatosan használták. Azért is hívták úgy, hogy „Németország tanítómestere” (Praeceptor Germaniae). Az általa kidolgozott úrvacsoratanátmenet a lutheritól a svájci felfogás felé, és

ilyen alapon dolgozta át az Ágostai Hitvallást is, ez volt a Variata. Magyarországon ez terjedt el, ez az egyik oka, hogy a magyarok hamarabb és könnyebben elfogadták a helvét hitvallást, hiszen Melanchthon tanítványai voltak.

Egy erdélyi reformátort említett ezután az előadó, Johann Honter (Johannes Honterus) reformátorét, aki Bázelen tanult, iskolarektor volt, nyomdát alapított, jó néhány könyvet adott ki, majd az 1530-as évek végétől az ő nevéhez fűződik Brassó és kör-

nyékének a reformációja elsősorban az erdélyi századok között.

A Felvidéken és Nyugat-Magyarországon ugyanolyan gyorsan terjedt a reformáció, főként a németek körében, mint Erdélyben. De a magyarok sem maradtak ki, mert a Partiumban és Kelet-Magyarországon már 1544-ben összeállítottak hittételeket Nagyváradon, majd pedig 1545-ben Erdődön tartottak zsinatot, melyen a Melanchthon-féle hitvallási formulát fogadta el a résztvevő 29 lelképásztor. Ebben az évben hunyt el a „magyar Luther”, Dévai Bíró Mátyás, akinek a felfogása sok mindenben mégis közelebb állt Melanchthonhoz, mint Lutherhez.

Az 1550-es években Kálmáncsehi Sánta Márton Kolozsváron és a Tiszántúlon hirdette az igét a helvét irányzatot képviselve. Ő egy teljesen egyszerű egyházat gondolt megvalósítani: például fakupából úrvacsorázni, egyszerű polgári öltözkémben jámi a lelkészeknek stb. Életútjának érdekessége, hogy korábban, az 1530-as években az erdélyi katolikus püspökségnek a kanonokja volt, és 1538-ban még a középkori tradíciókat védte a segesvári hitvitán. Aztán megváltozott a felfogása. Általában is elmondható a 16. század e forrongó időszakáról, hogy nem olyan formán tértek át egyik vallásról a másikra, mint ahogy azt ma elképzeljük. Eredetileg mindenki nyugati keresztény volt a római pápa fennhatósága alatt, a nyugati keresztény tradícióban nőttek fel, melynek szerkezeti keretei sokáig továbbra is fennmaradtak. De aztán viták, beszélgetések nyomán a lényeg változott meg lassan az emberek gondolkodásában.

Azzal kapcsolatban, hogy sokáig változatlanul éltek tovább a korábbi szerkezeti tradíciók (hiszen a reformátorok nem új szerkezetű egyházat akartak alapítani, hanem a régit megreformálni) érdekes példaként említette Dr. Sipos Gábor, hogy Heltai Gáspárt, aki Wittenbergben tanult, majd 1544-ben Kolozsvárra hívták meg lelképásztornak, halála idején, amikor ő már az antitrinitárius (vagyis unitárius) hitelveket fogadta el és gyakorolta, akkor őt még *plébánosnak* hívták. A 16. században a plébános nem azt jelentette tehát, hogy katolikus, hanem hagyományos középkori elnevezésként maradt meg, de a lényeg megváltozott.

Kicsivel később ugyancsak a Tiszántúlon lépett fel Melius Juhász Péter, akit debreceni lelképásztorok választottak meg. Amikor a reformáció szervezeti keretei is kezdtek kialakulni, akkor a volt nagyváradi középkori püspökség területén jött létre a tiszántúli superintendencia. Ennek nyomán az egész Tiszántúlon és az Alföldön is a helvét irányzatú, svájci felfogású reformáció terjedt el. Mikközben azonban a viták zajlottak, 1541-ben a törökök elfoglalták Budát, és kialakult Magyarország közepén a Hódoltság. Szegedi Kis István a délvidéki évei után már ezen a hódoltsági területen, Ráckeven működött. Ő a legismertebb helvét irányú teológus ebben az időben. Az 1585-ben Bázelen kiadott „Theologiae sincerae loci communes” című munkája kiváló összefoglalója a református teológiának, melyet nyugaton is tankönyvként használtak.

DR. SIPOS GÁBOR

történész-levéltáros

DR. SIPOS GÁBOR kora újkor- és egyháztörténész, levéltáros lelkész családból származik. Érszodorón született 1951-ben. 1974-ben szerzett történelem szakos tanári diplomát a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen. 1977 óta az Erdélyi Református Egyházkerület Gyűjtőlevéltárának (Kolozsvár) munkatársa, főlevéltáros, ahonnan idén áprilisban vonul nyugdíjba.

A kolozsvári Magyar Történelmi Intézet (a BBTE Történelem és Filozófia Karának magyar tagozata) Középkor-, Újkortörténet, Levéltár- és Könyvtártudományi Tanszéke habilitált egyetemi docense. Egyetemi pályáját 1995-ben óraadó tanárként kezdte, 1998-tól adjunktus, 2003-tól egyetemi docens a BBTE Középkortörténelmi Tanszékén (ma Magyar Történelmi Intézet). A szegedi József Attila Tudományegyetem Bölcsészkarán szerzett PhD fokozatot 1998-ban, 2011-ben habilitált a Debreceni Egyetemen. Kutatási területe a kora újkori magyar művelődéstörténet, református egyháztörténet, nyomda- és könyvtártörténet.

Szakfolyóiratokban és konferenciakötetekben több mint száz tanulmánya jelent meg levéltári források alapján. Őt szakembert egybefogó csoport tagjaként rendezte sajtó alá az *Erdélyi református zsinatok iratai 1591–1800* című nagy forráskiadványt, ennek III. és IV. kötete 2001-ben jelent meg. *Az Erdélyi Református Főkonzisztórium kialakulása 1668–1713–(1736)* címen megjelent doktori dolgozata az erdélyi református

egyház sajátos, másutt föl nem lelhető világi-lelkiesi vegyes vezető intézményének, az Egyházfőtanácsnak a kialakulási folyamatát tárta fel, új, a szakirodalomban korábban meggyökeresedett negatív szemléletet reálisabbá tevő képet nyújtva.

Könyvtártörténelmi kutatásainak keretében állította össze *A kolozsvári Református Kollégium könyvtára a 17. században* c. kiadványát (1991), amely fontos adalékokat nyújt a kora újkori erdélyi könyvgyűjtés és könyvhasználat vonatkozásában. Négy tanítványával együttműködve állította össze *A kolozsvári Akadémiai Könyvtár Régi Magyar Könyvtár-gyűjteményeinek katalógusa* c. repertóriumot (2002), amely az itt őrzött hat kollégiumi és egyházi gyűjtemény régi magyar könyveinek szakszerű leírását tartalmazza, hat könyvtártörténelmi tanulmány kíséretében.

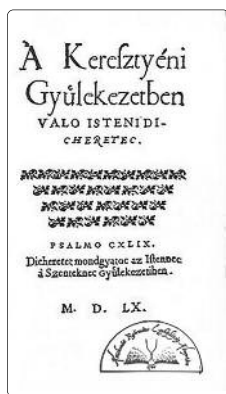
Tudományos tevékenységének elismeréseképpen 2005-ben Károli Gáspár-díjban, 2011-ben Pauler Gyula-díjban, 2015-ben a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetésben részesült. 2015-ben megkapta az Arany János-érmét.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke, tagja a Nemzetközi Magyarságtudományi Társaságnak, az Erdély Öröksége Alapítvány kuratóriumának, a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesületének és az Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde-nek.

2016-tól a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja.

Mindazt, amit a reformátorok tanítottak a Biblia alapján arról, hogy mit kell hinni és hogyan kell megszervezni a keresztyén életet, hitvallásokban foglalták össze. Magyarországon is több ilyen hitvallás született: Honterusnak Brassóban, a felvidéki százszoknak az Ótvárosi Hitvallás, a református Debrecen-egervölgyi Hitvallás 1562-ben, a Debreceni Hitvallás pedig 1567-ben, mely a Heinrich Bullinger által összeállított II. Helvét Hitvallás elfogadása volt. A hitvallásoknál is népszerűbbek voltak a káték, mint például a szintén 16. századi születésű Heidelbergi Káté, de még jó néhány más káté is született, melyeket kezdő tankönyvként is használtak.

A hit mindennapi megéléséhez, gyakorlásához a prédikációk mellett hozzátartozik az éneklés is. A 16. századi református istentiszteletek még nem voltak annyira egyszerűek, mint a genfi mintára kialakult mostani liturgiánk, hanem sok mindent megtartottak a régi hagyományokból: gyülekezetek ráfelelése, antifónák stb. Hiszen itt is igaz, amit az egyházzal kapcsolatban már megemlített a professzor úr: nem a liturgiát akarták megváltoztatni a reformátorok, hanem annak a lényegét. A graduálok a mainál sokkal színesebb, változatosabb liturgiai éneklési módot foglaltak egybe, mert az egész istentisztelet menetét is tartalmazta. Ezekből sok minden fennmaradt az általunk használt énekeskönyvekben is. Ami nagyon sokáig fennmaradt ebből a hagyományból, az a nagypénteki passió-éneklés, amit a

18. század közepe táján, a felvilágosodás korában kezdtek tiltani, de azért a gyülekezetek helyes lelki érzékkel igényelték, és megért nekik 2 rénes forintot, hogy a kántor a nagypénteki passiót elénekelje. Ez a hagyomány aztán sokáig fennmaradt, Erdélyben még a 20. században is volt ilyen szokás.

Elterjedtek a gyülekezeti énekeskönyvek is, melyeket nemcsak vasárnap használtak, mert szerdán és szombaton is tartottak istentiszteleteket. Ezek az énekeskönyvek aztán el is koptak. Érdekesség például, hogy az 1560-as debreceni kiadású Szegedi Gergely féle énekeskönyv annyira elkopott, hogy amikor a 19. század második felében kezdték számba venni és összegyűjteni a régi könyvtermést, egyetlen példánya sem volt fellelhető. Csak töredékek kerültek elő, melyek felett a szakemberek sokat vitakoztak, mígnem egy kiváló könyvtörténész, Borsa Gedeon a külföldön őrzött magyar emlékek föltárása során a stuttgarti Württembergische Landesbibliothekben talált a katalógusban egy cédulát, amelyre az volt kiugratva rendszónak, hogy „CHERETEC”. Kikérte a könyvet, és kiderült, hogy a címe:

A Keresztyéni Gyülekezetben
VALÓ ISTENI DICHERETEC.

Valami oknál fogva tehát csak az utolsó sort ugratta ki a magyarul nyilván nem tudó német könyvtáros rendszónak. Így vehette

kézbe Borsa Gedeon az egyetlen teljes, ép-ségben fennmaradt példányát ennek az énekeskönyvnek.

Az anyanyelvű istentisztelethez, igehirdetéshez bibliaolvasás is szükséges. Heltai Gáspár, immár mint református lelképásztor indította el a bibliafordítás munkáját. Korábban is születtek persze bibliafordítások, de inkább amolyan erasmusi programmal, lásd Sylvester János sárvárujszigei Újtestamentumát, vagy még korábban Pesti Gábor és Komjáti Benedek fordításait, melyek nem teljesek. Melius Juhász Péter is lefordított néhány bibliai könyvet, melyeket aztán prédikációival bővített ki. Az első teljes bibliafordítás Károli Gáspár nevéhez fűződik, melyet 1590-ben nyomtatott ki Vizsolyban. Az első magyar nyelvű bibliafordítást a gönci prédikátor és munkatársai alkották meg, a szükséges pénzügyi-technikai alapokat pedig főúri támogatók, a Mágócsi, Rákóczi, Báthory és a Drugeth család biztosították.

A mi magyar világunknak a keleti részén – amelyet 1570-től hivatalosan is Erdélyi Fejedelemségnek nevezhetünk – jött létre a különböző protestáns felekezetek, valamint a maradék katolikus egyház közötti megegyezés, mely nem is annyira az egyházak kiegyezése volt, hanem az erdélyi országgyűlés mondta ki, hogy a

hit Isten ajándéka, és a hitéért senki el nem marasztalható. 1595-re – mely a hosszú folyamat vége – négy bevett egyház, a katolikus, a református, az evangélikus és az unitárius szabad vallásgyakorlata valósult meg. Ez a folyamat azzal kezdődött, hogy az 1540-es években Honterust nem vonták felelősségre, így a lutheránus vallásúak szabadon gyakorolhatták hitüket. A református hitelvek hirdetését 1557-58-ban még tiltották, de öt év múlva már megengedte az országgyűlés. 1566-ban a katolikus papokat tiltották ki, de ettől persze Erdély keleti részében, Csíkban és Gyergyóban megmaradtak. 1570-es évektől megjelentek az unitáriusok Dávid Ferenc vezetésével, végül pedig Báthory Zsigmond idején, 1595-ben mondta ki hivatalosan az országgyűlés a szabad vallásgyakorlás rendszerét, mely később többször is megerősítésre került, olyannyira, hogy amikor a 18. században Erdély is Habsburg kézre került, ezt a rendszert nekik is el kellett ismerniük. Amíg Magyarországon igen nehéz volt a protestánsok élete, vármegyénként például csak két helyen lehetett istentiszteletet tartani, templo-

mot pedig csak a főúttól távol, valahova az udvar végére lehetett építeni torony nélkül, addig az erdélyi négy egyház virágzott ebben a vallási türelmi rendszerben. Szokták egyébként ezt a rendszert az 1568-as tordai országgyűléshez is kapcsolni, de ott nem a szabad vallásgyakorlatot, hanem a szabad lelkészválasztást mondta ki az országgyűlés, mely által a lelképásztorok hirtellegességét senki sem vizsgálhatta. Ez az 1595-re kialakult vallási türelmi rendszer az akkori Európában újdonságnak számított, mert nálunk nem véres csatákban dőltek el a viták, hanem szószékeken, iskolákban szóban, és nyomtatványok által írásban.

A reformáció elmúlt 500 éve nemcsak arra kötelez bennünket, hogy révedjünk vissza a múltba, és elevenítsük fel dicső elődeink emlékét, hanem azt is nagyon fontos átgondolnunk, hogy most mit tennének a reformátorok, ha ma élének. Nézzük meg saját családi és személyes életünkben, hogy nincs-e valami deformáció, amit vissza kellene igazítani az alaphoz, Jézus Krisztushoz. A reformációt nem szerencsés hitújításnak nevezni, mert nem a hitnek, hanem a hitgyakorlatnak a megújításáról van szó: hogyan olvassuk a Bibliát, hogyan és kihez imádkozunk, kitől várjuk a megváltást, kitől a közbenjárást, a szentektől vagy Jézus Krisztustól stb. Ezzel az emberek gondolkodása, mindennapi kegyességi gyakorlata, vasárnapi istentiszteleti gyakorlata is rengeteget változott. Érdeemes megnézni az Ige tükrében, hogy életünk zsinórmértéke szerint ma miben kell változnunk.

Az előadás további részében az Erdélyi Református Egyházkerület és a Kolozsvár Alsóvárosi Református Gyülekezet hit-

gyakorlatának megújításával kapcsolatos elképzelésekről, tapasztalatokról hallottunk, majd Dr. Sipos Gábor a kolozsvári levéltár munkáját, szolgálatát, és az erdélyi református egyház okirati kincseit, ritkaságait szemléltette, és saját református környezetét mutatta be.

P.A.

A Budakalászi Református Gyülekezet a Reformáció kezdetének 500. évfordulója alkalmából előadás- és beszélgetés-sorozatot indított „Budakalászi Református Esték” címmel. Ennek első alkalma február 10-én volt a budakalászi Kós Károly Művelődési Házban, melyen DR. KULIN FERENC irodalomtörténész, József Attila-díjas publicista tartott előadást arról, hogy mit adott a reformáció a magyarságnak 500 év alatt? Egyáltalán itt lennénk-e, ha nincs reformáció? Az előadó elsősorban a magyar irodalom örökségén keresztül mutatta meg a reformáció megújító, megtartó, nemzetformáló erejét.

Csere Máttyás budakalászi református lelképásztor köszöntötte a megjelenteket azzal az igével, amely világrengető és életfordító felfedezéssé lett az első reformátoroknak, személyesen Luthernek, de utána másoknak is, és aminek nyomán elindult az a folyamat, az az építkezés, amit reformációnak hívunk. A Római levél 1. fejezetének 16-17. versei így szöveget hoznánk: „Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az, minden hívőnek üdvösségére, ... mert abban Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki benne hitből hitbe, amint meg van írva: »Az igaz ember pedig hitből fog élni.«” Azért vált ez életfordító felfedezőssé a reformátoroknak, mert ebben az igében egy egészen új viszonyulást találtak Istenhez Jézus Krisztuson keresztül. Ez az új út maga a személyesség volt. Isten a maga igazságát, meg azt, hogy minket igaznak hajlandó elfogadni – kinyilatkoztatja, megelőzve a mi keresésünket, a mi vezeklésünket, a mi igyekezetünket. És mi az az út, amivel kinyilatkoztatja? A Hozzá vezető személyes hit. Ez megfordította először egy, aztán további emberek életét, amit azonban nem tarthattak meg maguknak, és futótűszerűen terjedt. A mi őseink pedig Magyarországon a lét és nemlét határán, a nagy szorongatásban átéltek: nem az a kérdés, hogy túléljük-e vagy sem, az a kérdés, hogy igazán élhetünk. A Biblia szavaival: az igaz ember hitből ÉL – csupa nagybetűs életet.

Illusztrációképpen Pápai Páriz Ferenc prédikátor néhány mondatát idézte a tiszteletes úr:

„A te Megváltód, ki véredél váltott meg téged, az léssen az ítélő bíró – ne félj, mert hiába nem hagyja az ő véred!

A te Fejed, kinek te tagja vagy, az léssen az ítélő bíró – ne félj, el nem vet tégedet, mint ő testének tagját!

A te Mestered, kinek engedelmes tanítványa voltál, az léssen az ítélő bíró – ne félj, megemér tégedet, mint tanítványát!

Ama jó Pásztor, kinek juha voltál, az léssen az ítélő bíró – ne félj, jobb kéz felől állat és elválaszt a hitetlenektől!

Ama mennyei Vőlegény, kinek te jegyese voltál, ki Szent Lelkével, mint egy gyűrűvel eljegyzett tégedet, az léssen az ítélő bíró – ne félj, mert szeret tégedet, neveden

Kazinczy Ferenc

DR. KULIN FERENC

irodalomtörténész, egyetemi tanár,
országgyűlési képviselő (1990-1998),

ELŐADÁSA: **„HISZED, HOGY VOLNA OLYAN-AMILYEN MAGYARSÁG, HA NINCS KÁLVIN?”**

(Illyés Gyula)

hív tégedet, örök életre viszen tégedet!

De míg élsz, te is azt cselekedjed! Ha váltott vagy: a te megváltódnak véred lábada alá ne tapodjad! Ha tagja vagy: tisztán tartsd magadat! Ha tanítványa vagy: kövessed Mesteredet! Ha juha vagy: szelíd légy! Ha jegyese vagy: szeretetedet másnak ne adjad, se a sátánnak, se a világnak, se a bálványoknak!”

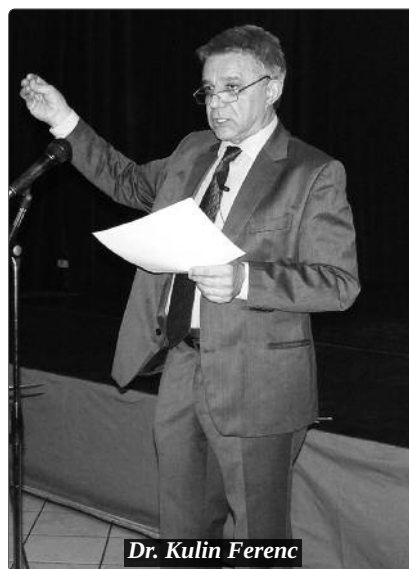
Akik megújulhattak az anyanyelvükön kapott igaz hitben, azok tömegesen kezdtek úgy élni, ahogy az idézetben hallhattuk. A folytatásról pedig a professzor úr előadásából szerezhetünk tudomást.

*

Dr. Kulin Ferenc azzal kezdte előadását, hogy irodalomtörténészként pályafutása során óhatatlanul kapcsolatba kellett kerülnie az elmúlt 500 év magyar eszméletével, ezért az előadásában arról a reformációról kívánt beszélni, amely a magyar kultúrában „zajlott le”, és amelynek a legkiemelkedőbb eseményei vizsgálódásai szerint a 19-20. században történtek. Általában ha reformációról van szó, akkor elsősorban az induló század nagy reformátoraira, íróira, nagy vitapartnereire gondolunk, de mindaz, ami elkezdődött a 16. században, a magyar történelemben a reformkor előtti évtizedekben ért be. A reformáció ugyanis nem pusztán egy vallási megújulás volt, hanem a kultúra, a gazdaság, a politika minden dimenziójára kihatott, ezért a reformáció gondolatvilága a teljes magyar életet áthatotta.

Néhány téveszmére hívta fel a figyelmet, melyekre hosszú időn keresztül, mint a különféle felekezetek közötti ellenérzések és ellentétek indokaként tekintettek, és melyek megterhelték közöttük a viszonyt. Az egyik ilyen téveszme az volt, hogy a reformáció a reneszánszsal kezdődő deszakralizáló korszaknak a nagy egyház- és vallástörténeti eseménye volt, vagyis akkor szakadt meg az európai kultúrának az a hosszú századokon keresztül tartó hagyománya, amely szerves egységben tudta szemlélni a vallás és a hétköznapi élet kérdéseit. Ezek a vélemények azt állítják, hogy az a katasztrófa, amelybe a 20. században az európai kultúra belesodródott, gyakorlatilag a reformációval kezdődött. Ez volt az „ősbűn”.

A másik ilyen téveszme a tudománytörténészek munkásságából származik, mely szerint a kapitalizmust a protestantizmus hozta Európába. Szerintük mindaz, ami a

Dr. Kulin Ferenc

kapitalizmusban embertelen, erkölcsstelen, az mélyen összefügg a protestantizmus eszmévilágával.

A harmadik téveszme még a protestánsok között is elterjedt, mely szerint a protestantizmus, ezen belül is a kálvinizmus a predestináció tanának egy szélsőséges változatát képviseli, vagyis azt a felfogást, mely szerint az Isten mielőtt megteremtette volna a konkrét embert, a személyt, eleve eldöntötte volna, hogy üdvösségre, vagy örök kárhozatra ítéli-e. Ez azért téveszme, mert a keresztyénységnek éppen az a lényege, hogy Isten Jézus Krisztuson keresztül magához emeli az embert, bevonja a saját világába, és a szeretetével váltja meg bűnös emberi életét. A megigazulás hit által kegyelemből hitvallása sehogyan sem egyeztethető össze azzal az elképzeléssel, hogy ugyanez az Isten tulajdonképpen már az elején eldöntötte, hogy ki az, aki üdvösségre, és ki az, aki kárhozatra fog jutni. *Dr. Szűcs Ferenc* egykori pomázi lelkész, a Károli Egyetem volt rektora kifejtette egy tanulmányában, hogy a predestináció dogmája teológiatörténetileg is erősen vitatható, és nagyon sok csúsztatás és félreértés által vezetett a reformáció mintegy megbélyegzéséhez.

A magyar reformáció virágkora, a legtermékenyebb és legtermékenyítőbb időszak *Kazinczy Ferenc* kezdetén kezdődött. Sokat küzdött kora vallásos világképe, a vallással kapcsolatos problémáival. Csaknem negyedszázadon keresztül intenzív levelezést folytatott *Guzsics Izidor* pannonhalmi apáttal abból a célból, hogy a magyarországi felekezetek túltegyék magukat a több évszázados megosztottságon, és megalapítsák a felekezeti uniót.

Nincs értelme – mondták mind a ketten –, hogy külön legyen egy katolikus és több protestáns vallás. A nemzeti egységet megteremteni másképpen, mint egy közös egyházban – nem lehet. Tudjuk, hogy ez a vita azzal ért véget, hogy nem jött létre a felekezeti unió, de ezt a kudarcot Kazinczy és Guzmics Izidor is – furcsa módon – sikerként értékelték. Mind a ketten úgy fogták fel, hogy ezzel ők példát mutathattak arra, hogy a kereszténységben belüli különböző felekezetek, és a kereszténységen kívüli, a kereszténységgel kapcsolatban álló felekezetek hogyan tudnak egymással békességben élni egy nemzeti közösségben. Mind a ketten tudomásul vették, hogy a kereszténységnek sokkal mélyebb, gazdagabb tartalmi jelennek meg mindkét felekezet hitvallásában, semhogy indokolt lenne a felekezeti háború, és jó példával szolgáltak arra, hogy ki-ki a saját felekezeténél megmaradva, ugyanazon nemzeti közösséghez tartozónak tekinthesse magát. Úgy maradtak meg hívőnek, hogy félretették a dogmatikai, teológiai vitáikat, és megpróbálták a kereszténységnek a lényegét úgy értelmezni, hogy azt ne hittételekre, hanem a legszemélyesebb vallásos élményükre vonatkoztassák.

Kazinczy vezéregyéniség a 18. század végi, 19. század eleji magyar irodalmi életben, és halálraítéltként egy, a kufsteini börtönben átélte istenélménye alapján (amit börtönnaplójában jegyzett le) úgy fogja fel ezt, hogy az Isten azért figyel rá, és azért szereti őt, mert elvállalt egy olyan feladatot, amely Isten számára kedves. Egy népnek, egy nemzetnek a kultúráját, az anyanyelvét, nemzeti érzelmeit ápolni, gondozni – ez Istennek tetsző dolog. Kazinczyt megérintette a személyes hit legcsodálatosabb minősége, amely megerősítette őt abban, hogy amit csinálsz az életben mások javára, az Istennek fontos, és az Isten ezért téged megjutalmaz, vagy talán már meg is jutalmazott.

A professzor úr Kazinczy-nak egy másik gondolatát is időszerűnek nevezte. *Berzeviczy Gergely* a 18-19. század fordulójának egyik legnagyobb magyar közgazdásza volt, aki azt vallotta, hogy érdemes elgondolkodni a bécsi udvar javaslatáról, amit a magyar szellemi élet vezetőinek tett: fogadják el, hogy Magyarország beolvad Ausztriába és a német lesz a hivatalos államnyelv. Berzeviczy szerint ne akarjunk mi különállók lenni egy ilyen ápolatlan, hagyomány nélküli nyelvi kultúrával, mint amilyen a magyar. Kazinczy nem hagyta ezt szó nélkül, és ezt írta levelében Berzeviczynek:

„Sok más hasznosabb és szebb következtetésű foglalatosságokhoz kezdetnének (így írod), amelyek által hazánknak azon boldogságra utat nyithatnánk, mellyel a gazdagon adakozó természet bennünket kínál...«

Neked, tisztelt barátom, mindig csak arany kell, mintha annak a gaz Cabinetnek volnál minisztere, amely a maga haszna miatt egész Európát fellázította, és a fellázított nemzeteket segély nélkül hagyta veszni, s eltiportatni. Nekem is kell az arany, mert tudom, hogy annak mily haszna van az eszes ember kezében, és hogy anélkül még a kultúra sem haladhat. De én az aranyat nem tartom sem *egynek*, sem *elsőnek* azok közt, amit keresnünk kell. Mind ezt, mind azt kell keresni, de úgy, hogy ahol az aranykeresés a nacionalizmusnak kárt tesz, ehhez kell állani, és azt keresni megszüntetni...“

A „nacionalizmus” szó a 19. század eleji nyelvhasználatban nem hordozott olyan pejoratív jelentést, mint a mai politikai nyelvben, egyértelműen a nemzeti érzést, a nemzeti eszmét jelentette. Kazinczy véleménye szerint tehát, ha a politikában választani kell két lehetőség közül: az egyik a függetlenség, az önállóság, a szabadság, a másik pedig a gazdagodás, de a függetlenség, a szabadság árán, akkor meg kell várunk, amíg kedvezőbb idők jönnek, amikor gazdagodhatunk majd úgy is, hogy önállóak leszünk. Maradjunk inkább szegények, de ne hízleljünk a hatalomnak csak azért, hogy minél hamarabb hozzájussunk az aranyhoz.

gr. Széchenyi István

br. Wesselényi Miklós

Ez látszólag távol esik a protestantizmus problémájától, pedig az a vád, hogy a reformáció szorosan összefügg a kapitalizmussal, ami tönkreteszi az embereket, a református Kazinczynál megdőlt, mert a legtermészetesebb ösztönrel tiltakozik az ellen, hogy anyagi javakért feladjuk a függetlenségünket. Az, ami meghatározza majd a következő fél évszázad magyar történelmét, ami előbb a Széchenyi-Wesselényi vitában kerül felszínre, majd a Széchenyi-Kossuth vitában folytatódik, lényegében erről szól. Milyen úton induljon el az ország modernizálása, egy új, gazdagodó társadalom megteremtése? Próbáljunk mindenáron hatalmi pozíciókat kivívni a fennálló politikai rendben, vagy őrizzük a függetlenségünket, és várjuk ki, amíg ennek eredményeként majd magunk megteremtjük a jólétünket?

Széchenyi és Wesselényi nem politikai ellenfelekként kezdték pályájukat. Ellenkezőleg, a magyar történelem egyik legcsodálatosabb emberi kapcsolata a fiatal Wesselényi és a fiatal Széchenyi között szövődött, e mögött pedig éppen a két felekezet viszályának feloldására irányuló törekvések ragadhatók meg. Wesselényi Miklós báró az erdélyi protestáns, református arisztokráciához, Széchenyi gróf pedig a dunántúli katolikus, udvarhí magyar arisztokráciához tartozott. Körülöttük dühöngött a felekezeti harc. A két főúr a tízes éveik végén ismerkednek meg egymással, és kezdenek el társalogni arról, hogy mit kellene kezdeni ezzel az országgal, hogy egy modern, gyarapodó ország legyen. Nagyon hamar eljutnak arra, hogy mielőtt még az országot boldogítanák, a saját lelkükbe kell nézniük, vajon az a hétköznapi életvitel, az a morál, amit gyakorolnak, Isten előtt igazolható-e. Nem gyarló, bűnös emberek ők is? A két fitalemler között elkezdődik egy csodálatos üzenetváltás, és hosszú-hosszú, éjszakákba nyúló beszélgetés-sorozat, amelyek során bevezetik egymást a másik vallásos hitvilágába is. Úgy közelítenek egymáshoz, hogy a legnagyobb tiszteletben tartják a másik felekezeti máshova tartozását, mindketten kíváncsiak a másik vallásos tapasztalatainak a lényegére, és elhatározzák, hogy segíteni fogják egymást a vallásos gyakorlatokban is. Széchenyi és Wesselényi azáltal lehettek később a politika óriásai, hogy a vallási kultúra óriási voltak, mindez pedig a megteremtésükkel kezdődött.

Ez az eltökéltség és együttműködés nem egyszerűen a vallási béke megteremtését szolgálta, hanem egy nemzeti programnak a megvalósítását is. Mindketten felismerték, hogy egy olyan ügy mellé álltak, amelyért érdemes áldozatot hozni, érdemes önmagukat akár sanyargatni is, és amely nem aszerint értékelendő, hogy meghozza-e az eredményét, hanem hogy a lelkiismeretükben össze tudják-e egyeztetni a cselekedeteiket a céllal, amit számukra a nemzet ügye jelent. Ha ezt az emberi, szellemi háteret vetítjük Himnuszunk költőjének munkássága mögé, könnyebben megértjük, hogy miért volt már „könnyebb dolga” *Kölcsey Ferencnek*, hogy ő legyen a magyar reformkor nemzeti eszményének leggazdagabb kifejtője.

Kölcsey pályája elején – Kazinczy hatására – szintén azon gondolkodik, hogy az országban felekezeti uniót kellene megvalósítani. Rokonszenvesebb lenne számára egy egységes magyar keresztény egyház, mint a keresztények széttagoltsága. Azt a fajta puritanizmust, esztétikai szegénységet, ami – megítélése szerint – a református vallást jellemzi, szívesen cserélte volna egy olyan vallásra, amely az Igén kívül muzsikát, festést, architektúrát is ad.

Amelyik tehát nemcsak a szavakon keresztül, hanem az érzelmeinken, az esztétikai ítélféltétségünkön keresztül is hatni tud a lelkünk. Kölcsey, aki kezdetben Kazinczynál is lelkesebb híve az uniónak, megírta a Himnuszt, melyben először sikerült úgy megszólítani a kortársait, hogy senkinek nem jutott eszébe, hogy itt egy másfajta magyarságról van szó, mint amibe ő beleszületett. A 18. század végén, 19. század elején nem volt érzelmi közös nevezője a magyarságnak. Volt katolikus magyar, és volt protestáns magyar. A katolikus magyar úgy gondolta, hogy a másik elmefogyatékos, a református magyar pedig úgy gondolta, hogy az övé az igazi magyar vallás.

Erre a felekezeti ellentétre játszott rá a hatalom is. A Szent István kultuszt, mint politikai ünnepet, Mária Terézia vezette be, egyértelműen azzal a szándékkal, hogy katolizálja az országot, hogy fölébressze a magyar társadalomban annak a tudatát, hogy a magyar államiság eredete és a magyar társadalom nemzeti hovatarozása csak a katolicizmus jegyében értelmezhető. Kölcsey rádöbrent arra, hogy ha úgy próbálja megszólítani a kortársait, hogy azok egy része úgy érzi, hogy itt egy katolikus kultuszról van szó, akkor nem fogja a sajátjának tekinteni, nem hozzá szólónak fogja tekinteni a megszólítást, ha pedig református ösöket, hősöket nevez meg, akkor pedig a másik oldal utasítja el. Ezért Kölcsey így fogalmazott: „Öseinket felhozád / Kárpát szent bérce, / Általad nyert szép hazát / Bendegúznak vére.” Ki volt Bendegúz? Attila apjának a neve, akéhez azonban semmiféle érzelmi kötődése nem volt a kortársaknak, és semmit nem tudtak róla, ahhoz képest, hogy mi mindent tudtak Szent Istvánról. Szent István neve a Himnusban nem hangzik el, mert ha leíratik, akkor az akkori reformátusok számára ez egy katolikus ima lett volna. Kölcsey hallatlan költői zsenialitással a

versben csak olyan nevekre és azokra a történésekre hivatkozik, melyeknek az emléke, ismerete tökéletesen közös nevezőt tud teremteni a kortársakban ahhoz, hogy egy nemzeti közösséghez tartozónak érezzék magukat. Kölcsey Himnusának igazi nemzetteremtő ereje persze nem pusztán abban volt, hogy kerülte a konfliktusokat a felekezetek között, hanem abban is, hogy kimondta azt a – teológusok számára nyilvánvalóan nem elfogadható – tételt, hogy „Megbűnhődte már e nép / A múltat s jövődöt!”

Kölcsey egy olyanfajta érzelmi közöséget volt képes teremteni a Himnusszal, ami szinte attól a pillanattól kezdve, hogy kéziratban kikerült a kortársaihoz, a nemzet Himnuszává vált. 1823-ban írta, és 1828-ban jelent meg nyomtatásban, de annyira terjedt kéziratban, hogy addigra már az egész ország ismerte, és amikor Kölcsey Szatmár vármegye követeként 1832 végén megjelent Pozsonyban, egy fogadáson a császár-király (I. Ferenc),

amikor bemutatták neki Kölcseyt, így fordult hozzá: „Kölcsey? Ah, ismertem az apját, a Himnuszt költőjét.”

A reformáció a nemzeti kötődéssel vívta ki magának azt a kétes értékű megbecsülést, mely szerint a protestantizmus a kurucos hagyományokat ápolja. Mivel a nemzet ügye, a nemzeti függetlenség fontos volt a reformáció számára, sokan ebből arra következtetnek, hogy minden olyan ügy, amely a nemzet függetlensége érdekében mozgósítja a társadalmat, az jellegzetesen protestáns kezdeményezésre vezethető vissza. Ezt az intranzigens, állandó kockázatot, fegyveres konfliktust is vállaló politikai aktivitást tulajdonítják a reformátusoknak, nem teljesen alaptalanul, de nem is teljesen megalapozottan. Kétségtelen, hogy századok telnek el úgy, hogy a református többségű Tiszántúl és Partium lakossága vívja a függetlenségi harcokat, és nem a dunántúli katolikus többség, ez azonban nem jelenti, hogy a hitük indokolná azt, hogy fegyvert fogjanak. Sőt! Ennek megértéséhez meg kell vizsgálni, hogy Kálvinnak és Kálvin nyomán a reformátusságnak milyen a viszonya a politikai harcokhoz, ellenálláshoz, illetve a politikai erőszak problémájához. Ha igaz lenne, hogy a reformátusságot „genetikailag” jellemzi a harcok magatartás, akkor arra kellene gyanakodnunk, hogy ez a hitéből származik. Nem! Kálvin nemhogy nem bátorította a híveit arra, hogy politikai ügyekben ön-

Kölcsey Ferenc

maguk és mások életét kockáztassák, de arra sem biztatta őket, hogy olyan politikai mozgalmakban vegyenek részt, amelyek nyílt konfrontációhoz vezettek volna a hatalom és a társadalom között. A kálvinizmus már csak azért sem engedheti meg magának, hogy politikai erőszakra biztasson, mert abban a pillanatban vallási világképének alapjával ütközne. Azzal menne szembe, hogy Isten mindenható és abszolút szuverén – ez a kálvini tételek talán legfontosabbika. Ha azonban Isten szuverén, akkor hogyan engedheti meg magának egy Istenben hívő ember azt, hogy szembeforduljon egy olyan hatalommal, politikai helyzettel, amelyik hite szerint csak az Isten tudtával, jóváhagyásával állhat fenn.

A magyar politikai ethosz a reformációtól, sőt a keresztyénségtől teljesen függetlenül egy olyan hagyományon alapszik, amit a honfoglalók örökítettek át, és amely hagyomány a magyar társadalmat vezető politikai elitnek sajátos, csak rá jellemző ismertetőjegye. *Katona József* Bánk bánjának alapkonfliktusa az, hogy nem egyértelmű, hogy ki helyettesítheti a királyt. Az egyik jogfelfogás szerint a király távollétében a hatalom gyakorlására egyedül jogosult személy a király felesége, a másik jogfelfogás szerint azonban egyedül a nádorispán. Itt a magyar hatalomszerkezetnek a keresztyén hagyományokon alapuló hatalomszerkezetekkel összehasonlíthatatlan tulajdon-

ságáról van szó. Az Árpád-kori magyar felfogás szerint a királynak csak végrehajtási joga van, a király döntéseit meg kell előznie a tanácskozás döntésének, a király tetteit pedig szükség esetén a tanácskozásnak felül is kell bírálnia. Miközben Európában a legtöbb helyen a királyt szakrális személynek tekintik, aki Isten hatalmát képviseli a társadalom fölött, a magyar felfogásban a király személye nem abszolút és nem szakrális.

És itt térünk vissza a kálvini hatalomfelfogáshoz. Amikor Kálvin azt mondja, hogy Isten abszolút szuverén, akkor viszont az uralkodó nem lehet az. De nemcsak az egy személyi uralkodó nem lehet abszolút szuverén – és ez a modern kor legnagyobb dilemmája –, hanem a népfeltség sem lehet az. Tehát az a fordulat, amely a modern Európában lezajlik, és az abszolút hatalommal rendelkező királyok helyébe behozza az abszolút hatalommal rendelkező népfeltséget, a többséget, a tömeg-demokráciát, Kálvin teológiája szerint nem igazolható a keresztyénséggel. A hatalomhoz való viszonyunk egy rendkívül bonyolult, sokáig a keresztyénségen kívülálló, azzal szembenálló felfogásával van dolgunk, amikor a magyar hatalomfelfogás történetét elemezzük, a reformáció hatalomfelfogásából viszont kiderül, hogy az a modell, amit a magyar társadalom hozott magával, tökéletesen összeillik a kálvini hatalomfelfogással.

Előadása zárásként Dr. Kulin Ferenc egy 20. századi politikai probléma témáját hozta elénk, amely szintén ebben a vallásfilozófiában és hatalomfelfogásban gyökerezik. A magyar íróársadalom 1943 nyarán tartotta azt a szárszói tanácskozását, amelyen *Németh László* is felszólalt, és híres előadásában előrevetítette a háború kimenetelét, és megjósolta, hogy mi fog történni. *Németh László* szerint akár az angolok, akár a szovjetek, akár a németek győznek, számunkra mindegy, mert egyértelmű, hogy bármelyik is nyeri meg a háborút, mi kiszolgáltatott, függő helyzetbe kerülünk. Minden magyar politikai tábor azt próbálta önmagával és a társadalommal elhíttetni, hogy ha az általuk preferált valamelyik nagyhatalomhoz csatlakozunk, akkor lesz magyar szabadság. *Németh László* viszont erre azt válaszolta, nem, ez a kérdés eldőlt. Akárki győz, mi függő helyzetben leszünk. Ha pedig a politikában függő helyzetbe kerülünk, nekünk magyaroknak egyetlen lehetőségünk marad: meg kell őrizni a magyar társadalomnak, a magyar szellemi életnek azt az autonómiáját, amely egy függő helyzetben lévő politikai rendszerben is fenntartható. *Németh László* ahhoz is adott tanácsokat, hogyan kellene felosztani a feladatokat egymás között. Ő a politikusokra nem a nép vezetőiként tekintett, hanem úgy, mint mediátorokra, közvetítőkre, akik egy nyilvánvalóan irányíthatatlan világpolitikában a fennálló lehetőségekhez képest óvják, védik a magyarság szellemi autonómiáját. Minden olyan helyzetben, amelyben egy közösségnek nem adatik meg, hogy erővel képviselje az érdekeit, arra kell fölkészülnie, hogy a kultúra eszközeivel, a szellem fegyvereivel, és a hit erejével védje meg önmagát.

Az a majd két évszázad, amely a 20. század közepéig tartott, nem egyszerűen a magyar politika és a magyar irodalom történetében volt rendkívül izgalmas, hanem a mélyén ott volt egy olyan vallástörténeti folyamat is, amelynek a lényegét a protestáns ethosz és hagyományok képviselték. Ezt állítani nem valamiféle felekezeti büszkeség, hanem történelmi tény, és hogy ez nem 20. századi újszerűség volt, annak

Németh László

illusztrálására felidézte József nádor 1796-ból származó feljegyzését, amelyben az uralkodóhoz fordult, és a következőkre figyelmeztette:

„A politikai erőviszonyok annak ellenére is a kálvinistáknak kedveznek, hogy kisebb-sébben vannak, s hogy egyenjogúsításukat nem sikerült elérni. Közöttük találja az ember a legképzettebb ifjakat, a legtöbb tehetséget, részint mivel ennek egyénei középszerű vagyonnal megáldva csupán további forgolódásuknak köszönhetik előrehaladásukat és további szerencséjüket, részint azért is, mert majdnem az egész protestáns nemesség ebbe az osztályba tartozik.” – Mondja arról a protestáns nemességről, amely ahhoz a térséghez tartozik (Tiszántúl, Partium, Észak-Magyarország), amely a török előrenyomulása következtében az Alföldről és a Duna-Tisza-közérről Kelet-, Északkelet-Magyarországra menekült, és ott két évszázad alatt megszorodván, birtokaiban elszegényedvén, létrehozta a nemesi eredetű magyar polgárságot. Azt a társadalmi réteget, amelyik a legfogékonyabb volt a modern eszmék, politikai gondolatok iránt, és amely végül azt a szellemi vezérkart teremtette meg, amelyik az új Magyarországnak a legnagyobbjait tudta felmutatni. Nem véletlen, hogy egy Bessenyei György, egy Kölcsey Ferenc, egy Kazinczy Ferenc, egy Csokonai Vitéz Mihály egy nagyjából 50 kilométer sugarú körben elhelyezkedő földrajzi térben éltek. Ők voltak ennek a nagy szellemi átalakulásnak a vezéregyéniségei, nem azért mert kivétel nélkül hívó protestánsok lettek volna, mert nem voltak azok mindannyian, de az tény, hogy ezt az átalakulást egy protestáns értelmiség hajtotta végre, keresve annak lehetőségét, hogy hogy lehet túllépni a felekezeti megosztottságon, hogy lehet egy közös keresztyén hitel viszonyulni Istenhez és önmagukhoz.

P.A.

RÉGI HISTÓRIÁK

ADOMÁNYGYŰJTŐ EGYHÁZ-
MEGYEI KÖRLEVÉL 1836-BÓL

A ma Kálvin téri református templomként ismert fővárosi templom építésének időpontja és annak sokféle nehézsége sok hasonlóságot mutat a mienkével. Előrebocsájtva, hogy az alábbi körlevél stílusa és helyesírása a mai szemnek szokatlan (több mint egy évtized múltán született meg az első magyar nyelvtan), az érdekesség és a hitelesség kedvéért szöveghű formában adjuk közre.

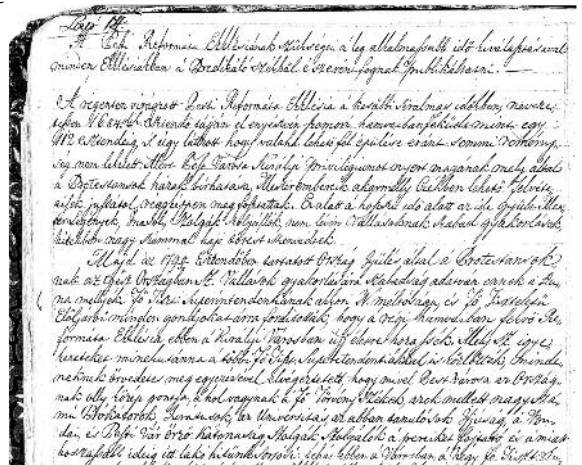
A reformáció 500. évfordulója kapcsán tanulsággal szolgál az a történelmi tény, hogy a reformátusok Pest városából 112 éven át ki voltak szorítva, vallásuk gyakorlására semmilyen lehetőségük nem volt. 1703-ban királyi privilégium zárta ki a protestánsokat Pest városából: házat nem vásárolhattak, még az örökségül kapott házat sem lehetett átírni, céhet nem alapíthattak, a temetőben nem lehetett protestáns személyt eltemetni stb. Még az olyan tekintélyes nemes embernek sem sikerült Pesten házat építenie, mint Wattay Pál.

Az 1790-91-es országgyűlés törvénybe iktatta a protestánsok minden korlátozástól mentes szabad vallásgyakorlatát, mely ezt a hátrányos megkülönböztetést megszüntette, bár addigra hírmondója is alig akadt református embernek Pest városában. Az evangélikusok 1792-ben magától Ferenc királytól kaptak telket a mai Deák téren, majd – mivel nem voltak túl sokan – megke-resték a lélekszámban szintén kicsi reformátusokat, hogy építsenek közösen templomot. Az akkori német irányítás alatt álló városvezetés törvényértelmezése szerint azonban a törvény csak az ágostai és csak a helvét hitvallást követőknek engedélyezte templom építését, protestáns uniónak nem. Így ez az elképzelés meghiúsult.

Az 1796-ban újraalapított pesti református egyház végül a Boráros János vezetésé alá került Pest városától kapott telket (fundust), hogy rajta „parochiális házat” építsenek, és annak földszintjén egy nagyobb teremben istentiszteleteket tartsanak. 1816-ban a reformátusok már egy nagyobb befogadóképességű templom építésébe kezdtek, melyet 1830

augusztusában szenteltek fel. Az építkezéshez számos magánadomány érkezett, és hitel-felvétel is szükségessé vált, mégsem sikerült minden mesterember járandóságát kifizetni, melynek következtében a törvényszék végrehajtással fenyegette meg a pesti egyházme-gyét. (Pomázson a hasonló nehézségek leküzdésében a római katolikus solymári földesúr, gr. Majthényi Károly önzetlen segítsége jelentette a megoldást.) Ennek a „gyalázatos executionak” a kivédése érdekében kérik, hogy minden ekklesiában tegyék közzé a felhívást, hogy ki-ki tehetségéhez mérten adakozhasson a szent cél érdekében.

Így került sor Pomázson is az adománygyűjtő felhívás kihirdetésére, melyet Bujdosó Mihály segédlelkész jegyzőkönyvezett:

A Pesti Reformata Ekklesiának szükségei a leg alkalmassabb idő kiválasztásával minden Ekklesiákban a Predikáló székéből e szerint fognak publikáltatni. –

A régente virágzott Pesti Reformata Ekklesia a korábbi siralmas időkben, nevezetesen 1684.dik esztendő táján elenyészvén szomorú hamvaiban feküdt mint egy 112 esztendeig, s úgy látszott hogy valaha lehet fel épülése eránt semmi reménység nem lehetett: Mert Pest Városa Királyi privilégiumot nyert magának mely által a Protestánsok házak bírhatása, Mesteremberek akármely Czéhben lehető felvétetések jusától végképpen meg fosztattak. Ez alatt a hosszú idő alatt az ide gyűlt Mester Legények, Inasok, Szolgák, Szolgállók, nem lévén Vallásoknak szabad gyakorlások hitekben

nagy számmal hajó törést szenvedtek.

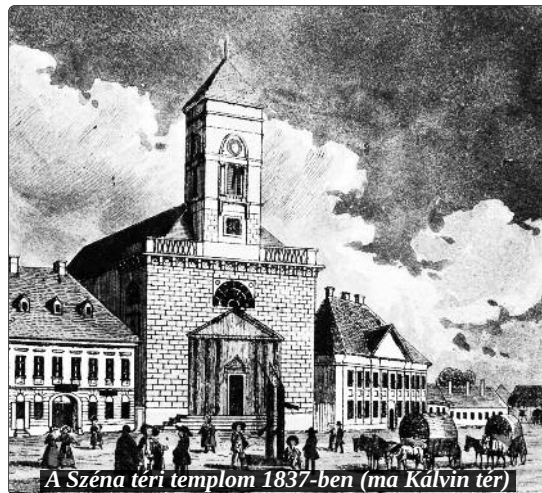
Majd az 1790i Esztendőben tartott Ország Gyűlés által a Protestánsoknak az egész Országban Sz. Vallások gyakorlására szabadság adatván ennek a Duna mellyéki Fő Tiszt: Szuperintendentiának akkori N. méltóságu, és Fő Tiszteletű Elöljárói minden gondjokat arra fordították, hogy a régi hamvaiban fekvő Reformata Ekklesia ebben a Királyi Városban újj életre hozassék. Mely Sz. igyekezeteket minekutánna a többi Fő Tiszt: Szuperintendentiákkal is közlötték, mindeneknek örvendetes meg egyezésével elvégeztetett, hogy mivel Pest Városa az Orzágnak olly közép pontja, a hol vagynak a Fő Törvény Székek, azok mellett nagy számú Prókátorok, Jurátusok, az Universtitás, az abban tanuló sok ifjúság, a Budai, és Pesti Vár őrző Katonaság, Szolgák, Szolgálók a pereiket fojtató és a miatt hosszassabb ideig itt lakó hitünk sorsosí: tehát ebben a Városban a négy fő Tiszt: Superintendentiák köz költségén ollyan Ekklesia allitassék fel, melly az egész Országban levő hitünk sorsosinak köz Ekklesiája légyen. Illyen czélből a Királyi Felsőgtől ingyen adatott Funduson a Parochiális ház olly módon építetett, hogy annak alsó részében addig a míg nagyobb készületek tétethetnek tartassék az Isteni tisztelet.

Ez a hely már eleinte is szűkes volt, majd kevés idő múlva pedig tsak magát a Pesti Gyűlekezetet – kivált hogy Innep napokon – bé nem foghatta; annyival kevésbé adhatott helyet a Városi alkalmatosságokkal, a Haza minden részeiből bé gyűlni szokott hitünk sorsosinak, kik Isteni Tiszteletűnkön meg jelleni ohajtottak. –

Köz akarattal el végeztetett tehát, hogy Pesten egy ollyan tágas Templom építtessék a millyet kíván mind ennek a Városnak

Végre illyen terhes környűl állások között is a Templom alkotmánya el készült és az Isten Háza 1830ik esztendei Augustus 29ik napján felszenteltetett. –

De az építés el végződésével a terhek még meg nem szűntek; a költsön fel vett Capitálisok interesseikkel együtt sok mesteremberek fizetések fel maradtak kik a hosszas várakozások után is ki nem elégíthetvén, az Ekklesiát törvénybe idézték, ígasságos követeléseik az illető Biróság által meg ítéltettek az executio még eddig a per fellyebb vitele által hátrálatott. De amelly a fellyebbi Biróság ítélete által is el nem kerűlthetők. –

A Széna téri templom 1837-ben (ma Kálvin tér)

Illy szorongató körűlményei között folyamadott a Pesti Ekklesia a fő Tiszt: négy Superintendentiákhoz, mint Patrónáihoz, a Templom építésére bé jött pénzről és annak mire lett fordításáról szoros Számadását bé mutatván, olly alázatos kérrsel hogy a Pesti Ekklesiát fenyegető, gyalázatos Executoról és az azt követő el pusztulástól kegyes Segedelmek által meg menteni méltóztassanak. Evégre mind a többi három, mind ez a mi Duna mellyéki Fő Tiszt: Superintendentiánk azt a rendelést tette, hogy a Pesti Ekklesia az

Úri rendet, Nemességet és más tehetősebb hitünk sorsosít különös levelei által tisztelettel keresse meg a Szükséges segedelemért: e mellett annak a köz Templomnak ezen szorongató terhes állapotja minden Ekklesiáinkban publikáltván a hivek a tehetségekhez képest mertéklett segítségére hathatósan serkentessenek. Illyen Czéal vagynak most ki tétette a jelek, hogy akik szeretik az Isten ditsósságát, Sz: Vallásunk tiszteletben való tartatását illyen végre adakoz-

zanak attól a Fő Úrtól várván a jutalmat, a ki az ígretet tette, és ígretét soha meg nem változtatja. –

ide íródott 31 Aug 1836: B Mint Segéd pap. (A „B” kezdőbetű Bujdosó Mihály tanítót jelenti.)

Könczöl Dánielné

CSIIHA KÁLMÁN SZERESSÉTEK A TEMPLOMOT!

Tudom, sok a gond és a baj,
és sokszor nagyon sok a bánat.
Mégis, mégis szeressétek,
szeressétek e drága házat:
szeressétek a templomot.

Sok értéktelen limlomot
elrabolt tőlünk ez az élet.
De légy áldott, hogy meghagyott
mi Istenünk, örökre Téged,
és meghagyta a templomot.

Szeressétek a templomot,
hol Ige szól és száll az ének,
s azoknak, kik el nem jöttek
mondjátok el: kik hisznek, élnek,
s Istenben bíznak szüntelen.

Mondjátok el: ki hűtelen,
s ki hitetlenül gyenge, gyáva,
az Isten szent, nagy seregében
azokra nincs szükségünk máma,
csak arra, kiben hit lobog!

Igen, lehet, hogy nagy dolog
mindent egy lapra tenni fel,
de higgyétek: ha Isten szól,
hogy induljunk, hát menni kell
hősen, erősen, biztosan.

Lehet, hogy nem jönnek sokan,
de aki jön, az itt ne féljen,
annak a szívén tűz lobogjon,
annak a lelke lángban égjen
és mondja el mindenkinek:

Van egy hely, ahol nincs hideg,
van egy hely, ahol láng lobog,
van egy hely, ahol béke van,
van egy hely, ahol szív dobog,
s szeretet árad szüntelen.

Ne jöjjön, aki hűtelen,
de jöjjön, akinek van hite,
jöjjön boldogan, biztosan,
jöjjön Istenhez el ide
az ősök drága templomába.

És tegyen hitet itten állva,
hogy vérell, könnyel és imával
és mindennel harcra szállva
és szembe nézve a halállal
megőrzi ezt a templomot!

Sok értéktelen limlomot
elrabolt tőlünk ez az élet,
de meghagyta a templomot.
A templomot ne hagyjátok,
a templomot szeressétek!
Szeressétek a templomot!

Az 1848-as nagy pesti árvíz

ekessége mind Sz: Vallásunk tekintete. Mely nagy munka elis kezdődött 1816ik Esztendőben. Noha azonban mind a Fő Tiszteletű Superintendentiák, mind Számos S. magános Jól-tévőknek munkás szeretetek az építés munkáját reménység felett segítette is: mindazáltal költsőny pénz fel vétele nélkül a munkának több ízben félben kellett volna szakadni. –

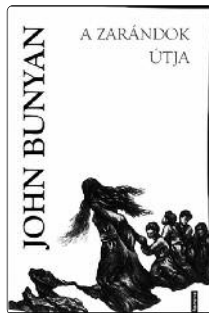

Kevés olyan alkotás van, amelyik egyszerre az angol irodalom klasszikusa, és ugyanakkor a 17. század végétől kezdve egyik legnépszerűbb hitépítő olvasmány is keresztények körében. Volt olyan idő Angliában, amikor három könyv a legtöbb középosztálybeli család otthonában fellelhető volt: A Biblia, Milton: *Elveszett Paradicsom* és Bunyan: *A Zarándok útja* című könyvei. Most ez utóbbit szeretném a kedves testvérek figyelmébe ajánlani.

John Bunyan az angliai Elstowban született 1628-ban. Egy ideig Bedfordban járt iskolába, majd apja mesterségét folytatva üstkészítő, üstfoltozó lett. Három évig katonáskodott. 1649-ben megnősült. Az első gyermeke egy vakon született kislány volt. Ettől komoly lelki válságot élt át, ezt megírta az *Áradó kegyelem* című művében. Ennek folytán kapcsolatba került a bedfordi egyházközséggel, és csatlakozott hozzájuk. Itt fedezte fel hitszónoki tehetségét.

Letartóztatták, mert egy titkos vallási szervezetben prédikált. Évekig börtönben volt, itt írta *A Zarándok útja* első részét. Amikor kiszabadult, megválasztották a bedfordi egyházközség lelképásztorának. Ettől kezdve haláláig buzgó prédikátori életet élt. Ekkor kapta a Bunyan püspök melléknevet.

1684-ben megírta *A Zarándok útja* második részét. Élete során számtalan hitméllyítő művet írt, így például a nálunk is népszerű *Bővölködő kegyelem* című, „A bűnösök közül elsőnek” ajánlott könyvét.

1688-ban – 60 éves korában – halt meg.

Bunyan legfőbb művéről, *A Zarándok útjáról* Roger Sharrock kiadói szerkesztő a könyv 1987-es angol kiadásának az előszavában a következőket írja:

„300 éves létezése során *A Zarándok útja* felülemelkedett a legtöbb faji és kulturális korláton, amelyek egy klasszikus mű népszerűségét általában korlátozni szokták. A nem-keresztyén világ számára is ismertté vált, az iszlámon belüli vallásos individualizmus elterjedésekor művelt műzalmánok kezdték el olvasni,

ugyanakkor olcsó misz-sziós kiadványként az amerikai indiánokhoz és a Csendes-óceán szigetlakóihoz is eljutott. ... Egy tizenhetedik századi kálvinista leült traktátust írni, és megírta az egyetemes vallásos képzelet népi eposzát.”

Magyarországon is népszerű volt Bunyan műve, Szabadi Béla egykori fordítása több kiadást is megért, nyelvezte azonban ma már nem igazán élvezhető. *A Zarándok útját* a kiváló marosvásárhelyi költő és Shakespeare-fordító Jánosházy

György új átültetésében bocsátja közre a Koinónia kiadó. Eleven képekben és történetekben – melyekben minden részletnek különös jelentősége van – mondja el Bunyan keresztyén életét megtérésétől végcélja eléréséig, a mennyországig. Képzeltörőnk kitagul, hitünk megnyugvó katarzishoz ér el, amikor a Mennyei Jeruzsálem ragyogásának nemcsak a főszereplő vándort, hanem az olvasót is át-nyújtó megjelenítését szemléljük. Erre az utazásra hív a könyv bevezető versének részlete is:

A JELENVALÓ VILÁGBÓL AZ ELJÖVENDŐBE

JOHN BUNYAN: A ZARÁNDOK ÚTJA

H.L. TAYLOR: KIS ZARÁNDOK VÁNDORÚTJA

BUNYAN JÁNOS.

Könyvem nyomán utas leszel te is,
Bátran kövesd az utat, merre visz:
Egyenesen az ég felé vezet,
Csak értened kell az üzenetet;
Felfrisül ettől,
serény lesz a rest,
Csodáira vak is szemet
mereszt.

John Bunyan: A zarándok útja – Koinónia Kiadó – Kolozsvár, 2005

A múlt században a nagy keresztyén gyermekbarát, H.L. Taylor vállalkozott *A Zarándok útja* leegyszerűsítésére, hogy gyermekek is könnyen megérthessék. Művének a *Kis Zarándok vándorútja* címet adta. Keresztyénből Kis Zarándok lett, és a könyv sok más szereplője is gyermekké változott. Régi könyv ez, de mon-

danivalója mindig új és időszerű, akár csak Isten szava, melyből John Bunyan nehéz életéhez tudását és erejét merítette.

Nyisd ki szemedet és szívedet, fiatal olvasó! Kis Zarándok lebilincselő története téged is meg fog ragadni. Együttal felfedezed: segít, hogy magad is rálépj a zarándokútra, és hogy vidáman, bátran, kitartóan járjad azt. Adja Isten!

H.L. Taylor: Kis Zarándok vándorútja – Evangéliumi Kiadó – Budapest, 2014

Hamar Jánosné Enikő

NAPLÓ

ALKALMAINK VOLTAK:

2017. február 27-március 3. ■ Egyházmegyei presbiteri/gyülekezeti munkás csendes hét Mátraházán.

2017. március 5. ■ Énekkar szolgálata a leányfalui Református Idősek Otthonában.

2017. március 6-10. ■ „Úton Jézussal - Az emmausi tanítványok” címmel evangelizációs esték Pomázon. Közöttünk szolgált *Pogrányi Károly* diószdi református lelképásztor.

2017. március 14. ■ Kiránduló körünk látogatása a pomázi temetőben az 1848-as honvédek sírjainál.

2017. március 15. ■ Kiránduló körünk koszorúzása a Kőhegyi Petőfi-pihenőnél.

2017. március 19. ■ Cigánymisszió bemutatkozása a pomázi templomban. Közöttünk szolgált *Nyeső Ágnes* lelképásztor, országos cigánymissziós referens. Gyermekdelután; szülők délutáni alkalma. Presbiteri gyűlés.

2017. március 25. ■ Reformáció 500: *Dr. Sipos Gábor* kolozsvári főlevéltáros, egyetemi oktató „Istené legyen a dicséret és dicsősége! – Hitvalló őseink ránk hagyományozott öröksége” című előadása.

2017. április 1. ■ Az ifisek biciklikirándulása Szentendrére.

2017. április 8. ■ Tavasz nagytakarítás a pomázi templomban és a csobánkai imaházban.

2017. április 15. ■ Nagyszombati istentisztelet Pomázon, közöttünk szolgált *Dr. Szűcs Ferenc* lelképásztor.

TERVEZETT ALKALMAINK:

2017. április 25-május 1. ■ Reformáció 500: Református Fesztivál Pomázon.

2017. április 30. ■ Reformáció 500 ünnepi istentisztelet Pomázon. Egyházmegyei diakóniai vasárnap, egyházmegyei énekkari találkozó Szentendrén.

2017. május 25. ■ Áldozócsütörtök istentisztelet 9 órakor Csobánkán, 18 órakor Pomázon.

2017. május 27. ■ Konfirmációi vizsga 15 órakor a pomázi templomban. Presbiteri gyűlés.

2017. május 28. ■ Konfirmációi istentisztelet 10.30 órakor Pomázon.

2017. június 20-23. ■ Reformáció 500: Nyilas Zoltán esperes szabadtéri evangelizációja (Pomáz, Szent István tér)

KERESZTELTŐ:

2017. március 26. ■ **Molnár Csenge Zita**

HALÁLOZÁS, TEMETÉSEK:

2017. február 12-én elhunyt **Antal János** (†82) testvérünk, temetése 2017. február 15-én volt a pomázi ravatalozóból.

2017. február 16-án elhunyt **Besseneiné Gaál Erzsébet** (†53) testvérünk, temetése 2017. február 27-én volt a pomázi ravatalozóból.

2017. február 19-én elhunyt **Sebestyén László** (†44) testvérünk, temetése 2017. március 9-én volt a pomázi ravatalozóból.

2017. március 19-én elhunyt **Egry János** (†62) testvérünk, temetése 2017. április 20-án lesz az óbudai temető kertben.

Molnár Csenge Zita
Isten népéhez tartozik

Április 2-án a r. kat. Szt. Cecília Kórus
szolgált pomázi templomunkban.

Gyülekezeti újságunk következő száma várhatóan 2017. június 18-án jelenik meg.

„Abból, hogy Jézus hasonló lett hozzánk, reá halál következett. Ez a nagypéntek tanítása. Abból, hogy mi hasonlók leszünk Jézushoz, reánk élet következik. Ez a húsvét igazsága.”
(*Ravasz László*)

Minden kedves testvérünknek áldott húsvéti ünnepet és a feltámadott Úr valóságának megtapasztalását kívánjuk szeretettel. A szerkesztőbizottság

ÁLDÁS, BÉKESSÉG!

A Pomáz-Csobánkai Református Társegházközség lapja

Cím: 2013 Pomáz, Hősök tere 1.; – Telefon: 06-26-325-297

Csobánkai Gyülekezeti Ház: 2014 Csobánka, Béke u. 19.

E-mail cím: pomaz-csobanka@reformatus.hu

Honlapcím: <http://www.pomaz.reformatus.hu>

Gyülekezetünk számlaszámjai:

Pomáz: 11784009-2222253-00000000

Csobánka: 11784009-2222260-00000000

Felelős kiadó: Nyilas Zoltán lelképásztor (e-mail: znyilas@freemail.hu)

Szerkesztőbizottság: Nyilas Zoltán, Hardi Péter, Mazaray Sándor, Görbe Ferenc, Dr. Puskás Attila.

Szerkesztő: Dr. Puskás Attila

(e-mail: dr.puskas.attila@t-online.hu; Tel.: +36-20-9355-362)

Terjesztési felelős: Erdélyi Sándor

(e-mail: erkuchenbauer@gmail.com; Tel.: +36-20-9325-110)

Megjelenik kéthavonta 400 példányban, gyülekezeti használatra, ingyenes terjesztésben. Adományokat köszönettel elfogadjuk.

A REFORMÁCIÓ 500 JUBILEUMI EMLÉKÉV POMÁZI PROGRAMJAI (2017. I. FÉLÉV)

2017. március 25. 18.00 Ref. gyülekezeti ház Pomáz, Hősök tere 1.	Istené legyen a dicséret és a dicsőség! - Hitvalló őseink ránk hagyományozott öröksége Dr. Sipos Gábor erdélyi magyar történész, levéltáros, egyetemi oktató, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja előadása
2017. április 25. 15.00 Ref. gyülekezeti ház Pomáz, Hősök tere 1.	A pomázi Reformáció Fesztivál megnyitója és a Reformáció 500 kiállítás megnyitása
2017. április 25. 19.00 Ref. templom	Kocsis István: Árva Bethlen Kata című drámája A Falujáró Reformációi Színház előadása Rendezte: Pozsgai Zsolt
2017. április 29. 16.00 Ref. gyülekezeti ház Pomáz, Hősök tere 1.	A Jégszívű Herceg című mesejáték A Mandula Színház előadása
2017. április 29. 19.00 Ref. templom	A Gödöllői Fúvószenekar koncertje Karmester és művészeti vezető: Ella Attila
2017. április 30 10.30 Ref. templom	Ünnepi istentisztelet Nyilas Zoltán esperes szolgálatával Psalmus kórus szolgálata; videomontázs gyülekezetünk életéről Szeretetvendégség a gyülekezeti házban
2017. május 1. Ref. templom Ref. gyülekezeti ház Pomáz, Hősök tere 1.	Egész napos programok: 9.00 Református imaösvény 10.00 áhítat a református templomban, Nyilas Zoltán esperes szolgálatával 11.00 órától 16.00 óráig Napraforgók játszótér a gyülekezeti házban (evangéliumi bohóc műsor, arcfestés, professzionális ugrálóvár, óriásbuborék bemutató és tanítás, lebegő labda, szumózás) 12.00 Gyülekezetünk története Könczöl Dánielné előadása a templomban 13.00 Énekeljünk együtt Orbán János énekel gitárkísérettel a templomban 16.00 Toronyjárás A programok közben bográcsolás, virsli, üdítő, kávé fogyasztható 19.00 Bolyki Brothers együttes koncertje a templomban
2017. május 17. 18.00 Ref. gyülekezeti ház Pomáz, Hősök tere 1.	Az eleve elrendelés Dr. Kodácsy Tamás ref. lelkipásztor, teológus előadása
2017. május 21. 15.00 Ref. gyülekezeti ház Pomáz, Hősök tere 1.	Gyermeknevelés hittel?! Szarka Miklós ref. lelkipásztor, pár-, családterapeuta, klinikai lelkigondozó előadása
2017. június 20. – 23-ig (négy alkalom) 18.00 Pomáz, Szent István tér	Nyilas Zoltán lelkipásztor, esperes szabadtéri evangélizációja

A programok ingyenesek! Önkéntes adományokat köszönettel fogadunk.
Támogatók: Pomáz Város Önkormányzata, Északpesti Református Egyházmegye,
Reformáció Emlékbizottság, Pomáz-Csobánkai Református Társegyházközség tagjai

ADÓJA 1%-VAL TÁMOGASSA ÖN IS A MAGYARORSZÁGI REFORMÁTUS EGYHÁZ TÁRSADALMI SZOLGÁLATÁT!

